

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ:

Πιλοτική Μελέτη του Bilingual Aphasia Test σε ενήλικο, τυπικό, μονόγλωσσο πληθυσμό.

TITLE:

Bilingual Aphasia Test: a pilot study in monolingual, Greek adults.

Σπουδάστριες: Μαγριπή Χρυσάνθη

Μάντικα Ιωάννα

Συμωτά Δήμητρα

Εποπτεύων Καθηγητής: Μάνος Ανυφαντής

Συνεπιβλέπουσα Καθηγήτρια: Σταυρούλα Γεωργοπούλου

ΠΑΤΡΑ, 2015

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μας κο. Ανυφαντή, του οποίου η συμβολή υπήρξε πολύτιμη, καθώς με την καθοδήγηση και την επίβλεψη του καταφέραμε να ολοκληρώσουμε την έρευνα με επιτυχία.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες αξίζουν βεβαίως και στην συνεπιβλέπουσα καθηγήτρια μας, κα Γεωργοπούλου, για τη συνεισφορά της στην εκπόνηση της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους τριάντα συμμετέχοντες που συμμετείχαν εθελοντικά στην έρευνα μας, αφιερώνοντας αρκετό από το χρόνο τους.

Πρόλογος

Σύμφωνα με τον Bloomfield (1935), δίγλωσσο είναι ένα άτομο όταν αυτό κατέχει άριστα και τις δύο γλώσσες ή διαθέτει τον έμφυτο γλωσσικό έλεγχο και στις δύο ή ακόμη, διαθέτει την άμεση χρήση της δευτερεύουσας (L2) χωρίς να υπάρχει η ανάγκη μετάφρασης από τη μητρική γλώσσα (L1). Λόγω των κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών, ο δίγλωσσος/πολύγλωσσος πληθυσμός παρουσιάζει αύξηση τα τελευταία χρόνια.

Το Bilingual Aphasia Test (BAT) (Paradis & Libben, 1987) σχεδιάστηκε για την αξιολόγηση της δίγλωσσης αφασίας και είναι διαθέσιμο σε παραπάνω από 65 γλώσσες. Η Ελληνική Έκδοση του BAT είναι μεταφρασμένη και προσαρμοσμένη στην ελληνική γλώσσα. Για το λόγο αυτό, κρίθηκε απαραίτητη η διεξαγωγή της παρούσας έρευνας της οποίας στόχος είναι να εξετάσει την απόδοση του ελληνόφωνου τυπικού δείγματος στην Ελληνική Έκδοση του BAT.

Περίληψη

Το Bilingual Aphasia Test (BAT) σχεδιάστηκε το 1987 από τους Paradis και Libben, λόγω της έλλειψης εργαλείων ανίχνευσης των γλωσσικών διαταραχών στη δίγλωσση αφασία. Το τεστ αυτό έχει χρησιμοποιηθεί εκτενώς στην έρευνα που αφορά τη δίγλωσση αφασία. Το BAT δεν χρησιμοποιείται με σκοπό την κατηγοριοποίηση των ασθενών στα διάφορα είδη αφασίας ή τα αφασικά σύνδρομα. Τα πλεονεκτήματα του συγκεκριμένου εργαλείου είναι ότι αφενός μπορεί να χορηγηθεί και από κάποιον μη-ειδικό, φυσικό ομιλητή μίας γλώσσας και αφετέρου, επιτρέπει στον κλινικό να συγκρίνει τις γλωσσικές επιδόσεις ενός ασθενή σε όσες γλώσσες μιλά. Μέχρι σήμερα, δεν υπάρχουν διαθέσιμα εργαλεία, ειδικά σχεδιασμένα για την αξιολόγηση της δίγλωσσης αφασίας στον ελληνικό πληθυσμό. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να εξετάσει την επίδοση που έχει ο νευρολογικά υγιής, μονόγλωσσος πληθυσμός στο BAT. Είναι η πρώτη φορά που διεξάγεται τέτοια πιλοτική μελέτη για την ελληνική γλώσσα. Η Ελληνική Έκδοση του BAT (Paradis & Kehayia, 1987) χορηγήθηκε σε 30 νευρολογικά υγιείς ενήλικες, που ήταν φυσικοί ομιλητές της Ελληνική γλώσσας. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων έδειξε πως οι συμμετέχοντες σημείωσαν χαμηλότερα ποσοστά επιτυχίας σε υποδοκιμασίες του τεστ που σχετίζονταν με τη μορφολογία.

Abstract

The Bilingual Aphasia Test (BAT) was developed by Paradis and Libben in 1987 due to the lack of materials for investigating the language disorders in bilingual aphasia. This test has been extensively used in bilingual aphasia research. The BAT does not classify patients into aphasia subtypes or aphasic syndromes. The advantages of this tool are that it can be administered by a non-professional native speaker of the language as well as it offers the opportunity to the clinician to compare the languages of a given patient (Paradis, 2011). Till date, there are no published aphasia assessment tools specifically developed for the use of bilingual Greek speakers. The purpose of this study was to examine the performance of neurologically healthy monolingual speakers of Greek on the BAT. This is the first time that such a pilot study is conducted in Greek language. The Greek version of the BAT (Paradis & Kehayia, 1978) administered on 30 neurologically healthy native speakers of Greek language. The analyses of the results indicate that the participants scored lower on the subtests of morphology.

Πίνακας Περιεχομένων

1. Εισαγωγή.....	6
2. Στάθμιση των Τεστ.....	7
2.1 Αξιοπιστία (<i>Reliability</i>)	7
2.2 Εγκυρότητα (<i>Validity</i>).....	8
3. Μετάφραση και Προσαρμογή.....	9
4. Bilingual Aphasia Test	11
4.1 Απαραίτητες αλλαγές σε τίτλους δοκιμασιών για την παρούσα έρευνα	11
4.2 Περιγραφή του BAT.....	12
4.3 Η μετάφραση του BAT από τα αγγλικά στα ελληνικά	15
5. Βιβλιογραφική Ανασκόπηση.....	18
5.1 Χορήγηση του BAT σε ελληνόφωνο πληθυσμό	18
5.2 Έρευνες με το BAT σε τυπικό πληθυσμό σε άλλες γλώσσες	19
5.3 Άλλες έρευνες με τη χρήση του BAT	20
6. Μεθοδολογία.....	22
6.1 Ερευνητικός Σχεδιασμός.....	22
6.2 Συμμετέχοντες.....	22
6.3 Όργανα Μέτρησης.....	24
6.4 Διαδικασία χορήγησης	24
6.5 Ανάλυση Αποτελεσμάτων.....	24
7. Αποτελέσματα	25
7.1 Ποσοτική Ανάλυση Αποτελεσμάτων	25
7.2 Ποιοτική Ανάλυση Αποτελεσμάτων	32
7.2.1 Κατανόηση	32
7.2.2 Έκφραση	34
7.2.3 Ανάγνωση και Γραφή.....	35
7.2.4 Μεταγλωσσική Επίγνωση	36
7.2.5 Αριθμητική	37
8. Συζήτηση.....	38
9. Συστάσεις.....	44
10. Βιβλιογραφία	45
11. Παράρτημα.....	47

1.Εισαγωγή

Για την αξιολόγηση της δίγλωσσης αφασίας, κρίνεται δόκιμο να μη χρησιμοποιούνται τεστ τα οποία είναι σχεδιασμένα για μονόγλωσσο πληθυσμό (Roberts, 1998). Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε αβέβαια συμπεράσματα σχετικά με το βαθμό της γλωσσικής δυσκολίας του ασθενή στην κάθε γλώσσα που μιλά. Για το λόγο αυτό, σχεδιάστηκε το Bilingual Aphasia Test (BAT) (Paradis & Libben, 1987), με σκοπό την εκτίμηση των γλωσσικών ικανοτήτων των δίγλωσσων ατόμων. Το BAT είναι ένα εργαλείο το οποίο συγκρίνει την απόδοση ενός δίγλωσσου / πολύγλωσσου ασθενή σε όλες τις γλώσσες που μιλά, και καθορίζει ποια γλώσσα είναι καλύτερα διατηρημένη έπειτα από μία εγκεφαλική βλάβη (Paradis & Libben, 1987). Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, θα πρέπει το τεστ να μεταφραστεί, να προσαρμοστεί και να σταθμιστεί σε αρκετές γλώσσες. Μία αδυναμία που θίγεται βιβλιογραφικά για το BAT είναι πως δεν υπάρχουν έρευνες που να εξετάζουν και να συγκρίνουν μεταξύ τους τις διάφορες εκδόσεις του τεστ στις γλώσσες που είναι διαθέσιμο (Muñoz & Marquardt, 2008). Ακόμα, κρίνεται απαραίτητο να εξετάζονται τα ψυχομετρικά χαρακτηριστικά του τεστ, ώστε να διασφαλίζεται η εγκυρότητα και η αξιοπιστία του (Roberts, 1998).

Η ασφαλής χορήγηση του BAT σε ελληνόφωνο πληθυσμό, απαιτεί τη συλλογή δεδομένων από δείγματα μονόγλωσσου και πολύγλωσσου υγιούς πληθυσμού. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να εξετάσει την απόδοση 30 μονόγλωσσων, φυσικών ομιλητών της ελληνικής γλώσσας και νευρολογικά τυπικών ενηλίκων, στην Ελληνική Έκδοση του BAT.

2.Στάθμιση των Τεστ

Ένα μεταφρασμένο εργαλείο αξιολόγησης δεν είναι κατάλληλο για να αξιολογήσει τον τομέα που αξιολογούσε το αρχικό εργαλείο στην γλώσσα που δημιουργήθηκε. Είναι σημαντικό να υπάρξουν οι απαραίτητες γλωσσολογικές και πολιτισμικές προσαρμογές. Βέβαια, παρά τις προσαρμογές ένα εργαλείο αξιολόγησης απαιτεί περαιτέρω στάθμιση ώστε ο κλινικός να μπορεί να καταλήξει σε έγκυρα συμπεράσματα για τις γλωσσικές ικανότητες του ατόμου (Hambleton et al., 2005). Για το λόγο αυτό, κατά την ανάπτυξη και τη χρήση γλωσσικών δοκιμασιών είναι σημαντικό να εντοπισθούν πιθανές πηγές σφάλματος σε μια συγκεκριμένη δοκιμασία της γλωσσικής επικοινωνιακής ικανότητας ώστε να ελαχιστοποιηθεί η επίδραση των παραγόντων αυτών στην εν λόγω δοκιμασία (Bachman, 1990). Ένα εργαλείο αξιολόγησης γλωσσικών ελλειμμάτων είναι επιθυμητό να έχει χορηγηθεί σε ένα μεγάλο δείγμα υγιούς πληθυσμού, έτσι ώστε να καθοριστούν οι αποκρίσεις του πληθυσμού αυτού (Franzen & Robbins, 1989). Η αξιοπιστία και η εγκυρότητα είναι οι δύο παράμετροι οι οποίες συμβάλλουν στον έλεγχο ενός προσαρμοσμένου τεστ και είναι σημαντικές για την διαδικασία της στάθμισής του. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι για να είναι η βαθμολογία ενός τεστ έγκυρη πρέπει να είναι και αξιόπιστη (Bachman, 1990).

2.1 Αξιοπιστία (*Reliability*)

Ο όρος αξιοπιστία αναφέρεται στην συνέπεια, τη σταθερότητα και την ακρίβεια του εργαλείου μέτρησης (Ivanova & Hallowell, 2013).

Η αξιοπιστία διακρίνεται στην αξιοπιστία εσωτερικής συνοχής, αξιοπιστία διπλής αξιολόγησης και αξιοπιστία μεταξύ των βαθμολογητών. Οι δείκτες της αξιοπιστίας δείχνουν το βαθμό στον οποίο ένα τεστ δεν παρουσιάζει σφάλμα κατά την μέτρηση (Nunnally & Bernstein, 1994).

Οι συντελεστές αξιοπιστίας επηρεάζονται από τη διάρκεια και την ομοιογένεια των δοκιμασιών καθώς και από τη μεταβλητότητα και το εύρος τιμών του δείγματος. Ο βαθμός σαφήνειας ενός τεστ είναι στενά συνδεδεμένος με την αξιοπιστία του. Τα αξιόπιστα τεστ έχουν τα στοιχεία γραμμένα με σαφήνεια, εύκολα κατανοητές οδηγίες των δοκιμασιών, τυποποιημένες συνθήκες χορήγησης, ρητούς κανόνες βαθμολόγησης που ελαχιστοποιούν την υποκειμενικότητα, ενώ περιλαμβάνουν και μια διαδικασία κατάρτισης των βαθμολογητών (Nunnally & Bernstein, 1994).

Η αξιοπιστία εσωτερικής συνοχής αντανακλά τη σταθερότητα των αποτελεσμάτων ανάμεσα στα αντικείμενα μιας δοκιμασίας ή ολόκληρου του τεστ (Ivanova & Hallowell, 2013). Η αξιοπιστία εσωτερικής συνοχής εκτιμάται συνήθως υπολογίζοντας τη μέση συσχέτιση μεταξύ των στοιχείων μέσα στο τεστ (Nunnally & Bernstein, 1994). Η συνέπεια των απαντήσεων βασίζεται σε κάθε ερώτηση της κλίμακας ξεχωριστά και χρησιμοποιείται σε ερωτήσεις που βαθμολογούνται ως ορθές ή εσφαλμένες (Αλεξόπουλος, 1998).

Η αξιοπιστία διπλής αξιολόγησης ή χρονικής σταθερότητας, αφορά στον έλεγχο της σταθερότητας της επίδοσης του ασθενή στο πέρασμα του χρόνου (Ivanova & Hallowell, 2013). Για τον έλεγχο αυτής της παραμέτρου, χορηγείται το ίδιο τεστ, στους ίδιους ασθενείς, μέσα σε χρονικό διάστημα τέτοιο ώστε η λειτουργία που αξιολογήθηκε να είναι απίθανο να έχει αλλάξει. Μια δοκιμή με υψηλή αξιοπιστία χρονικής σταθερότητας θα πρέπει να παρουσιάσει μικρή αλλαγή με την πάροδο του χρόνου, υπό την προϋπόθεση ότι το χαρακτηριστικό που μετράται είναι σταθερό και δεν υπάρχουν διαφορετικά αποτελέσματα από την προηγούμενη έκθεση (Strauss & Sherman, 2006).

Η αξιοπιστία μεταξύ βαθμολογητών αφορά στον βαθμό τον οποίο ο εξεταστής επηρεάζει την επίδοση των συμμετεχόντων στο τεστ (Αλεξόπουλος, 1998). Αυτός ο τύπος

αξιοπιστίας ελέγχεται κατά την συσχέτιση των αποτελεσμάτων που συνέλεξαν δύο ή παραπάνω εξεταστές κατά την χορήγηση του εργαλείου στο ίδιο άτομο (Ivanova & Hallowell, 2013).

2.2 Εγκυρότητα (*Validity*)

Ως εγκυρότητα ορίζεται ο βαθμός στον οποίο ένα τεστ αξιολογεί αυτό που πραγματικά στοχεύει να αξιολογήσει (Ivanova & Hallowell, 2013). Η εγκυρότητα διακρίνεται στην εγκυρότητα περιεχομένου, την εγκυρότητα σε σχέση με το κριτήριο και την εγκυρότητα εννοιολογικής κατασκευής.

Η εγκυρότητα περιεχομένου είναι ο βαθμός στον οποίο τα αντικείμενα που περιλαμβάνει το εργαλείο αξιολόγησης, αποτελούν αντιπροσωπευτικό δείγμα των συμπεριφορών που επιδιώκεται να αξιολογηθούν (Franzen & Robbins 1989). Αυτό το είδος εγκυρότητας καθορίζεται από τρεις παραμέτρους: την καταλληλότητα του είδους των αντικειμένων που περιλαμβάνει το τεστ, την πληρότητα του δείγματος των αντικειμένων και τον τρόπο με τον οποίο τα αντικείμενα αξιολογούν το περιεχόμενο (Salvia & Ysseldyke, 2004, Haynes & Pindzola, 1992).

Εγκυρότητα σε σχέση με το κριτήριο είναι ο βαθμός που η απόδοση του ασθενή στο τεστ συσχετίζεται με την απόδοσή του σε άλλη δοκιμασία αξιολόγησης η οποία υποτίθεται ότι μετράει την ίδια παράμετρο με το πρώτο (Ivanova & Hallowell, 2013). Η εγκυρότητα σε σχέση με το κριτήριο διακρίνεται στην προγνωστική και την συγχρονική εγκυρότητα (Αλεξόπουλος, 1998). Η συγχρονική εγκυρότητα δείχνει το κατά πόσο το σκορ ενός ατόμου σε ένα συγκεκριμένο τεστ μπορεί να προβλέψει την επίδοσή του σε κάποιο άλλο μέσο μετρήσεως συναφούς περιεχομένου κατά την ίδια χρονική περίοδο (Haynes & Pindzola, 1992). Από την άλλη, η προγνωστική εγκυρότητα αφορά στην πρόβλεψη της μελλοντικής επίδοσης του ασθενή, στο ίδιο ή σε παρόμοιο εργαλείο αξιολόγησης, βάσει της τωρινής επίδοσής του (Ivanova & Hallowell, 2013).

Η εγκυρότητα εννοιολογικής κατασκευής αφορά στον βαθμό τον οποίο ένα εργαλείο αξιολόγησης εξετάζει την θεωρητική βάση ή χαρακτηριστικό που στοχεύει να αξιολογήσει (Αλεξόπουλος, 1998). Συνεπώς, ένα εργαλείο αξιολόγησης όπως το BAT είναι σημαντικό να παρέχει σαφή εικόνα του επιπέδου γλωσσικών ικανοτήτων του ασθενή (Haynes & Pindzola, 1992).

3. Μετάφραση και Προσαρμογή

Για την χρήση ενός τεστ σε μία διαφορετική γλώσσα από την αρχική γλώσσα στην οποία δημιουργήθηκε το τεστ, απαιτείται η μετάφραση και προσαρμογή του περιεχομένου του στην αντίστοιχη γλώσσα. Υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις σχετικά με την διαδικασία της μετάφρασης. Η πιο απλή και κοινή μέθοδος είναι η μετάφραση του εργαλείου από ένα μεταφραστή και η χρήση του χωρίς περαιτέρω έλεγχο για το βαθμό εγκυρότητας του. Μία άλλη μέθοδος είναι η μετάφραση του τεστ από μία επιτροπή μεταφραστών. Δύο ή περισσότεροι μεταφραστές παράγουν ένα κοινό εργαλείο. Μία τρίτη μέθοδος είναι η back-translation. Σε αυτή την περίπτωση το εργαλείο μεταφράζεται στην γλώσσα στόχο από ένα μεταφραστή και στη συνέχεια μεταφράζεται ξανά στην αρχική γλώσσα από έναν άλλο μεταφραστή στον οποίο είναι άγνωστη η αυθεντική μορφή του τεστ. Στο τέλος αυτής της διαδικασίας οι δύο εκδοχές του τεστ συγκρίνονται. Πολλοί μεταφραστές εστιάζουν την προσοχή τους στην μετάφραση κατά γράμμα χωρίς να δίνουν προσοχή στα πολιτισμικά στοιχεία (Sperber, 2004).

Οι καθομιλούμενες φράσεις, η αργκό, η ορολογία, οι ιδιωματικές φράσεις και οι συναισθηματικά υποβλητικοί όροι ίσως είναι στοιχεία που είναι δύσκολο να τα διαχειριστούν στην πράξη οι ειδικοί. Δεν είναι αρκετό να μεταφράζεται ένα εργαλείο κατά γράμμα. Είναι απαραίτητο το τεστ να προσαρμόζεται σε μία πολιτισμικά σχετική και κατανοητή μορφή διατηρώντας παράλληλα το σκοπό του αυθεντικού περιεχόμενου του. Αξιόλογοι επαγγελματίες μεταφραστές πολλές φορές δεν είναι ικανοί να μεταφράσουν κλινικό υλικό καθώς τα ιατρικά εργαλεία αξιολόγησης έχουν δύσκολο περιεχόμενο προς μετάφραση (Sperber, 2004).

Για να προσαρμοστεί το BAT σε μία άλλη γλώσσα δεν αρκεί η ακριβής μετάφραση του, αλλά η προσαρμογή των εκάστοτε αντικειμένων του ώστε να αξιολογεί με τον ίδιο τρόπο και στον ίδιο βαθμό την ίδια γλωσσική δεξιότητα (Paradis & Libben, 1987, Paradis, 2011). Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα της παραπάνω άποψης είναι η μετάφραση μία δοκιμασίας που περιλαμβάνει ελάχιστα ζεύγη. Οι λέξεις που δημιουργούν ελάχιστα ζεύγη σε μία γλώσσα δεν αποτελούν ελάχιστα ζεύγη σε κάποια άλλη γλώσσα, επομένως δεν μπορούν να διατηρηθούν οι ίδιες λέξεις και εικόνες για μια δοκιμασία ακουστικής διάκρισης. Θα πρέπει να επιλεγούν νέες λέξεις και εικόνες που να δημιουργούν ελάχιστα ζεύγη στη γλώσσα που μεταφράζεται το τεστ. Οι λέξεις αυτές θα πρέπει να είναι ίδιου βαθμού δυσκολίας με τις πρωτότυπες (π.χ. δισύλλαβες) και ανάλογου βαθμού συχνότητας στην ομιλούμενη γλώσσα του πληθυσμού που μεταφράζεται το τεστ (Paradis, 2011).

Ένα τεστ αφασίας που είναι σχεδιασμένο για μονόγλωσσο πληθυσμό δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην μεταφρασμένη του μορφή για την αξιολόγηση των δίγλωσσων ατόμων. Η απουσία του ψυχομετρικού ελέγχου σε μία τέτοια διαδικασία θα οδηγούσε σε τεστ τα οποία είναι άνισης δυσκολίας για τον μονόγλωσσο πληθυσμό της κάθε γλώσσας. Συνεπώς ο δίγλωσσος πληθυσμός θα αντιμετώπιζε αυτό το πρόβλημα σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό. Για την έρευνα πάνω στην αξιολόγηση της δίγλωσσης αφασίας χρειάζονται νόρμες που να αφορούν τον συγκεκριμένο πληθυσμό και μόνο (Roberts, 1998).

Παρακάτω αναφέρονται μερικά παραδείγματα που δείχνουν πόσο σημαντικό είναι για ένα τεστ αφασίας να είναι προσαρμοσμένο γλωσσολογικά και πολιτισμικά:

Ένα ουσιαστικό μπορεί να είναι μετρήσιμο σε μία γλώσσα αλλά σε μία άλλη γλώσσα μπορεί να ανήκει στα μη μετρήσιμα ουσιαστικά (Paradis, 2011).

Κάτι μπορεί να εκφράζεται με πιο σύνθετη συντακτική μορφή σε μία γλώσσα από ότι σε άλλες (Paradis, 2011). Για παράδειγμα κατά την προσαρμογή του BAT στη σαρδινιακή γλώσσα, έγινε μία σημαντική αλλαγή στο κομμάτι της Συντακτικής Κατανόησης. Επειδή τα κτητικά επίθετα στα Σαρδινιακά δεν χρησιμοποιούνται σε τέτοιες συντακτικές δομές χρειάστηκε η απομάκρυνση τους. Για παράδειγμα η πρόταση "the father washes his son" αντιστοιχεί στην πρόταση "su babbu lavat su izzu" χωρίς να υπάρχει κάποια λέξη που να αντιστοιχεί στο κτητικό επίθετο his (Zanetti, Tonelli & Piras, 2011).

Μία λέξη ή μία φράση μπορεί να είναι υψηλής συχνότητας σε μία γλώσσα ενώ σε άλλες γλώσσες η συχνότητα τους μπορεί να είναι χαμηλή. (Paradis, 2011). Για παράδειγμα

για την προσαρμογή του BAT στη ρώσικη γλώσσα στη δοκιμασία της Ακουστικής Λεκτικής Διαφοροποίησης η λέξη "detka" που σημαίνει παιδί αντικαταστάθηκε από την λέξη "kletka" που σημαίνει κλουβί. Αυτό συνέβη επειδή στη σύγχρονη ρώσικη γλώσσα για την έννοια παιδί χρησιμοποιείται η λέξη "rebenok" και είναι λέξη υψηλότερης συχνότητας από ότι είναι η λέξη "detka" (Ivanova, Hallowell, 2009).

Σε μία γλώσσα ένας κανόνας πρέπει να τηρείται αυστηρά ενώ σε άλλες γλώσσες η εφαρμογή του ίδιου κανόνα μπορεί να είναι προαιρετική (Paradis, 2011). Παραδείγματος χάριν στην ελληνική γλώσσα μπορεί να παραληφθεί το υποκείμενο της πρότασης επειδή σε μερικά πρόσωπα δηλώνεται από την κατάληξη του ρήματος. Δηλαδή στην πρόταση "εγώ τρώω" η λέξη εγώ μπορεί να παραληφθεί. Αντίθετα στην αγγλική γλώσσα κάτι τέτοιο δεν επιτρέπεται επειδή η μορφολογία των ρημάτων δεν αποδίδει απαραίτητα ποιο είναι το υποκείμενο (π.χ. I/you/we/they eat).

Μερικές αυτοματοποιημένες σειρές λέξεων όπως είναι οι μέρες της εβδομάδας ή οι μήνες του χρόνου δεν είναι διαθέσιμες σε ορισμένες χώρες (Paradis, 2011).

Σε μερικές γλώσσες η χρήση της παθητικής φωνής δεν είναι συχνή ή η μορφή της είναι πολύ απλή (Paradis, 2011). Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ότι στην αγγλική γλώσσα γίνεται η χρήση της αυτοπαθούς αντωνυμίας *myself* (π.χ. He washes himself). Αντιθέτως στην ελληνική γλώσσα για τέτοιου είδους προτάσεις χρησιμοποιείται η παθητική φωνή (Αυτός πλένεται).

Η μετάφραση και η προσαρμογή ενός τεστ είναι μία διαδικασία χρονοβόρα και δαπανηρή, όμως χωρίς αυτή, η εγκυρότητα του τεστ μπορεί να αμφισβητηθεί (Sperber, 2004). Είναι δύσκολο για έναν ερευνητή να βρει έναν ικανοποιητικό αριθμό υποκειμένων ώστε να συλλέξει συγκεκριμένα δεδομένα. Για παράδειγμα, είναι δύσκολο να συγκεντρώσουμε μία ομάδα μονόγλωσσων ατόμων σε μία κοινωνία που το μεγαλύτερο μέρος της αποτελείται από δίγλωσσα άτομα (Roberts, 1998). Πολλές ερευνητικές μελέτες περιλαμβάνουν άτομα που ανήκουν σε περισσότερες από μία πολιτισμικές ή εθνικές ομάδες. Αυτό είναι πολύ πιθανό να συμβεί λόγω της ανάγκης για τη συμμετοχή μεγάλης ποσότητας πληθυσμού στην έρευνα (Sperber, 2004).

Για μία πιο έγκυρη ερμηνεία των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη η εκπαίδευση και η ηλικία των συμμετεχόντων. Σύμφωνα με την έρευνα που διεξήχθη για την προσαρμογή του Boston Naming Test στον ελληνικό πληθυσμό από τους Patricacou, Psallida, Pring & Dipper (2007) επισημαίνεται ότι η εκπαίδευση και η ηλικία των συμμετεχόντων σε ένα τεστ παίζουν σημαντικό ρόλο στην επίδοσή τους. Είναι στοιχεία τα οποία πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη πριν την διαδικασία εξαγωγής συμπερασμάτων για τις ικανότητες και δυσκολίες που έχει το κάθε υποκείμενο.

4. Bilingual Aphasia Test

Το Bilingual Aphasia Test (BAT) σχεδιάστηκε το διάστημα 1976 με 1982, από τους Michel Paradis και Gary Libben. Το BAT χρησιμοποιήθηκε αρχικά ως ένα εργαλείο νευρογλωσσικής εκτίμησης, το οποίο χρησιμοποιούσε ο Dr. Hécaen στο εργαστήριο του, για την αξιολόγηση ασθενών πριν και μετά από χειρουργική επέμβαση στον εγκέφαλο. Διατηρώντας τη βασική ιδέα του τεστ, σχετικά με το ποιοί γλωσσικοί τομείς έπρεπε να αξιολογηθούν, οι διάφορες ενότητες του τελικώς τροποποιήθηκαν σημαντικά. Προστέθηκαν νέες ενότητες στο τεστ, όπως η δοκιμασία Συντακτικής Κατανόησης και τότε επεκτάθηκε από τις 13 στις 33 δοκιμασίες. Ύστερα από όλες τις τροποποιήσεις, το BAT ήταν έτοιμο να χορηγηθεί σε κάθε γλώσσα για την αξιολόγηση των γλωσσικών ικανοτήτων δίγλωσσων και πολύγλωσσων ασθενών. Σήμερα το BAT έχει μεταφραστεί σε περισσότερες από 65 γλώσσες (McGill University (2010), <http://www.mcgill.ca/linguistics/research/bat/>).

Αξίζει να σημειωθεί πως το BAT δεν χρησιμοποιείται ως διαγνωστικό εργαλείο (Paradis & Libben 1987), δηλαδή δεν χρησιμοποιείται για τη διάγνωση της αφασίας, αλλά για την εκτίμηση των γλωσσικών ικανοτήτων ενός δίγλωσσου/ πολύγλωσσου ατόμου με εγκεφαλική δυσλειτουργία, το οποίο χορηγείται σε όσες γλώσσες μιλά ο ασθενής (Paradis & Libben 1987).

Η εκτίμηση της γλωσσικής δυσλειτουργίας έχει γίνει όχι μόνο σε άτομα με αφασία, αλλά και σε πληθυσμό με νόσο Alzheimer, αυτισμό, τραύμα στην παρεγκεφαλίδα, αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές, ήπια γνωστική δυσλειτουργία, νόσο κινητικού νευρώνα, σκλήρυνση κατά πλάκας, νόσο Parkinson, αγγειακή άνοια και οποιαδήποτε άλλη εγκεφαλική βλάβη που μπορεί να προκαλέσει γλωσσική διαταραχή (Paradis, 2011). Ωστόσο, η χορήγηση του BAT έχει φανεί χρήσιμη και για τη διαφορική διάγνωση ανάμεσα, στη νόσο Alzheimer, στην ήπια γνωστική διαταραχή και στη φυσιολογική γνωστική έκπτωση λόγω ηλικίας (Gómez-Ruiz & Aguilar-Alonso, 2011).

Επίσης, σύμφωνα με τις Peristeri & Tsapkini (2011), το BAT μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τεστ διαφοροδιάγνωσης ανάμεσα στους διάφορους τύπους αφασίας, εξαιτίας του γεγονότος ότι οι δοκιμασίες του καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα γλωσσικών ικανοτήτων και επομένως είναι ευαίσθητο στις επιμέρους γλωσσικές δυσκολίες. Συγκεκριμένα, σε έρευνα των Peristeri & Tsapkini (2011) όπου συνέκριναν το BAT με τη Διαγνωστική Εξέταση της Βοστώνης για την Αφασία-Σύντομη Έκδοση (BDAE, Goodglass, Kaplan & Baressi, 2001) συμπέραναν πως το BAT είναι πιο ευαίσθητο στον εντοπισμό ειδικών γλωσσικών ελλειμμάτων σε ασθενείς με αφασία, τα οποία ελλείμματα ίσως να μην ήταν ευδιάκριτα με τη χορήγηση του BDAE- SF. Μικρότερη συσχέτιση ανάμεσα στις δύο δοκιμασίες βρέθηκε στην λεκτική ακουστική διαφοροποίηση, ενώ ο μεγαλύτερος βαθμός συσχέτισης υπήρχε στην ανάγνωση. Το BAT βρέθηκε ότι είναι καλύτερο εργαλείο μέτρησης της συντακτικής κατανόησης σε σύγκριση με το BDAE- SF, λόγω της εκτενούς εξέτασης των προτάσεων διάφορων συντακτικών κατηγοριών (Peristeri & Tsapkini, 2011). Η ερμηνεία του συμπεράσματος της παραπάνω έρευνας είναι πως το BAT δεν είναι μόνο τεστ εκτίμησης των γλωσσικών ικανοτήτων σε δίγλωσσους ασθενείς, αλλά είναι επίσης ένα χρήσιμο εργαλείο για την αξιολόγηση μονόγλωσσου πληθυσμού.

4.1 Απαραίτητες αλλαγές σε τίτλους δοκιμασιών για την παρούσα έρευνα

Στα πλαίσια της παρούσας έρευνας χρειάστηκε να πραγματοποιηθούν μερικές αλλαγές στην ονομασία των επιμέρους δοκιμασιών. Οι αλλαγές αυτές περιέχουν είτε την μετατροπή των ήδη υπάρχοντων τίτλων για κάθε δοκιμασία είτε την προσθήκη νέων τίτλων σε δοκιμασίες που στερούνταν αυτών.

Πιο συγκεκριμένα, τα στοιχεία 253-259 τα όποια σύμφωνα με το πρωτόκολλο του BAT ανήκουν στην ενότητα «Επανάληψη Λέξεων χωρίς σημασία και Κρίση Λέξεων»

εντάχθηκαν σε μία νέα ενότητα που ονομάστηκε «Επανάληψη Προτάσεων», αφού το ζητούμενο της παρούσας δοκιμασίας ήταν η επανάληψη προτάσεων και όχι η επανάληψη μεμονωμένων λέξεων. Επίσης τα υπόλοιπα στοιχεία, δηλαδή τα στοιχεία 193-252, ανήκουν στην αρχική δοκιμασία που μετονομάστηκε σε «Επανάληψη και Κρίση Λέξεων».

Η δοκιμασία της «Προφορικής Ευχέρειας» στα στοιχεία 263- 268, μετονομάστηκε σε «Λεκτική Ευχέρεια», αφού εξετάζει τη φωνημική συνειρμική κατονομασία και όχι την ευχέρεια προφορικού λόγου.

Επίσης, ένας νέος τίτλος προστέθηκε στην ενότητα που αποτελείται από τα στοιχεία 260-262. Ο πιο δόκιμος τίτλος για τα συγκεκριμένα στοιχεία είναι ο τίτλος «Αυτοματισμοί». Μία ακόμα αλλαγή που πραγματοποιήθηκε ήταν η μετατροπή του τίτλου «Ονομάτηση» στον τίτλο «Κατονομασία». Ο λόγος που πραγματοποιήθηκε αυτή η αλλαγή είναι ότι στη βιβλιογραφία της λογοθεραπείας χρησιμοποιείται κυρίως ο όρος *Κατονομασία*. Αναγκαία κρίθηκε και η μετατροπή του τίτλου «Μορφολογία» στον τίτλο «Μορφολογική Μετατροπή». Ο όρος μορφολογία έχει ευρύτερη σημασία με αποτέλεσμα να μην είναι ξεκάθαρο το περιεχόμενο της παρούσας δοκιμασίας.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί και η αλλαγή που έγινε στην ενότητα με τίτλο «Διάβασμα». Ο τίτλος αυτός αντιστοιχεί στα στοιχεία 367-392. Η ενότητα αυτή όμως χωρίζεται σε τρεις μικρότερες υποενότητες με διαφορετικά ζητούμενα η κάθε μία. Για το λόγο αυτό μετατρέψαμε τις τρεις υποενότητες σε τρεις νέες επιμέρους δοκιμασίες. Στην πρώτη ενότητα που ανήκουν τα στοιχεία 367-376 δόθηκε το όνομα «Ανάγνωση Λέξεων» δεδομένου του γεγονότος ότι το ζητούμενο ήταν η ανάγνωση των λέξεων. Με αντίστοιχο τρόπο δόθηκε το όνομα «Ανάγνωση Προτάσεων» για τα στοιχεία 377-386. Η τρίτη ενότητα πήρε τον τίτλο «Κατανόηση Γραπτού Κειμένου» αφού το ζητούμενο ήταν το άτομο να καταλάβει το κείμενο που του δόθηκε να διαβάσει και να απαντήσει στις αντίστοιχες ερωτήσεις.

Ακόμη θεωρήθηκε χρήσιμη η μετατροπή του τίτλου «Αντιγραφή» που αντιστοιχεί στα στοιχεία 393-397 στον τίτλο «Αντιγραφή Λέξεων», αφού το ζητούμενο της παρούσας δοκιμασίας ήταν μόνο η αντιγραφή λέξεων.

Σημαντικές διευκρινήσεις έλαβαν χώρα στην ενότητα «Ορθογραφία» που αντιστοιχεί στα στοιχεία 398-407. Η ενότητα αυτή χρειάστηκε να χωριστεί σε δύο νέες ενότητες με νέο όνομα η κάθε μία. Η ενότητα που περιλαμβάνει τα στοιχεία 398-402 ονομάστηκε «Ορθογραφία Λέξεων» αφού περιλαμβάνει μόνο την γραφή λέξεων ενώ η δεύτερη ενότητα αντίστοιχα ονομάστηκε «Ορθογραφία Προτάσεων».

Επιπλέον, είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί ότι η ενότητα με τίτλο «Κατανόηση Γραπτού Κειμένου» έπρεπε να χωριστεί σε δύο νέες ενότητες. Η πρώτη ενότητα που περιέχει τα στοιχεία 408-417 δεν θα μπορούσε να έχει άλλο τίτλο από τον «Κατανόηση Γραπτή Λέξης» καθώς αυτό αποτελούσε και το ζητούμενο της. Αντιστοίχως δόθηκε ο τίτλος «Κατανόηση Γραπτής Πρότασης» για τα στοιχεία 418-427 .

Τέλος, χρειάστηκε η μετατροπή του ονόματος της τελευταίας δοκιμασίας. Ο τίτλος «Γραφή» που δόθηκε σύμφωνα με το πρωτόκολλο του BAT έχει ευρύτερη σημασία με αποτέλεσμα να μην είναι κατανοητό το περιεχόμενο της ενότητας. Για τον λόγο αυτό, ο πιο κατάλληλος τίτλος που θα μπορούσε να δοθεί είναι «Ελεύθερη Γραφή», αφού στην πραγματικότητα τα άτομα που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα είχαν την δυνατότητα να γράψουν για ένα θέμα της αρεσκείας τους.

4.2 Περιγραφή του BAT

Το BAT αποτελείται από 3 μέρη. Το Α μέρος αποτελεί τη λήψη ιστορικού από τον ασθενή (ερωτήσεις 1-50) με στοιχεία που αφορούν τις δύο γλώσσες, την ηλικία κατάκτησης, τον τρόπο κατάκτησης, τη συχνότητα χρήσης και έκθεσης στην κάθε γλώσσα κ.ο.κ.

Το Β μέρος του τεστ αποτελείται από δραστηριότητες που εξετάζουν τις γλωσσικές ικανότητες στην κάθε γλώσσα, λαμβάνοντας υπόψη τέσσερις παραμέτρους : την ακουστική

κατανόηση, την έκφραση, την ανάγνωση και τη γραφή. Κάθε παράμετρος εξετάζεται σε τρεις διαστάσεις: το γλωσσικό επίπεδο (φωνολογικό, μορφολογικό, συντακτικό, λεξικό, σημασιολογικό), τη γλωσσολογική απόκριση (κατανόηση, επανάληψη, απόφαση, λεκτική πρόσβαση, σχηματισμός πρότασης) και τη γλωσσολογική μονάδα (λέξη, πρόταση, παράγραφος) (Paradis & Libben, 1987).

Στην αρχή του Β μέρους υπάρχει ένα σύντομο ιστορικό για τη γλώσσα στην οποία θα εφαρμοστεί το τεστ στην εκάστοτε χορήγηση (1-17).

Πρώτα εξετάζεται η Αυθόρμητη Ομιλία (18-22). Ο εξεταστής κάνει συζήτηση με τον ασθενή πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα π.χ. η ασθένεια του και ταυτοχρόνως αξιολογεί την αυθόρμητη ομιλία του ως προς την ποσότητα ομιλίας, την ευχέρεια, την άρθρωση, τη γραμματική και το λεξιλόγιο. Η επίδοση του ασθενή στην αυθόρμητη ομιλία κρίνεται χρήσιμο να συγκριθεί με την επίδοση στις δοκιμασίες της αφήγησης ιστορίας και ελεύθερης γραφής (Paradis & Libben, 1987).

Έπειτα, ακολουθεί η δοκιμασία της Δείξης (23-32), όπου ο εξεταστής ζητά από τον ασθενή να δείξει το αντικείμενο που του ζητείται κάθε φορά, ελέγχοντας έτσι την ακουστική του κατανόηση. Τα αντικείμενα που χρησιμοποιούνται είναι αντικείμενα καθημερινής χρήσης. Αυτή η δοκιμασία πρέπει να συγκριθεί με τη δοκιμασία της κατονομασίας (Paradis & Libben, 1987). Στη συνέχεια, ο ασθενής εξετάζεται στην εκτέλεση Απλών και Ημι- πολύπλοκων Εντολών (33-42), όπου ο εξεταστής του ζητά να εκτελέσει κάποιες απλές κινήσεις (π.χ. κλείστε τα μάτια) και μετά προχωρά στις λίγο πιο σύνθετες εντολές (π.χ. βάλτε το πιρούνι μέσα στο ποτήρι), εξετάζοντας έτσι την κατανόηση του ακουστικού μηνύματος.

Ακολουθούν οι Πολύπλοκες Εντολές (43-47), όπου ο ασθενής πρέπει να εκτελέσει εντολές αποτελούμενες από τρία βήματα. Εξετάζεται όχι μόνο η ακουστική κατανόηση, αλλά και η ικανότητα απομνημόνευσης.

Η επόμενη δοκιμασία εξετάζει την Ακουστική Λεκτική Διαφοροποίηση (48-65), κατά την οποία ο ασθενής ακούει μία λέξη από τον εξεταστή και πρέπει να αποκριθεί δείχνοντας την εικόνα που αναπαριστά τη λέξη που άκουσε. Ο εξεταστής παρουσιάζει στον ασθενή τέσσερις εικόνες που αποτελούν φωνολογικά ελάχιστα ζεύγη, και ο ασθενής πρέπει να διακρίνει ανάμεσά τους ποια εικόνα ταιριάζει με το ακουστικό ερέθισμα που έλαβε. Αν κάποια λέξη δεν ταιριάζει με καμία από τις τέσσερις εικόνες, ο ασθενής έχει την επιλογή του «Χ». Το «Χ» δείχνει το βαθμό σιγουριάς με τον οποίο ο ασθενής δείχνει τις εικόνες (Paradis & Libben, 1987).

Ακολούθως, ο εξεταζόμενος αποκρίνεται με τον ίδιο τρόπο και στη συνέχεια με την εξέταση της Συντακτικής Κατανόησης (66-152), όπου πρέπει να δείξει την εικόνα που αναπαριστά καλύτερα τη σημασία της πρότασης που άκουσε από τον εξεταστή. Σε αυτή τη δοκιμασία ο ασθενής δεν έχει την επιλογή του «Χ». Οι προτάσεις που παρουσιάζονται εδώ είναι διαφόρων συντακτικών κατηγοριών. Υπάρχουν οι καταφατικές προτάσεις (όπως 66-110) και οι αρνητικές προτάσεις (όπως 121-136).

Οι καταφατικές προτάσεις υποδιαιρούνται σε επιμέρους κατηγορίες. Υπάρχουν οι τυπικές (standard sentences-S) οι οποίες έχουν τη συντακτική δομή Y-P-A, όπου στη θέση του υποκειμένου και του αντικειμένου υπάρχουν ουσιαστικά (π.χ. «Το αγόρι κρατάει το κορίτσι» (66)). Υπάρχουν οι προτάσεις που κάνουν αναφορές σε αντωνυμίες (pronominal references –PR), οι οποίες έχουν την ίδια συντακτική δομή με τις S, αλλά η μόνη διαφορά τους είναι πως στη θέση των υποκειμένων ή αντικειμένων υπάρχουν αντωνυμικοί τύποι (π.χ. «Αυτή τον κρατάει» (68)). Άλλη κατηγορία καταφατικών προτάσεων είναι οι μη-τυπικές προτάσεις τύπου 1 (nonstandard 1 sentences-NS1) οι οποίες έχουν όλες ουσιαστικό ως υποκείμενο και αντικείμενο, αλλά ο όρος μη τυπικές αναφέρεται στο ότι η σειρά των λέξεων είναι διαφορετική απ' ότι στις τυπικές προτάσεις (π.χ. «Το αγόρι σκουντιέται από το κορίτσι»(83)). Από κοινωνιο-γλωσσολογική άποψη αυτές οι προτάσεις δεν είναι μη τυπικές! (Paradis & Libben, 1987). Ακόμα, στις καταφατικές προτάσεις υπάγονται και οι μη-τυπικές προτάσεις τύπου 2 (nonstandard 2 sentences- NS2), στις οποίες τροποποιείται το θέμα. Υπάρχουν 6 προτάσεις που τροποποιείται το υποκείμενο (85, 86, 93, 94, 101, 103- NS2s, π.χ. «Είναι το αγόρι που σκουντάει το κορίτσι» (85)), και 6 προτάσεις που τροποποιείται το αντικείμενο (87, 88, 95, 96, 102, 104- NS2o, π.χ. «Είναι το αγόρι που το κορίτσι σκουντάει» (87)).

Στις αρνητικές προτάσεις υπάγονται οι τυπικές αρνητικές (standard negative- SN, π.χ. «Το κορίτσι δεν σκουντάει το αγόρι» (111)) και οι μη- τυπικές αρνητικές (nonstandard negative- NSN, π.χ. «Το κορίτσι δεν σκουντιέται από το αγόρι» (113)). Όλες οι αρνητικές προτάσεις έχουν ουσιαστικά ως υποκείμενα και αντικείμενα. Τέλος, υπάρχουν και οι αναστρέψιμες ονοματικές φράσεις (reversible noun phrase constructions), οι οποίες αποτελούνται από μία εικόνα που δείχνει δύο αντικείμενα/ πρόσωπα, ανάμεσα στα οποία υπάρχει αμφίδρομη κτητική σχέση (137-152, π.χ. «το μωρό της μαμάς» - «η μαμά του μωρού» (137, 145)).

Στη συνέχεια ακολουθεί η δοκιμασία Σημασιολογικές Κατηγορίες Λέξεων (153-157), όπου ο εξεταστής λέει στον εξεταζόμενο τέσσερις λέξεις και ο δεύτερος καλείται να αναγνωρίσει ποια λέξη δεν ταιριάζει σημασιολογικά στην ομάδα. Έπειτα, ο ασθενής πρέπει να δώσει τα Συνώνυμα (158-162) των λέξεων που του δίνει ο εξεταστής και μετά τα Αντίθετα (163-167) των επόμενων λέξεων. Η επιλογή γίνεται από μία λίστα τριών λέξεων που του λέει ο εξεταστής.

Ακολουθεί η Κρίση Σχετικότητας (168-172), στην οποία ο εξεταστής λέει μία λέξη στον ασθενή και του ζητά να επιλέξει την ακριβώς αντίθετη σημασίας λέξη από μία λίστα τριών λέξεων. Σε αυτή τη λίστα υπάρχει η λέξη- στόχος με την ακριβώς αντίθετη σημασία της πρώτης, αλλά και λέξεις διασπαστές με μορφολογικές ή σημασιολογικές διαφορές. Ύστερα, ο ασθενής εξετάζεται στην Κρίση Γραμματικής Ορθότητας (173-182), όπου πρέπει να αποφανθεί αν η πρόταση που λέει ο εξεταστής ακολουθεί τους γραμματικούς και συντακτικούς κανόνες της γλώσσας. Ομοίως, ακολουθεί η Κρίση της Σημασιολογικής Ορθότητας (183-192), μόνο που αυτή τη φορά ο ασθενής καλείται να αναγνωρίσει όσες προτάσεις δεν είναι σημασιολογικά ορθές, δηλαδή δεν έχουν νόημα στην πραγματικότητα, ενώ είναι γραμματικά σωστές.

Στη συνέχεια, γίνεται αξιολόγηση της Επανάληψης και Κρίσης Λέξεων (193-252). Δηλαδή ο ασθενής καλείται να επαναλάβει τη λέξη που άκουσε και να πει αν είναι πραγματική λέξη ή όχι. Ακολουθεί η Επανάληψη Προτάσεων (253-259). Επόμενη αξιολογητική δραστηριότητα είναι η εκτίμηση των Αυτοματισμών (260-262). Σε αυτό το μέρος ο εξεταστής ζητά από τον ασθενή να ονομάσει τις μέρες της εβδομάδας, να μετρήσει από το 1 έως το 25 και μετά να ονομάσει του μήνες του έτους.

Ύστερα, ο ασθενής εξετάζεται ως προς την Λεκτική Ευχέρεια (263-268). Πιο συγκεκριμένα, ο εξεταστής δίνει ένα γράμμα στον ασθενή και του ζητά να πει μέσα σε ένα λεπτό όσες περισσότερες λέξεις μπορεί που να ξεκινούν με αυτό το γράμμα. Τα γράμματα που δίνονται στον ασθενή είναι τα π-, φ-, κ-, και η απάντηση του ασθενή βαθμολογείται ως προς το αν όλες οι λέξεις που είπε έχουν το σωστό αρχικό γράμμα και ως προς τον αριθμό των λέξεων για κάθε γράμμα που του δίνεται. Στη συνέχεια, ο ασθενής εξετάζεται στην Κατονομασία Αντικειμένων (269-288), όπου καλείται να πει πώς λέγεται το κάθε αντικείμενο που του δείχνει ο εξεταστής.

Ο Σχηματισμός Προτάσεων (289-313) είναι η επόμενη εκτίμηση που κάνει ο εξεταστής. Δίνεται στον ασθενή μία σειρά από λέξεις και του ζητείται να δημιουργήσει με αυτές τις λέξεις την πιο απλή πρόταση. Αυτή η δραστηριότητα βαθμολογείται ως προς το αν έδωσε απάντηση ο ασθενής ή όχι, εάν η πρόταση του είναι σωστή γραμματικά, εάν έχει νόημα σημασιολογικά, εάν χρησιμοποίησε όλες τις λέξεις που του δόθηκαν και από πόσες συνολικά λέξεις αποτελούνται οι προτάσεις που σχημάτισε.

Αμέσως μετά ακολουθούν τα Σημασιολογικά Αντίθετα (314-323), όπου ο ασθενής πρέπει να απαντήσει με μία λέξη με αντίθετη σημασία από αυτή που είπε ο εξεταστής. Στη συνέχεια, ο ασθενής πρέπει να κάνει Μορφολογική Μετατροπή (324-333), όπου μετατρέπει τα ουσιαστικά σε επίθετα και έπειτα να δημιουργήσει τα Μορφολογικά Αντίθετα (334-343) των λέξεων που του δίνει ο εξεταστής (π.χ. κακός- άκακος).

Επόμενη γλωσσική δεξιότητα που αξιολογείται είναι η Περιγραφή (344-346). Ο εξεταστής δίνει στον ασθενή μία σειρά από εικόνες που δείχνουν διαδοχικά μία σύντομη ιστορία. Ο ασθενής πρέπει να τις παρατηρήσει καλά και έπειτα να διηγηθεί την ιστορία. Βαθμολογείται ως προς την ποσότητα της ομιλίας, για το αν ολοκλήρωσε ή όχι την ιστορία και αν αφηγήθηκε ή απλώς περιέγραψε μία μία τις εικόνες.

Έπειτα ακολουθεί δραστηριότητα της Αριθμητικής (347-361) για την εκτίμηση της επίλυσης αριθμητικών πράξεων χωρίς την χρήση εξωτερικών βοηθημάτων. Οι πράξεις που καλείται να εκτελέσει ο ασθενής περιέχουν πρόσθεση, αφαίρεση, πολλαπλασιασμό και διαίρεση. Ακολουθεί αξιολόγηση της Προφορικής Κατανόησης (362-366). Ο εξεταστής διαβάζει μία φορά μία σύντομη ιστορία στον ασθενή και μετά του απευθύνει κάποιες ερωτήσεις σχετικά με την ιστορία.

Στη συνέχεια, αξιολογείται η Ανάγνωση Λέξεων (367-376) και Προτάσεων (377-386). Ύστερα ο εξεταστής δίνει μία σύντομη γραπτή ιστορία στον ασθενή και του ζητά να τη διαβάσει από μέσα του. Όταν ο ασθενής είναι έτοιμος, ο εξεταστής κρύβει το κείμενο και του απευθύνει κάποιες ερωτήσεις σχετικά με αυτό που μόλις διάβασε, εξετάζοντας έτσι την Κατανόηση Γραπτού Κειμένου (387-392). Ακολουθεί η αξιολόγηση Αντιγραφής Λέξεων (393-397) και η Ορθογραφία Λέξεων (398-402), και η Ορθογραφία Προτάσεων (403-407).

Στη συνέχεια, ο ασθενής εξετάζεται στην Κατανόηση γραπτής λέξης (408-417), όπου διαβάζει μία λέξη και πρέπει να την ταιριάξει με μία από τις εικόνες που του δείχνει ο εξεταστής και ομοίως ακολουθεί η εκτίμηση της Κατανόησης Γραπτής Πρότασης (418-427), όπου πρέπει να κάνει το ίδιο και με τις προτάσεις που διαβάζει. Τελευταία αξιολογείται η Γραφή, όπου ο εξεταστής ζητά από τον ασθενή να γράψει ελεύθερα για πέντε λεπτά και στη συνέχεια του δίνει ένα συγκεκριμένο θέμα (π.χ. η ασθένεια σας) ζητώντας του να γράψει κάτι γι' αυτό.

Στο Γ μέρος του BAT, εξετάζονται οι γλωσσικές ικανότητες του ασθενή ταυτοχρόνως και στις δύο γλώσσες (L1 & L2). Ο ασθενής καλείται να αντιστοιχίσει λέξεις στη μία γλώσσα με εκείνες που είναι μεταφρασμένες στην άλλη γλώσσα, να μεταφράσει από τη μία γλώσσα στην άλλη σε επίπεδο λέξης και πρότασης και να αποφανθεί για τη γραμματική ορθότητα προτάσεων. Οι τρεις αυτές δοκιμασίες γίνονται η κάθε μία διαδοχικά για την επικρατούσα γλώσσα (L1) και μετά για τη δευτερεύουσα γλώσσα (L2).

4.3 Η μετάφραση του BAT από τα αγγλικά στα ελληνικά

Το BAT μεταφράστηκε στα ελληνικά από την Dr. Εύα Κεχαγιά (1987). Η αξιολόγηση με τη χρήση του BAT στην ελληνική γλώσσα μπορεί να γίνει για δίγλωσσους με L1 την ελληνική και L2 την αγγλική, τη τσέχικη, τη γαλλική, τη γερμανική, την ισπανική και την τούρκικη εφόσον αυτά τα ζεύγη γλωσσών έχουν μεταφραστεί και υπάρχουν διαθέσιμα στο <https://www.mcgill.ca/linguistics/research/bat>. Για την δημιουργία του ελληνικού BAT δεν χρειάστηκε μόνο η μετάφραση του περιεχομένου του τεστ αλλά πραγματοποιήθηκαν και μερικές αλλαγές στο περιεχόμενο.

Στη δοκιμασία της **δείξης** αντικειμένων η μόνη λέξη η οποία δεν προήλθε από άμεση μετάφραση είναι η λέξη "σφυρί" η οποία αντικατέστησε την λέξη "key" που φέρει την έννοια κλειδί. Στην ενότητα των **εντολών** δεν παρατηρήθηκε καμία αλλαγή πέρα από την εντολή που δίνεται στο στοιχείο 45. Στην Αγγλική Έκδοση του BAT δίνεται η εντολή "*push the large coin toward me, turn over the middle-sized one and cover the small one with your hand*" που έχει την έννοια «σκουνητήστε το μεγάλο νόμισμα προς τα εμένα, γυρίστε το μεσαίο νόμισμα και καλύψτε το μικρό με το χέρι σας». Στην Ελληνική Έκδοση του BAT όμως δόθηκε η εντολή «σκουνητήστε το μεγάλο προς τα εμένα, δώστε μου το μεσαίο και σκεπάστε το μικρό με το χέρι σας».

Στην **ακουστική λεκτική διαφοροποίηση** παρατηρήθηκαν πολλές αλλαγές. Τα ελάχιστα ζεύγη μίας γλώσσας δεν αποτελούν ελάχιστα ζεύγη και για άλλη γλώσσα (Zanetti, Tonelli & Piras, 2011). Έτσι η άμεση μετάφραση από τα αγγλικά στα ελληνικά θα δημιουργούσε λέξεις που δεν είναι ελάχιστα ζεύγη στην ελληνική γλώσσα. Για να μην αλλάξει ο στόχος της συγκεκριμένης ενότητας χρειάστηκε η αλλαγή όλων των λέξεων και αντίστοιχα η αλλαγή των περισσότερων εικόνων ώστε να ταιριάζουν με την κάθε λέξη.

Στην **συντακτική κατανόηση** πραγματοποιήθηκε άμεση μετάφραση για τα περισσότερα στοιχεία. Αξίζει να αναφερθεί ότι στις προτάσεις 74, 75 δεν πραγματοποιήθηκε

μόνο μετάφραση. Στην ελληνική γλώσσα δεν συνηθίζεται η χρήση αυτοπαθούς αντωνυμίας, αντίστοιχης του *myself* για την αγγλική γλώσσα. Στην ελληνική γλώσσα για τέτοιου είδους προτάσεις χρησιμοποιείται η παθητική φωνή (π.χ. Αυτός πλένεται). Επίσης σε αυτή την ενότητα παρατηρήθηκε άλλη μία αλλαγή και συγκεκριμένα στο στοιχείο 105 που είναι η πρόταση «*Το λεωφορείο ακολουθεί την μοτοσικλέτα*». Η πρόταση αυτή αντικατέστησε την πρόταση “*The mother dresses her daughter*” η οποία δίνει την έννοια *η μητέρα ντύνει την κόρη της*. Αντίστοιχα άλλαξαν και τα υπόλοιπα στοιχεία 106-110. Στις ανεστραμμένες ονοματικές φράσεις 137-152 παρατηρούνται κάποιες αντικαταστάσεις προτάσεων με νέες ελληνικές.

Στις **σημασιολογικές κατηγορίες** δεν πραγματοποιήθηκε άμεση μετάφραση σε όλα τα στοιχεία. Στα στοιχεία 153,156,157 σχεδόν όλες οι λέξεις αντικαταστάθηκαν από άλλες λέξεις που ανήκουν σε ίδιες σημασιολογικές κατηγορίες. Κάτι αντίστοιχο παρατήθηκε και για την ενότητα των **συνώνυμων**. Σε αυτό το σημείο είναι αξιόλογο να αναφερθεί ότι το στοιχείο 159 στο αγγλικό BAT έδινε την λέξη “clock” και τα υποκείμενα έπρεπε να διαλέξουν μεταξύ των *shoe, drawer, banana, watch* ποια λέξη είναι η συνώνυμη της. Επειδή στα ελληνικά για την έννοια «*ρολόι*» έχουμε μόνο μία λέξη τότε οι λέξεις “clock” και “watch” θα μεταφραζόταν και οι δύο ρολόι, για αυτό τον λόγο δεν χρησιμοποιήθηκε το συγκεκριμένο παράδειγμα στο ελληνικό BAT αλλά αντικαταστάθηκε από άλλη ομάδα λέξεων. Στην δραστηριότητα με τα **αντίθετα**, καμία λέξη δεν προήλθε από άμεση μετάφραση.

Στο κομμάτι της **κρίσης σχετικότητας** δεν παρατηρήθηκε κάποια σημαντική αλλαγή πέρα από την μετάφραση του περιεχομένου. Στην ενότητα **κρίση γραμματικής ορθότητας** πραγματοποιήθηκαν μερικές αλλαγές ώστε να δημιουργηθούν γραμματικές ή μη γραμματικές προτάσεις για την ελληνική γλώσσα. Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι στο στοιχείο 177 το ρήμα “*pull*” που σημαίνει τραβάω αντικαταστάθηκε από το ρήμα «*χτυπάω*». Στην ενότητα **κρίση σημασιολογικής ορθότητας** έγινε άμεση μετάφραση χωρίς κάποια αλλαγή.

Επίσης είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι στην ενότητα **επανάληψη και κρίση λέξεων** παρατηρήθηκαν πολλές αλλαγές. Τα μόνα στοιχεία που υπέστησαν άμεση μετάφραση από τα αγγλικά στα ελληνικά είναι τα 193, 195, 201, 221, 223, 225, 229. Τα στοιχεία τα οποία αντιστοιχούσαν σε μη πραγματικές λέξεις για την αγγλική γλώσσα αντικαταστάθηκαν από μη πραγματικές λέξεις αλλά για την ελληνική γλώσσα. Έπειτα, ακολουθεί η δοκιμασία που εξετάζει τους αυτοματισμούς. Σε αυτό το σημείο το ελληνικό BAT δεν δίνει κανένα τίτλο, σε αντίθεση με το αγγλικό BAT που δίνει τον τίτλο *Ακολουθίες (series)*. Ωστόσο, το περιεχόμενο αυτή της δοκιμασίας είναι ίδιο και στην αγγλική και στην ελληνική έκδοση του τεστ.

Στη δραστηριότητα που εξετάζεται η **λεκτική ευχέρεια**, οι απαιτήσεις από τον ελληνόφωνο πληθυσμό ήταν ακριβώς οι ίδιες με αυτές από τον αγγλόφωνο πληθυσμό. Στην **κατονομασία** των αντικειμένων δεν πραγματοποιήθηκε καμία αλλαγή.

Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι στο κομμάτι της δοκιμασίας **σχηματισμού προτάσεων** δεν παρατηρήθηκε καμία αλλαγή εκτός από το στοιχείο 299. Στην Αγγλική Έκδοση του BAT δίνονταν οι λέξεις *desk/open/drawer* έχοντας τις έννοιες *γραφείο/ανοίγω/συρτάρι* αλλά στην Ελληνική Έκδοση του BAT οι λέξεις που δίνονται είναι *βλέπω/ανοίγω/συρτάρι*. Είναι φανερό ότι υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα στο ελληνικό και αγγλικό BAT στο συγκεκριμένο σημείο καθώς στο ελληνικό BAT δίνονται δύο ρήματα και ένα ουσιαστικό ενώ στα αγγλικά δίνεται μόνο το ρήμα “*open*”. Επίσης στα **σημασιολογικά αντίθετα** δεν παρατηρήθηκε καμία αλλαγή.

Στο κομμάτι της **μορφολογικής μετατροπής** και συγκεκριμένα στα στοιχεία 325, 328, 333 δόθηκαν άλλα ουσιαστικά από αυτά που υπάρχουν στο αγγλικό BAT. Όσον αφορά στην δοκιμασία **των μορφολογικών αντίθετων**, στην αγγλική γλώσσα υπάρχουν διάφορα προθέματα τα οποία μπορούν να προστεθούν στην κάθε λέξη για τον σχηματισμό αντίθετης έννοιας. Στην ελληνική δεν ισχύει κάτι τέτοιο. Για παράδειγμα στο αγγλικό BAT δίνονται λέξεις των οποίων τα μορφολογικά αντίθετα σχηματίζονται με διαφορετικά προθέματα στην κάθε μία (dis- un- il-, im-, in-). Στη ελληνική γλώσσα δεν υπάρχουν τόσα προθέματα που εξυπηρετούν αυτό το σκοπό, γι’ αυτό και όλα τα στοιχεία αυτής της δοκιμασίας στην Ελληνική Έκδοση του BAT ήταν λέξεις στις οποίες αρκούσε η προσθήκη του στερητικού α- για να αποκτήσουν αντίθετη έννοια (π.χ. κακός- άκακος).

Στο κομμάτι της **περιγραφής** και της **αριθμητικής** δεν εντοπίστηκε καμία αλλαγή.

Στην **προφορική κατανόηση** η ιστορία που δίνεται στο ελληνικό BAT έχεις μερικές διαφορές από το αγγλικό αλλά η κεντρική ιδέα και το επίπεδο δυσκολίας είναι αντίστοιχο με αυτή του αγγλικού BAT. Οι λέξεις που δίνονται για **ανάγνωση** στα ελληνικό BAT είναι διαφορετικές από το αγγλικό αλλά οι προτάσεις είναι οι ίδιες χωρίς κάποια αλλαγή στην μετάφραση. Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι παρόλο που οι λέξεις είναι διαφορετικές από το ένα τεστ στο άλλο κάθε τεστ διατηρεί το ίδιο λεξιλόγιο στο περιεχόμενο του. Για παράδειγμα οι λέξεις που δίνονται για ανάγνωση όπως οι λέξεις *κάπα, κρέμα* μπορεί να μην υπάρχουν στο αγγλικό BAT αλλά έχουν ήδη αναφερθεί ξανά στο ελληνικό BAT σε προηγούμενες δραστηριότητες.

Η ιστορία που δίνεται στην ελληνική έκδοση του BAT στην ενότητα **κατανόηση γραπτού κειμένου** είναι διαφορετική από αυτή που δίνεται στην αγγλική έκδοση του εργαλείου, αλλά ίδιου βαθμού δυσκολίας. Κάτι αντίστοιχο έγινε για την **αντιγραφή** και την **ορθογραφία**. Μόνο οι προτάσεις που δόθηκαν για αντιγραφή ήταν οι ίδιες με αυτές που δόθηκαν στο αγγλικό BAT με εξαίρεση την πρόταση 407.

Τέλος στην Αγγλική Έκδοση του τεστ δίνονται δυο δοκιμασίες με του τίτλους «κατανόηση γραπτής λέξης» και «κατανόηση γραπτής πρότασης». Στο αντίστοιχο κομμάτι του ελληνικού BAT δίνεται ένας μόνο τίτλος και για τις δύο αυτές δοκιμασίες. Στη δοκιμασία της **κατανόησης γραπτής λέξης** τα στοιχεία 408-417 άλλαξαν ενώ στη δοκιμασία της **κατανόησης γραπτής πρότασης** οι προτάσεις 418-427 που δόθηκαν προήλθαν από άμεση μετάφραση από το αγγλικό BAT.

5. Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

5.1 Χορήγηση του BAT σε ελληνόφωνο πληθυσμό

Στη διεθνή βιβλιογραφία έχουν δημοσιευτεί αρκετές έρευνες που αφορούν τη χορήγηση του Bilingual Aphasia Test σε ελληνόφωνο πληθυσμό, είτε για την αξιολόγηση της δίγλωσσης αφασίας, είτε για την χρήση του BAT ως εργαλείο αξιολόγησης γλωσσικών ελλειμμάτων σε μονόγλωσσους ασθενείς για συγκεκριμένους γλωσσικούς τομείς.

Οι Peristeri & Tsapkini (2011) χορήγησαν το BAT σε 9 μονόγλωσσα άτομα με αφασία Broca, με σκοπό να συγκρίνουν την επίδοση των ασθενών στο BAT με αυτή στη Διαγνωστική Εξέταση της Βοστώνης για την Αφασία-Σύντομη Έκδοση (BDAE- SF, Goodglass, Kaplan, Baressi, 2001). Στόχος της έρευνας ήταν να εκτιμήσει αν τα δύο αυτά εργαλεία διαθέτουν την ίδια ευαισθησία στους επιμέρους γλωσσικούς τομείς που εξετάζουν. Οι συγγραφείς κατέληξαν στο συμπέρασμα πως το BAT συγκριτικά με το BDAE- SF είναι πιο ευαίσθητη και αντικειμενική δοκιμασία αξιολόγησης όσον αφορά συγκεκριμένες γλωσσικές δεξιότητες. Αυτές οι γλωσσικές δεξιότητες είναι η εκτέλεση εντολών, η επανάληψη προτάσεων, η λεκτική ευχέρεια, η κατονομασία και η συντακτική κατανόηση. Μεγαλύτερος βαθμός συσχέτισης ανάμεσα στα δύο τεστ παρατηρήθηκε ως προς την ανάγνωση και τη ακουστική κατανόηση. Παρόλα αυτά, αξίζει να σημειωθεί πως για την ερμηνεία των παραπάνω αποτελεσμάτων, αποτελεί κρίσιμο παράγοντα ο τρόπος που αξιολογήθηκε η κάθε λειτουργία σε κάθε τεστ, καθώς και το περιεχόμενο των δοκιμασιών (επιλογή λέξεων, αριθμός δοκιμασιών για κάθε λειτουργία), (Roberts, 1998).

Οι Kambanaros & Grohmann (2011) δημοσίευσαν μία μελέτη περίπτωσης, στην οποία χορήγησαν την Ελληνική και την Αγγλική Έκδοση του BAT σε μία δίγλωσση γυναίκα με αφασία, κυπριακής καταγωγής, έπειτα από αιμορραγικό αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο που επηρέασε κροταφο-βρεγματικές περιοχές. Σκοπός της μελέτης ήταν η εκτίμηση των γλωσσικών ικανοτήτων της ασθενούς και στις δύο γλώσσες έπειτα από την εγκεφαλική βλάβη, ώστε να διασαφηνιστεί αν υπάρχει ανάκτηση σε μία, δύο ή καμία γλώσσα. Από τις δύο χορηγήσεις συμπέραναν πως δεν υπάρχει παράλληλη ανάκτηση των δύο γλωσσών, αφού η επίδοση της ασθενούς ήταν πιο χαμηλή στην Αγγλική Έκδοση του BAT απ' ότι στην Ελληνική. Συνεπώς με την εφαρμογή του BAT εκτιμώνται όχι μόνο οι εναπομείνουσες γλωσσικές λειτουργίες για κάθε γλώσσα χωριστά. Κυρίως δίνεται έμφαση στην ταυτόχρονη ερμηνεία των αποτελεσμάτων, που υποδηλώνει ποια γλώσσα είναι πιο αδύναμη από την άλλη και ποια χρειάζεται πιο ισχυρή παρέμβαση. Κάτι τέτοιο δεν μπορεί να διαφανεί από την αξιολόγηση με τα κοινά τεστ αφασίας για μονόγλωσσο πληθυσμό (Roberts, 1998).

Σε μία άλλη έρευνα, οι Kambanaros & Grohmann (2012) χορήγησαν το BAT σε έναν τρίγλωσσο ασθενή, με ρέουσα Προϊούσα Προοδευτική Αφασία (ΠΠΑ). Σκοπός της μελέτης ήταν να εκτιμηθεί η βαρύτητα των γλωσσικών δυσκολιών του σε κάθε γλώσσα και να συγκριθεί η επίδοση του στις τρεις γλώσσες. Η χορήγηση του BAT έδειξε πως ο ασθενής είχε γλωσσικά ελλείμματα και στις τρεις γλώσσες. Οι τομείς με τα πιο σημαντικά ελλείμματα ήταν η ακουστική κατανόηση για τις σύνθετες εντολές, οι σημασιολογικές αναπαραστάσεις και ο μορφο-συντακτικός χειρισμός. Ωστόσο, παρατηρήθηκε αισθητή διαφορά στο βαθμό των δυσκολιών μεταξύ των γλωσσών, αφού ο ασθενής είχε εμφανώς καλύτερη επίδοση στην εξέταση του ελληνικού BAT. Αυτό το αποτέλεσμα θίγει τον παράγοντα του τρόπου κατάκτησης μιας γλώσσας, αφού για τον συγκεκριμένο ασθενή η ελληνική είναι η L1 που κατακτήθηκε με φυσικό τρόπο, ενώ η αγγλική και η τσέχικη κατακτήθηκαν μετά την εφηβεία, ωστόσο χρησιμοποιούνταν καθημερινά από τον ασθενή κατά την ενήλικη ζωή. Ένα δεύτερο θέμα που θίγεται σε αυτή την έρευνα, είναι το κατά πόσο η Ελληνική Έκδοση του BAT μπορεί να εκτιμήσει τις γλωσσικές λειτουργίες ενός ατόμου που μιλά τα κυπριακά- ελληνικά, αφού το τεστ δεν υπάρχει για την κυπριακή- ελληνική γλώσσα, παρά μόνο για τη σύγχρονη ελληνική. Συνεπώς, παροτρύνεται από τους συγγραφείς περαιτέρω έρευνα σχετικά με το αν η κυπριακή- ελληνική θεωρείται διάλεκτος και η εκτίμηση της με το ελληνικό BAT είναι

επαρκής, ή είναι απαραίτητη η προσαρμογή του τεστ στην κυπριακή-ελληνική, θεωρούμενη ως μία αυτόνομη L1 για ασθενείς όπως ο παραπάνω.

5.2 Έρευνες με το BAT σε τυπικό πληθυσμό σε άλλες γλώσσες

Το BAT ως ανιχνευτικό και όχι ως διαγνωστικό εργαλείο, έχει χρησιμοποιηθεί από ερευνητές με σκοπό να καταγράψει την απόδοση μονόγλωσσου και πολύγλωσσου πληθυσμού χωρίς εγκεφαλική δυσλειτουργία.

Οι Knorr & Mosgren (2011) πραγματοποίησαν έρευνα κατά την οποία χορήγησαν τη Νορβηγική Έκδοση του BAT σε 24 νευρολογικά υγιείς ενήλικες, μονόγλωσσους, φυσικούς ομιλητές της νορβηγικής γλώσσας. Σκοπός τους ήταν να δουν την επίδοση υγιούς-μονόγλωσσου πληθυσμού στη Νορβηγική Έκδοση του BAT. Τα ευρήματά της έρευνας τους συμπίπτουν με το κριτήριο αναφοράς των Paradis & Libben (1987) σχετικά με την απόδοση του τυπικού πληθυσμού στο τεστ. Σύμφωνα με αυτό, οι νευρολογικά υγιείς και τυπικοί ομιλητές μια γλώσσας, πετυχαίνουν ποσοστό επιτυχίας που κυμαίνεται από 80 έως 100%. Οι δοκιμασίες στις οποίες βρήκαν πως υπήρχε μεγαλύτερη δυσκολία καθώς συγκεντρώθηκε χαμηλότερο ποσοστό επιτυχίας ήταν οι υποενότητες που αξιολογούσαν μορφολογία και σύνταξη. Πιο συγκεκριμένα, στη δοκιμασία «Μορφολογικά Αντίθετα» βρέθηκε το μοναδικό στοιχείο που συγκέντρωσε λιγότερο από 70% σωστές απαντήσεις. Αυτό το στοιχείο αντιστοιχεί στη λέξη “Bruk”, της οποίας η μορφολογικά αντίθετη είναι η λέξη “Misbruk”, ενώ οι συμμετέχοντες σχημάτισαν λανθασμένα τους τύπους “Ikke-bruk” και “Ubrukelig”.

Ο Juncos-Rabadán (1994) χρησιμοποίησε το BAT σε 60 δίγλωσσα άτομα που μιλούσαν ισπανικά (L1) και γαλικιανά¹ (L2). Τα υποκείμενα ήταν χωρισμένα σε τρεις ηλικιακές ομάδες (30-40 ετών, 50-59 ετών και 70-90 ετών) και τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης (χαμηλή 0-4 έτη, μεσαία 5-8 έτη, υψηλή 9-15 έτη εκπαίδευσης). Σκοπός της έρευνας ήταν να εξετάσει το κατά πόσο η ηλικία και ο παράγοντας της εκπαίδευσης επηρεάζει την απόδοση των νευρολογικά-φυσιολογικών ατόμων σε κάθε μία από τις γλώσσες που μιλούν. Ανάμεσα στις δύο γλώσσες βρήκαν πως η Ισπανική ήταν η πιο ισχυρή για όλες τις ηλικίες και όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Όπως ήταν αναμενόμενο, βρέθηκε πως ο παράγοντας της εκπαίδευσης είναι κρίσιμης σημασίας για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων του BAT. Τα υποκείμενα υψηλής εκπαίδευσης σημείωσαν καλύτερη επίδοση από τα υποκείμενα της μεσαίας βαθμίδας εκπαίδευσης και τα υποκείμενα μεσαίας σημείωσαν καλύτερη επίδοση από εκείνα χαμηλής βαθμίδας εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται πως ο παράγοντας της εκπαίδευσης προκαθορίζει τις απαντήσεις των υποκειμένων σε συγκεκριμένες κατηγορίες δοκιμασιών, όπως είναι οι σημασιολογικές κατηγορίες, η κρίση γραμματικής ορθότητας, η λεκτική ευχέρεια, τα σημασιολογικά αντίθετα και η επίλυση μαθηματικών πράξεων.

Αναφορικά με την ηλικία, βρέθηκε πως τα υποκείμενα νεότερης ηλικίας σημείωσαν καλύτερη επίδοση από τα υποκείμενα της μεσαίας ηλικιακής ομάδας, και τα υποκείμενα της μεσαίας ηλικιακής ομάδας σημείωσαν καλύτερη επίδοση από τα υποκείμενα των πιο μεγάλων ηλικιών. Ο παράγοντας της ηλικίας προκαθόρισε τις απαντήσεις στις περισσότερες δοκιμασίες του τεστ, εκτός από τη δείξη, την κρίση σημασιολογικής ορθότητας, την επανάληψη πρότασης, τους αυτοματισμούς, τη λεκτική ευχέρεια και την κατονομασία. Τέλος, βρέθηκε πως ο παράγοντας του φύλου δεν φαίνεται να παίζει κάποιο σημαντικό ρόλο στις απαντήσεις των υποκειμένων.

Ομοίως, οι Muñoz & Marquardt (2008), χορήγησαν το BAT-SF (Σύντομη Έκδοση) σε 22 νευρολογικά υγιείς, δίγλωσσους ενήλικες, με ηλικιακό εύρος από 55 έως 77 ετών, που μιλούσαν αγγλικά και ισπανικά Αμερικής. Η L1 των συμμετεχόντων ήταν τα ισπανικά, τα οποία μάθαιναν πρώτα στο σπίτι και έπειτα χρησιμοποιούσαν καθημερινά στην κοινωνική

¹ Η γαλικιανή γλώσσα είναι μια ρομανική γλώσσα που μιλιέται στην περιοχή της Γαλικίας και εμφανίζει μεγάλες ομοιότητες με την πορτογαλική. Από πολλούς γλωσσολόγους θεωρείται ότι είναι δύο μορφές της ίδιας γλώσσας. Από το 1982 είναι επίσημη γλώσσα μαζί με τα ισπανικά στην Αυτόνομη Κοινότητα της Γαλικίας και έχει περίπου 3 εκατομμύρια ομιλητές.

ζωή, ενώ τα αγγλικά ήταν η L2, στην οποία εκτέθηκαν πριν την ηλικία των 10 ετών και εκπαιδεύτηκαν ακαδημαϊκά στο σχολείο. Σκοπός της έρευνας ήταν να εκτιμήσουν το ρόλο που διαδραματίζει η ηλικία κατάκτησης μίας γλώσσας και το κατά πόσο ο βαθμός επάρκειας και ακαδημαϊκής εκπαίδευσης ενός ομιλητή σε μία γλώσσα είναι ανάλογος της απόδοσης του σε ένα τεστ γλωσσικής εκτίμησης.

Οι συμμετέχοντες σημείωσαν συνολικά μεγαλύτερο ποσοστό σωστών απαντήσεων στην Αγγλική Έκδοση του BAT απ' ότι στην Ισπανική. Μεγαλύτερο ποσοστό λανθασμένων απαντήσεων στο αγγλικό BAT, σημειώθηκαν στη δοκιμασία της λεκτικής ακουστικής διαφοροποίησης. Στην Ισπανική Έκδοση, χαμηλότερη απόδοση σημειώθηκε στις σημασιολογικές κατηγορίες και στη σύνταξη. Τα παραπάνω αποτελέσματα δείχνουν πως ο βαθμός εκπαίδευσης σε μία γλώσσα παίζει πολύ σημαντικό ρόλο για την εκτίμηση των αποτελεσμάτων του BAT, αφού το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και η επάρκεια οδηγεί σε πιο χαμηλά ποσοστά σωστών απαντήσεων. Ακόμα, από την παραπάνω έρευνα διαφαίνεται πως σημαντικός παράγοντας για την εκτίμηση των γλωσσικών ικανοτήτων σε δίγλωσσους, είναι και η ηλικία κατάκτησης μιας γλώσσας, αφού η L2 που βρέθηκε πιο ισχυρή από την L1, είχε κατακτηθεί και αυτή πριν την εφηβεία.

Συμπερασματικά, ακόμα και σε υγιείς δίγλωσσους, παρατηρούνται ιδιαίτερες γλωσσικές δυσκολίες σε κάποιες δοκιμασίες του BAT. Επομένως, η χρήση του τεστ για την αξιολόγηση ενός ατόμου με αφασία δε μπορεί να δείξει με σαφήνεια τα μετατραυματικά γλωσσικά ελλείμματα, εάν δεν γίνει πρώτα μία πλήρης λήψη ιστορικού δίγλωσσίας και εκπαίδευσης για την κάθε γλώσσα.

5.3 Άλλες έρευνες με τη χρήση του BAT

Το BAT, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως έχει χρησιμοποιηθεί για ποικίλους σκοπούς στη διεθνή βιβλιογραφία, και όχι μόνο για την αξιολόγηση της δίγλωσσας αφασίας. Η ερευνητική του χρήση δεν περιορίζεται στον δίγλωσσο πληθυσμό, αλλά ούτε σε πληθυσμό με εγκεφαλική βλάβη. Την παραπάνω άποψη στηρίζουν και οι Gomez- Ruiz & Aguilar-Alonso (2011), οι οποίοι χρησιμοποίησαν την Ισπανική και Καταλανική² Έκδοση του BAT για να αξιολογήσουν 45 δίγλωσσα άτομα, από τα οποία δεκαπέντε ήταν υγιή, δεκαπέντε είχαν διαγνωστεί με ήπια γνωστική διαταραχή (MCI) και δεκαπέντε άτομα που είχαν διαγνωστεί με νόσο Alzheimer. Σκοπός της έρευνας τους ήταν να εξετάσουν κατά πόσο το BAT είναι ικανό σαν εργαλείο να διακρίνει ανάμεσα στη φυσιολογική γνωστική έκπτωση λόγω γήρατος και στην παθολογική γνωστική δυσλειτουργία. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν πως η Ισπανική Έκδοση του BAT ήταν πιο ευαίσθητη στη διάκριση των τριών ομάδων σε σχέση με την Καταλανική Έκδοση του τεστ.

Συγκεκριμένα, η Ισπανική Έκδοση του BAT κατηγοριοποίησε σωστά τους συμμετέχοντες στη γνωστική ομάδα που ανήκαν σε ποσοστό 93%, ενώ η Καταλανική Έκδοση κατά 88,9%. Ακόμη, βρήκαν πως η απόδοση των ατόμων στην L2 (ισπανικά) ήταν μεγαλύτερη απ' ότι στην L1 (καταλανικά), γεγονός που οι συγγραφείς αποδίδουν στον παράγοντα της επάρκειας ενός ομιλητή σε μία γλώσσα. Σύμφωνα με τους συγγραφείς, κρίνεται αξιοσημείωτο πως οι ενότητες του BAT που βρέθηκαν να είναι πιο ευαίσθητες στο διαχωρισμό και στην κατηγοριοποίηση των συμμετεχόντων, φαίνεται πως αφορούν *μεταγλωσσικές ικανότητες*.

Όταν το BAT χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της δίγλωσσας αφασίας, ένα σημαντικό θέμα που τίθεται βιβλιογραφικά είναι το κατά πόσο οι δύο αυτές μορφές του BAT (στις δύο ή παραπάνω εκάστοτε γλώσσες) είναι ισότιμες και διέπονται από τον ίδιο βαθμό δυσκολίας ως προς το περιεχόμενο τους αλλά και ως προς τις συνθήκες χορήγησης (Roberts, 1998). Κάτι τέτοιο βεβαίως εξαρτάται από τη σωστή προσαρμογή των τεστ στην

²Η καταλανική ή βαλενθιανική γλώσσα είναι μία λατινογενής γλώσσα της Ευρώπης που ομιλείται σήμερα ως επίσημη στην Ανδόρα, ως συνεπίσημη μαζί με τα ισπανικά σε τρεις αυτοδιοικούμενες κοινότητες της Ισπανίας (Καταλονία, Βαλενθιανική κοινότητα και Βαlearίδες Νήσοι) και ως ανεπίσημη στις ισπανικές αυτοδιοικούμενες περιφέρειες της Αραγονίας και της Μούρθια (περιοχή του Κάρτσε), στον γαλλικό νομό των Ανατολικών Πυρηναίων και την πόλη Αλγκέρο της Σαρδηνίας.

εκάστοτε γλώσσα και κουλτούρα όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως. Ωστόσο, ένας ακόμα παράγοντας που καθιστά δύσκολη την ερμηνεία των αποτελεσμάτων μίας χορήγησης, είναι το κατά πόσο διαφέρουν γλωσσολογικά μεταξύ τους οι δύο/ ή περισσότερες γλώσσες που εξετάζονται.

Η Koumanidi- Knoch (2011) χορήγησε το BAT στην Νορβηγική και την Περσική Έκδοση, σε ένα δίγλωσσο άτομο με αφασία, με σκοπό να συγκρίνει την απόδοση του στο τεστ ανάμεσα στις δύο γλώσσες. Ο ασθενής συνολικά σημείωσε μεγαλύτερο ποσοστό σωστών απαντήσεων στη Νορβηγική Έκδοση του BAT (83%) απ' ό τι στην Περσική Έκδοση (72%). Αξιοσημείωτο ωστόσο είναι το γεγονός πως σε συγκεκριμένες δοκιμασίες της Περσικής Έκδοσης, η απόδοση του ήταν πιο υψηλή συγκριτικά με τη Νορβηγική Έκδοση. Οι δοκιμασίες αυτές αφορούν κυρίως τη μορφολογία και την πρόσβαση στη λέξη. Προσπαθώντας να εξηγήσει τα παραπάνω αποτελέσματα, η συγγραφέας κατέληξε πως είναι πολύ σημαντικό οι δύο χορηγήσεις του τεστ να μη διαφέρουν μεταξύ τους, κάτι που επιτυγχάνεται με τη σωστή προσαρμογή αλλά και με την τήρηση κοινών κανόνων χορήγησης, ώστε να διασφαλίζονται τα έγκυρα αποτελέσματα. Σε αυτό το σημείο τίγεται και το ζήτημα της χρήσης διερμηνέα για την αξιολόγηση των δίγλωσσων ατόμων, και κατά πόσο η παρουσία του στην αξιολόγηση της μίας γλώσσας μπορεί να φέρει διαφορετικά αποτελέσματα από τη χορήγηση στην άλλη γλώσσα που εξετάζεται ο ασθενής. Συνεπώς, έρχεται σε συμφωνία με τους Muñoz & Marquardt (2008), πως χρειάζεται να γίνουν παραπάνω έρευνες που να συγκρίνουν τα διάφορα ζεύγη γλωσσών στα οποία είναι διαθέσιμο το BAT.

Επίσης, συμφωνεί και με τη Roberts (1998), η οποία τονίζει πως πρέπει να διερευνηθούν περαιτέρω οι παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν την διαφορετική απόκριση του ασθενή στη χορήγηση του BAT στη μία και στην άλλη γλώσσα. Αυτοί οι παράγοντες είναι η χρήση διερμηνέα, η περίοδος που μεσολαβεί ανάμεσα στις χορηγήσεις και το κατά πόσο ο ασθενής είναι προϊδεασμένος κατά τη δεύτερη χορήγηση.

6. Μεθοδολογία

6.1 Ερευνητικός Σχεδιασμός

Βάσει της θεματολογίας της παρούσας πτυχιακής εργασίας, καταλληλότερος σχεδιασμός για την διερεύνηση των ερευνητικών της στόχων κρίθηκε η έρευνα (survey). Πλεονέκτημα της παρούσας έρευνας αποτελεί το γεγονός ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί αντίστοιχη μελέτη με το BAT σε ελληνόφωνο- τυπικό πληθυσμό. Ωστόσο, στην έρευνα αυτή συμμετείχαν τριάντα υποκείμενα, και για αυτό το λόγο χαρακτηρίζεται ως πιλοτική.

6.2 Συμμετέχοντες

Στην έρευνα συμμετείχαν 30 άτομα με ηλικιακό εύρος 50 έως 65 ετών και μέσο όρο ηλικίας τα 57 έτη. Από αυτούς 13 είναι άνδρες και 17 γυναίκες. Όλα τα άτομα είχαν αρνητικό ιατρικό ιστορικό σε νευρολογικές και ψυχιατρικές παθήσεις, καθώς και σε χρήση ουσιών. Επίσης, κανένα από τα άτομα δεν έχει υποβληθεί σε χειρουργείο κεφαλής. Μετά τη λήψη του ιατρικού και κοινωνικού ιστορικού, τα 13 από τα 30 άτομα αξιολογήθηκαν ως προς το επίπεδο της νοητικής τους κατάστασης με το Mini Mental State Examination (Fountoulakis, Tsolaki, Chantzi, Kazis, 2000), όπου το ανώτατο όριο της βαθμολογίας είναι 30 βαθμοί. Όλοι οι συμμετέχοντες που υποβλήθηκαν στην παραπάνω διαδικασία σημείωσαν βαθμολογία εντός φυσιολογικών ορίων, γεγονός που επιτρέπει την κατηγοριοποίηση του δείγματος σε ομάδα τυπικών ατόμων- χωρίς νοητική δυσλειτουργία. Για τους υπόλοιπους συμμετέχοντες που δεν επιτεύχθηκε η χορήγηση του MMSE, τα δεδομένα που συλλέχθηκαν για τη συμμετοχή τους στην έρευνα, προήλθαν από τη λήψη ιατρικού και κοινωνικού ιστορικού.

Οι συμμετέχοντες προέρχονται από διάφορες εκπαιδευτικές βαθμίδες, με κατώτατο όριο την εξαετή φοίτηση (πρωτοβάθμια εκπαίδευση). Συγκεκριμένα, 7 άτομα ανήκουν στην χαμηλότερη εκπαιδευτική βαθμίδα με 6 έτη εκπαίδευσης, 16 άτομα ανήκουν στη μεσαία βαθμίδα εκπαίδευσης με 8 έως 12 έτη φοίτησης, και 7 άτομα ανήκουν στη βαθμίδα της υψηλής εκπαίδευσης, με 16 ή παραπάνω χρόνια φοίτησης. Παρακάτω στον **Πίνακα 2** παρατίθενται τα αναλυτικά στοιχεία των συμμετεχόντων.

Όλοι οι συμμετέχοντες είναι φυσικοί ομιλητές της ελληνικής γλώσσας. Για τη διασφάλιση του ερευνητικού απορρήτου, όλοι οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να υπογράψουν υπεύθυνη δήλωση του ν.105, κατά την οποία συμφωνούν να συμμετάσχουν ανώνυμα στην έρευνα, και δηλώνουν πως είναι ενήμεροι ότι η διαδικασία θα ηχογραφηθεί και τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν για ερευνητικούς και μόνο σκοπούς (βλ. επισύναψη υπ. Δήλωσης στο παράρτημα).

Πίνακας 1. Συγκεντρωτικά Στοιχεία Συμμετεχόντων

		Μ.Ο. Ηλικίας	Ηλικιακό Εύρος	Μ.Ο. Ετών Εκπαίδευσης	Εύρος Ετών Εκπαίδευσης
Αριθμός Συμμετεχόντων	30	57	50-65	10,8	6-18
Πλήθος Ανδρών	13	59	51-64	11,3	6-18
Πλήθος Γυναικών	17	55	50-65	10,4	6-16

Πίνακας 2. Ατομικά Στοιχεία Συμμετεχόντων

Κωδικός Συμμετέχοντα	Φύλο	Ηλικία	Έτη Εκπαίδευσης	MMSE
01	Θ	51	9	-
02	Θ	55	16	-
03	Θ	51	6	-
04	A	64	6	29
05	A	61	9	-
06	A	56	18	-
07	Θ	59	8	-
08	Θ	59	6	-
09	Θ	55	6	-
10	A	59	12	28
11	Θ	56	12	-
12	A	58	12	-
13	Θ	58	16	-
14	Θ	53	9	-
15	Θ	53	12	-
16	Θ	53	16	-
17	A	62	9	-
18	A	51	12	-
19	A	60	12	-
20	A	56	12	29
21	Θ	53	16	30
22	A	54	16	30
23	Θ	60	6	30
24	A	64	8	28
25	Θ	65	6	27
26	Θ	57	6	29
27	A	63	9	28
28	Θ	58	12	30
29	A	64	12	29
30	Θ	50	16	30

6.3 Όργανα Μέτρησης

Το πρωτόκολλο του Bilingual Aphasia Test (Ελληνική Έκδοση) έχει αναλυθεί εκτενώς σε προηγούμενη ενότητα. (https://www.mcgill.ca/linguistics/files/linguistics/greek_bat.pdf)

6.4 Διαδικασία χορήγησης

Η χορήγηση του τεστ σε κάθε συμμετέχοντα, πραγματοποιήθηκε σε μία μόνο συνάντηση, με περίπου μέσο όρο διάρκειας τα 75 λεπτά για κάθε συμμετέχοντα. Πριν από κάθε χορήγηση προηγήθηκε η λήψη κοινωνικού και ιατρικού ιστορικού και σε 13 συμμετέχοντες η χορήγηση του MMSE, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω. Κάθε χορήγηση πραγματοποιήθηκε σε ήσυχο περιβάλλον.

Το BAT χρησιμοποιήθηκε σε έντυπη μορφή και για τις 30 χορηγήσεις. Επίσης χρησιμοποιήθηκαν σε όλους όμοια αντικείμενα για την αξιολόγηση της δείξης και της κατονομασίας, αλλά και των σύνθετων εντολών.

Σύμφωνα με το πρωτόκολλο του BAT, κάθε εκφώνηση δινόταν από τον εξεταστή μία φορά και ο συμμετέχοντας έπρεπε να δώσει απάντηση μέσα σε 5 δευτερόλεπτα. Εναλλακτικά, ο εξεταστής μπορεί να επαναλάβει την εκφώνηση εάν του ζητηθεί, γεγονός το οποίο όμως πρέπει να καταγραφεί.

6.5 Ανάλυση Αποτελεσμάτων

Τα αποτελέσματα της έρευνας αναλύθηκαν ποιοτικά καθώς και ποσοτικά.

7. Αποτελέσματα

Η διαδικασία χορήγησης του BAT διήρκησε περίπου 75 λεπτά για κάθε συμμετέχοντα και ολοκληρώθηκε σε μία συνεδρία για τον καθένα. Όλοι οι συμμετέχοντες ολοκλήρωσαν τη διαδικασία και έφτασαν μέχρι το τέλος της χορήγησης. Μία μόνο συμμετέχουσα με κωδικό 14 δεν κατάφερε για λόγους υγείας να ολοκληρώσει τη δοκιμασία της γραφής και αξιολογήθηκε μέχρι την υποεπινότητα της αντιγραφής λέξεων.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας των χορηγήσεων του τεστ, διαπιστώθηκε πως σε ορισμένες υποεπινότητες του BAT, οι συμμετέχοντες είχαν την μέγιστη προβλεπόμενη απόδοση σύμφωνα με την δοκιμασία. Ωστόσο, σε ορισμένες υποεπινότητες παρατηρήθηκε πως οι συμμετέχοντες είχαν μικρότερο ποσοστό σωστών απαντήσεων.

7.1 Ποσοτική Ανάλυση Αποτελεσμάτων

Πίνακας 3. Τιμές Μετρήσεων Ελάχιστης και Μέγιστης τιμής, Μέσου Όρου, Τιμής Εύρους Απαντήσεων, Τυπικής Απόκλισης και Ποσοστό Επιτυχίας Ανά Κατηγορία του BAT.

	Μέγιστη Δυνατή Βαθμολογία	Μέσος Όρος (Mean)	Ελάχιστη Τιμή (min)	Μέγιστη Τιμή (max)	Εύρος (Range)	Τυπική Απόκλιση (SD)	Ποσοστό Επιτυχίας %
Δείξη	10	10	10	10	0	0,00	100%
Απλές ημι-πολύπλοκες εντολές	10	9,8	8	10	2	0,48	98%
Πολύπλοκες Εντολές	5	4,43	1	5	4	0,92	88,6%
Ακουστική Λεκτική Διαφ/ση	18	17,30	16	18	2	0,69	96,1%
Συντακτική κατανόηση	87	79,6	68	86	18	4,93	91,4%
Σημασιολογικές Κατηγορίες	5	4,63	3	5	2	0,55	92,6%
Συνώνυμα	5	4,73	1	5	4	0,81	94,6%
Αντίθετα	5	4	0	5	5	1,24	80%
Κρίση Σχετικότητας	5	4,6	2	5	3	0,76	92%
Κρίση Γραμματικής Ορθότητας	10	9,6	4	10	6	1,14	96%
Κρίση σημασιολογικής Ορθότητας	10	9,93	8	10	2	0,36	99,3%
Επανάληψη Λέξης και Κρίση	60	59,43	55	60	5	1,15	99%
Επανάληψη Πρότασης	7	6,97	6	7	1	0,18	99,5%
Αυτοματισμοί	3	3	3	3	0	0,00	100%
Λεκτική Ευχέρεια							

<i>λέξεις π-</i>	-	11,9	4	25	21	4,99	
<i>λέξεις φ-</i>	-	10,33	3	22	19	4,13	
<i>λέξεις κ-</i>	-	10,8	1	23	22	5,02	
Κατονομασία	20	20	20	20	0	0,00	100%
Σχηματισμός Προτάσεων							
<i>Απάντηση</i>	5	5	5	5	0	0,00	100%
<i>Σωστή ελληνική Πρόταση</i>	5	4,9	4	5	1	0,30	98%
<i>Έχει νόημα</i>	5	5	5	5	0	0,00	100%
<i>Αριθμός λέξεων</i>	16	15,6	14	16	2	0,76	97,5%
<i>Συνολ. Αριθμός λέξεων</i>	-	29,83	23	47	24	4,18	
Σημσιολογικά Αντίθετα	10	9,57	7	10	3	0,88	95,7%
Μορφολογική Μετατροπή	10	9,13	6	10	4	1,18	91,3%
Μορφολογικά Αντίθετα	10	7,80	5	10	5	1,45	78%
Αριθμητική	15	13,27	9	15	6	1,95	88,4%
Προφ. Κατανόηση	5	4,77	3	5	2	0,50	95,4%
Ανάγνωση Λέξεων	10	10	10	10	0	0,00	100%
Ανάγνωση Προτάσεων	10	9,9	8	10	2	0,40	99%
Κατανόηση Γραπτού Κειμένου	6	5,77	3	6	3	0,62	96,1%
Αντιγραφή Λέξεων	5	5	5	5	0	0,00	100%
Ορθογραφία Λέξεων	5	4,41	3	5	2	0,72	88,2%
Ορθογραφία Προτάσεων	5	4,24	1	5	4	1,28	84,8%
Κατανόηση Γραπτής Λέξης	10	9,73	8	10	2	0,51	97,3%
Κατανόηση Γραπτής Πρότασης	10	9,40	7	10	3	0,92	94%

Πιο αναλυτικά, οι υποενότητες της Δείξης, των Αυτοματισμών, της Κατονομασίας, του Σχηματισμού Προτάσεων, της Ανάγνωσης Λέξεων, και της Αντιγραφής Λέξεων, είναι αυτές στις οποίες επιτεύχθηκε το μέγιστο σκορ και από τους 30 συμμετέχοντες, χωρίς κανένα λάθος (Range=0, SD=0,00). (Βλ. παράρτημα τον πίνακα: *Αριθμός συμμετεχόντων που συγκέντρωσαν σκορ 100% ανά κατηγορία του BAT*).

Οι υποενότητες του τεστ που είχαν το μεγαλύτερο εύρος απαντήσεων είναι αυτές που φαίνεται πως δυσκόλεψαν σε μεγαλύτερο βαθμό τους συμμετέχοντες. Ίσως η πιο αξιοσημείωτη δοκιμασία αυτής της κατηγορίας είναι η Συντακτική Κατανόηση, όπου το εύρος των απαντήσεων είναι πολύ μεγάλο (Range=18, 86-68) και η τυπική απόκλιση (SD) είναι 4,93 μονάδες. Επιπροσθέτως, αξίζει να αναφερθεί πως μόνο στη συγκεκριμένη υποενότητα, κανένας από τους συμμετέχοντες δεν κατάφερε να σημειώσει τη μέγιστη δυνατή βαθμολογία (max=86/87), κάτι που δεν παρατηρήθηκε σε καμία άλλη δοκιμασία του BAT.

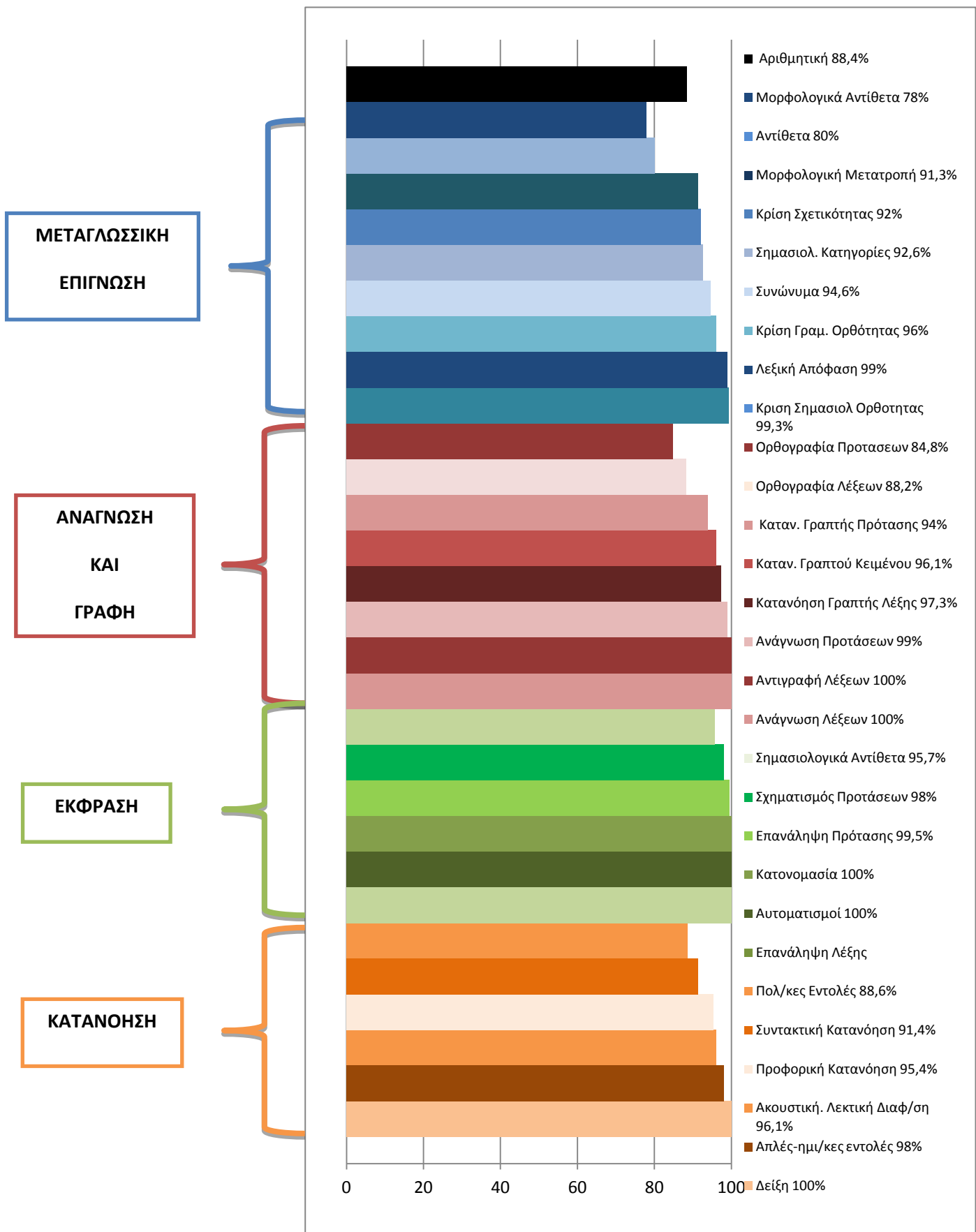
Μεγάλο εύρος απαντήσεων παρατηρήθηκε ακόμα στις υποενότητες των Αντιθέτων (Range=5, SD=1,24), στην Κρίση Γραμματικής Ορθότητας (Range=6, SD= 1,14), στη Μορφολογική Μετατροπή (Range= 4, SD=1,18), στα Μορφολογικά Αντίθετα (Range= 5, SD=1,45), στην Αριθμητική (Range= 6, SD=1,95) και στη Ορθογραφία Προτάσεων (Range=4, SD=1,28). Στις υπόλοιπες υποενότητες βρέθηκε τυπική απόκλιση (SD) κάτω από μία μονάδα, καθώς και πιο μικρό εύρος απαντήσεων.

Όπως φαίνεται και στο **Διάγραμμα 1**, οι δοκιμασίες στις οποίες οι συμμετέχοντες σημείωσαν το χαμηλότερο ποσοστό επιτυχίας είναι τα Μορφολογικά Αντίθετα (78%), και τα Αντίθετα (80%), ενώ μετά ακολουθεί η Ορθογραφία Προτάσεων με πιο υψηλό ποσοστό (84,8%). Αξίζει να σημειωθεί πως και οι δύο ενότητες με το χαμηλότερο σκορ (Μορφολογικά Αντίθετα και Αντίθετα) αποτελούν και τις δοκιμασίες με το χαμηλότερο σκορ στην κατηγορία της Μεταγλωσσικής Επίγνωσης (**Πίνακας 4 και Διάγραμμα 3**).

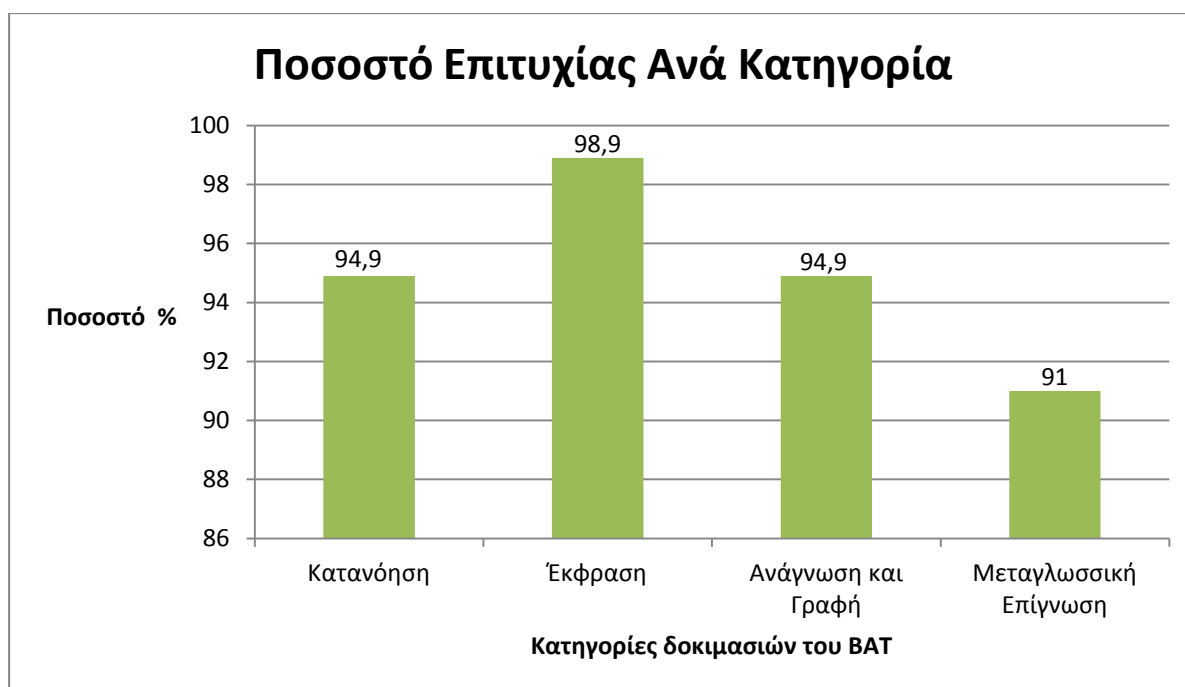
Πίνακας 4. Οι τρεις δοκιμασίες του BAT που συγκέντρωσαν το χαμηλότερο ποσοστό σωστών απαντήσεων

	Μορφολογικά Αντίθετα	Αντίθετα	Ορθογραφία Προτάσεων
Μ.Ο επιτυχών απαντήσεων όλων των συμμετεχόντων	78%	80%	84,8%

Διάγραμμα 1. Μ.Ο. Συνολικού Σκορ Συμμετεχόντων Σε Κάθε Δοκιμασία.

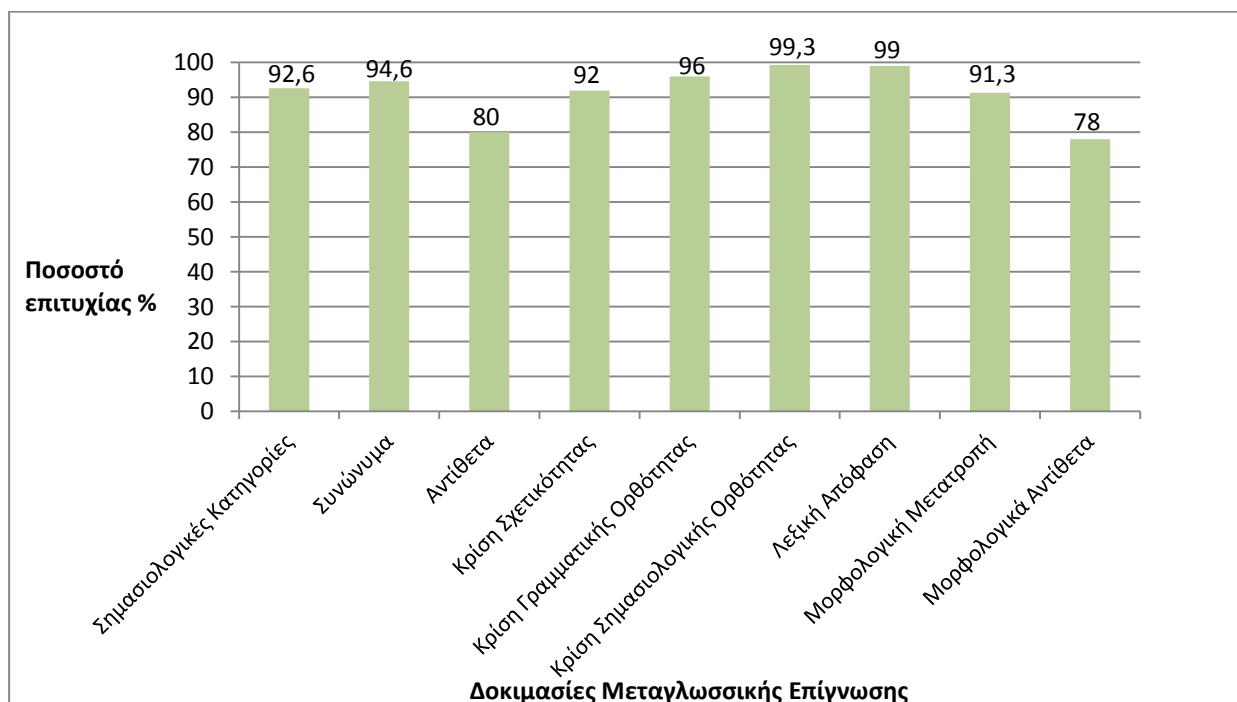

Διάγραμμα 2. Σύγκριση Απόδοσης Μ.Ο Συμμετεχόντων Ανά Κατηγορία.

Συνολικά, παρατηρήθηκε πως οι συμμετέχοντες αντιμετώπισαν περισσότερες δυσκολίες στις δοκιμασίες που απαιτούν *μεταγλωσσικές ικανότητες*. Το παραπάνω εύρημα διαφαίνεται στην αναπαράσταση του **Διαγράμματος 2**, όπου η Μεταγλωσσική Επίγνωση συγκεντρώνει το χαμηλότερο σκορ (91%).

Διάγραμμα 3. Σύγκριση Μ.Ο. Απαντήσεων στις Υποενότητες της Μεταγλωσσικής Επίγνωσης.

Διάγραμμα 4. Ποσοστό συμμετεχόντων που έδωσε λανθασμένη απάντηση ανά στοιχείο στην κατηγορία Μορφολογικά Αντίθετα.

Από τις δοκιμασίες του BAT που εξετάζουν τη Μεταγλωσσική Επίγνωση, το χαμηλότερο σκορ σωστών απαντήσεων συγκεντρώθηκε στη δοκιμασία των Μορφολογικών Αντιθέτων, με ποσοστό επιτυχίας 78%. Η επίδοση των συμμετεχόντων σε όλες τις υποενότητες της Μεταγλωσσικής Επίγνωσης παρουσιάζεται στο **Διάγραμμα 3**.

Στο Διάγραμμα 4 παρουσιάζονται τα στοιχεία της ενότητας Μορφολογικά Αντίθετα και το ποσοστό λανθασμένων απαντήσεων που συγκεντρώθηκε σε καθένα από αυτά. Το μεγαλύτερο ποσοστό αποτυχίας (83,3%) παρατηρείται στο στοιχείο **343** (εγκρατής). Σε αυτό το στοιχείο, 25 από τα 30 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα αποκρίθηκαν λάθος, δηλαδή δεν έδωσαν ως απάντηση τη λέξη *ακρατής* που χρησιμοποιεί το BAT ως μορφολογικό αντίθετο της λέξης *εγκρατής*.

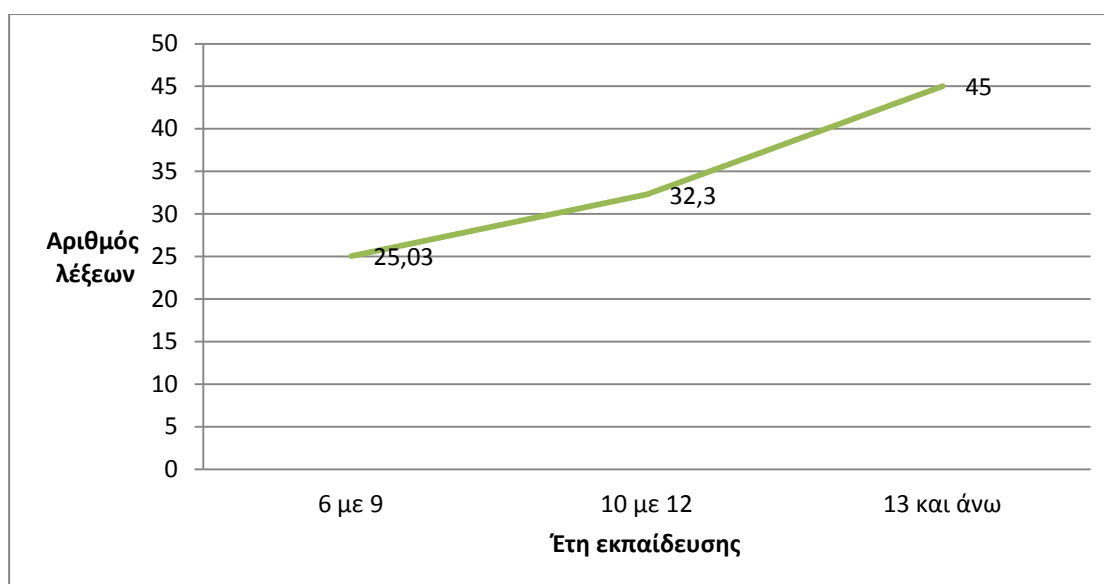
Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η απόκριση των συμμετεχόντων στη δοκιμασία της Λεκτικής Ευχέρειας. Σε αυτή την υποενότητα ζητήθηκε από κάθε άτομο να ανακαλέσει λέξεις που να ξεκινούν με το συγκεκριμένο γράμμα που του δινόταν κάθε φορά. Για το γράμμα π- δόθηκαν κατά μέσο όρο 11,9 λέξεις, ωστόσο το εύρος των απαντήσεων είναι μεγάλο (Range=21, SD=4,99). Ομοίως και για τα γράμματα φ- και κ- δόθηκαν κατά μέσο όρο 10,33 και 10,8 λέξεις αντίστοιχα, με μεγάλο εύρος απαντήσεων (φ- Range=19, SD=4,13 και κ- Range=22, SD=5,02). Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως δύο από τους συμμετέχοντες αποκρίθηκαν μόνο με μία λέξη για το γράμμα κ.

Πίνακας 5. Συνολικός Αριθμός Λέξεων στη δοκιμασία Λεκτική Ευχέρεια (για τα γράμματα π-, φ- κ-)

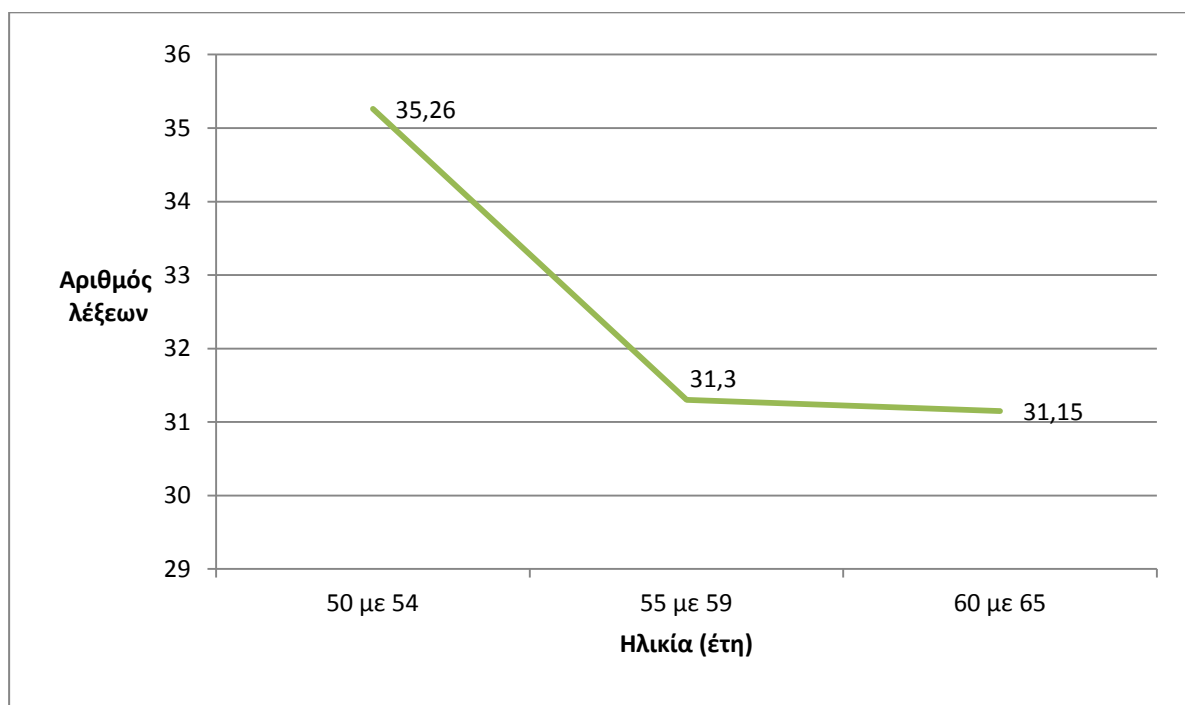
	ΗΛΙΚΙΑ 50-54 ΕΤΩΝ			ΗΛΙΚΙΑ 55-59 ΕΤΩΝ			ΗΛΙΚΙΑ 60-65 ΕΤΩΝ		
	ΕΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ			ΕΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ			ΕΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
	6-9 ΕΤΗ (N= 3)	10-12 ΕΤΗ (N=2)	13+ ΕΤΗ (N=4)	6-9 ΕΤΗ (N=4)	10-12 ΕΤΗ (N=5)	13+ ΕΤΗ (N=3)	6-9 ΕΤΗ (N=7)	10-12 ΕΤΗ (N=2)	13 + ΕΤΗ (N=0)
	Συνολικός Αριθμός Λέξεων	Συνολικός Αριθμός Λέξεων	Συνολικός Αριθμός Λέξεων	Συνολικός Αριθμός Λέξεων	Συνολικός Αριθμός Λέξεων	Συνολικός Αριθμός Λέξεων	Συνολικός Αριθμός Λέξεων	Συνολικός Αριθμός Λέξεων	Συνολικός Αριθμός Λέξεων
	23	28	52	9	24	28	24	30	
	27	29	63	29	30	52	26	34	
	26		40	17	38	34	26		
			53	23	21		38		
					69		33		
							33		
							32		
Μ.Ο. Λέξεων	25,3	28,5	52	19,5	36,4	38	30,3	32	

Ακόμα, παρατηρήθηκε ότι τα άτομα ηλικίας 50-54 ετών που έχουν πάνω από 13 έτη εκπαίδευσης παρουσίασαν την καλύτερη επίδοση από τους υπόλοιπους συμμετέχοντες με μέσο όρο 52 λέξεις συνολικά και για τα τρία γράμματα. Τα άτομα που παρουσίασαν την χαμηλότερη επίδοση από όλους τους συμμετέχοντες δίνοντας 19,5 λέξεις κατά μέσο όρο και για τα τρία γράμματα, ήταν ηλικίας 55-59 ετών έχοντας 6-9 έτη εκπαίδευσης. Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 5, σε κάθε ηλικιακή ομάδα, μικρότερος αριθμός λέξεων δόθηκε από τους συμμετέχοντες με τα λιγότερα έτη εκπαίδευσης. Στις ηλικιακές ομάδες 50-54 και 55-59 μεγαλύτερος αριθμός λέξεων δόθηκε από τα άτομα με τα περισσότερα έτη εκπαίδευσης.

Διάγραμμα 5. Σύνολο Μ.Ο. λέξεων στη δοκιμασία λεκτικής ευχέρειας σε συνάρτηση με τα έτη εκπαίδευσης.

Διάγραμμα 6. Σύνολο Μ.Ο. λέξεων στη δοκιμασία Λεκτικής Ευχέρειας σε συνάρτηση με την ηλικία

Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, έδειξαν πως όσο αυξάνονταν τα έτη εκπαίδευσης αυξανόταν και ο αριθμός των λέξεων κατά την δοκιμασία της λεκτικής ευχέρειας. Αντίθετα, όσο αυξάνονταν τα έτη ηλικίας, ο αριθμός των λέξεων παρουσίαζε πτωτική τάση.

Στη δοκιμασία του Σχηματισμού Προτάσεων, όλοι οι συμμετέχοντες αποκρίθηκαν σωστά, σχηματίζοντας προτάσεις, με νόημα. Από αυτούς, 3 συμμετέχοντες απέτυχαν στη δημιουργία ολοκληρωμένων προτάσεων γραμματικά και συντακτικά, εξαιτίας της απουσίας του ρήματος. Για τις 5 προτάσεις που είχαν να φτιάξουν ο καθένας, δόθηκαν συνολικά κατά μέσο όρο 29,83 λέξεις (Range=27, SD=4,18). Οι απαντήσεις σε αυτή την υποενότητα αναφέρονται πιο αναλυτικά παρακάτω.

7.2 Ποιοτική Ανάλυση Αποτελεσμάτων

7.2.1 Κατανόηση

Στις Απλές και ημι-πολύπλοκες Εντολές, οι λανθασμένες αποκρίσεις που παρατηρήθηκαν από πέντε συμμετέχοντες, αφορούν στο στοιχείο **41** (Βάλτε το μολύβι μπροστά στο δαχτυλίδι). Και οι πέντε συμμετέχοντες τοποθέτησαν το μολύβι δίπλα από το δαχτυλίδι και όχι μπροστά.

Στις Πολύπλοκες Εντολές πέντε συμμετέχοντες αποκρίθηκαν λανθασμένα στο στοιχείο **43** (Να 3 κομμάτια χαρτί. Δώστε μου το μικρό, βάλτε το μεσαίο στα γόνατά σας και πετάξτε το μεγάλο). Από αυτούς, ένα άτομο εκτέλεσε μόνο μία εντολή, ενώ τέσσερα άτομα εκτέλεσαν μόνο δύο εντολές. Ομοίως, πέντε συμμετέχοντες αποκρίθηκαν λανθασμένα και στο στοιχείο **45** (Να 3 νομίσματα. Σκουνητήστε το μεγάλο προς τα εμένα δώστε μου το μεσαίο και σκεπάστε

το μικρό με το χέρι σας). Και τα πέντε άτομα εκτέλεσαν μόνο δύο εντολές. Στο στοιχείο **47** (Να τρία βιβλία. Ανοίξτε το πρώτο, αναποδογυρίστε το δεύτερο και σηκώστε το τρίτο) απάντησαν λανθασμένα συνολικά τέσσερα άτομα. Από αυτά, δύο εκτέλεσαν μόνο μία εντολή, ενώ δύο άτομα εκτέλεσαν δύο εντολές. Τέλος, το στοιχείο **44** (Να τρία μολύβια. Δώστε μου το μπλε, πετάξτε το κίτρινο στο πάτωμα και πάρτε το κόκκινο) είχε λανθασμένες απαντήσεις από δύο συμμετέχοντες. Ο ένας εκτέλεσε μία εντολή και το άλλος εκτέλεσε δύο. Στη δοκιμασία της Ακουστικής Λεκτικής Διαφοροποίησης, το στοιχείο στο οποίο έδωσαν λανθασμένη απάντηση περισσότεροι συμμετέχοντες είναι το **62** (ντάμα), όπου έντεκα άτομα έδειξαν το «Χ», δηλαδή έκριναν πως για τη λέξη ντάμα δεν υπήρχε οπτική αναπαράσταση σε καμία από τις τέσσερις εικόνες. Το ίδιο παρατηρήθηκε και στο στοιχείο **58** (σκαλί), όπου πέντε άτομα έδειξαν και εκεί το «Χ». Επίσης στο στοιχείο **54** (σκύλοι), τέσσερα άτομα αποκρίθηκαν λανθασμένα δείχνοντας το «Χ» και σχολιάζοντας πως η απεικόνιση τους παρέπεμπε είτε σε εικόνα λύκων είτε γάτων. Ομοίως στο στοιχείο **55** (γίδι), δύο άτομα αποκρίθηκαν λανθασμένα, επιλέγοντας το «Χ».

Στην υποενότητα της Συντακτικής Κατανόησης, το στοιχείο στο οποίο παρατηρήθηκε ο μεγαλύτερος αριθμός λανθασμένων απαντήσεων είναι το **107** (Αυτό το ακολουθεί), όπου εικοσιένα άτομα έδειξαν λάθος εικόνα. Πιο συγκεκριμένα, δώδεκα άτομα έδειξαν την εικόνα 3 (Αυτό την ακολουθεί, εν. το λεωφορείο ακολουθεί τη μοτοσυκλέτα), έξι άτομα έδειξαν την εικόνα 2 (Η μοτοσυκλέτα ακολουθεί το λεωφορείο), ένα άτομο έδειξε την εικόνα 1 (Η μοτοσυκλέτα ακολουθεί τη μοτοσυκλέτα), και δύο άτομα δεν έδωσαν καθόλου απάντηση. Το στοιχείο με τις αμέσως λιγότερες λανθασμένες απαντήσεις είναι το **102** (Είναι το αυτοκίνητο που το φορτηγό τραβάει), όπου δεκαπέντε άτομα έδειξαν την εικόνα 1 (Είναι το φορτηγό που το αυτοκίνητο τραβάει). Στο στοιχείο **150** (Δείξτε μου την καδένα της αλυσίδας), δεκατέσσερα άτομα αποκρίθηκαν λανθασμένα, δείχνοντας είτε την αλυσίδα είτε ολόκληρη την εικόνα. Στο στοιχείο **104** (Είναι το φορτηγό που το αυτοκίνητο τραβάει) έδωσαν λανθασμένη απάντηση συνολικά έντεκα συμμετέχοντες, οι οποίοι έδειξαν την εικόνα 2 (Είναι το αυτοκίνητο που το φορτηγό τραβάει). Συνολικά δέκα λανθασμένες απαντήσεις συγκεντρώθηκαν στο στοιχείο **95** (Είναι η γάτα που το σκυλί δαγκώνει). Από τους δέκα συμμετέχοντες που αποκρίθηκαν λανθασμένα, επτά άτομα έδειξαν την εικόνα 3 (Είναι το σκυλί που η γάτα δαγκώνει), δύο άτομα έδειξαν την εικόνα 2 (Είναι η γάτα που τη γάτα δαγκώνει) και ένα άτομο δεν έδωσε καθόλου απάντηση.

Τα στοιχεία αυτής τις δοκιμασίας που συγκεντρώσαν συνολικά από εννέα λανθασμένες απαντήσεις είναι τα **68** (Αυτή τον κρατάει), **87** (Είναι το αγόρι που το κορίτσι σκουντάει), **88** (Είναι το κορίτσι που το αγόρι σκουντάει), **127** (Το αγόρι δεν ξυπνιέται από την μητέρα του). Στο στοιχείο **68** έξι άτομα έδειξαν την εικόνα 3 (Αυτή τους κρατάει), ένα άτομο έδειξε την εικόνα 2 (Αυτός την κρατάει), ενώ δύο άτομα δεν έδωσαν απάντηση. Στο στοιχείο **87**, επτά άτομα έδειξαν την εικόνα 4 (Είναι το κορίτσι που το αγόρι σκουντάει, εν. το κορίτσι σκουντιέται από το αγόρι) και δύο άτομα έδειξαν την εικόνα 1 (Είναι το κορίτσι που το κορίτσι σκουντάει). Στο **88** και οι εννέα συμμετέχοντες που αποκρίθηκαν λανθασμένα έδειξαν την εικόνα 2 (Είναι το αγόρι που το κορίτσι σκουντάει, εν. το αγόρι σκουντιέται από το κορίτσι). Τέλος, στο στοιχείο **127**, και οι εννέα συμμετέχοντες που απάντησαν λάθος, έδειξαν την εικόνα 1 (Η μητέρα δεν ξυπνιέται από το αγόρι).

Το στοιχείο με τα αμέσως λιγότερα λάθη σε αυτή την υποενότητα είναι το **110** (Αυτή την ακολουθεί), όπου απάντησαν λάθος συνολικά οκτώ συμμετέχοντες. Συγκεκριμένα, πέντε από τους συμμετέχοντες έδειξαν την εικόνα 3 (Αυτό την ακολουθεί, εν. το λεωφορείο ακολουθεί τη μοτοσυκλέτα), δύο έδειξαν την εικόνα 2 (Αυτή το ακολουθεί, εν. η μοτοσυκλέτα ακολουθεί το λεωφορείο) και ένας συμμετέχοντας δεν έδωσε καθόλου απάντηση. Με συνολικά επτά λανθασμένες απαντήσεις το καθένα, είναι τα στοιχεία **98** (Το αυτοκίνητο τραβιέται από το φορτηγό) και **125** (Το αγόρι δεν ξυπνάει τη μητέρα του). Στο στοιχείο **98** και τα επτά άτομα που αποκρίθηκαν λανθασμένα έδειξαν την εικόνα 2 (Το φορτηγό τραβιέται από το αυτοκίνητο). Στο στοιχείο **125** και τα επτά άτομα που απάντησαν λάθος, έδειξαν τη εικόνα 2 (Η μητέρα δεν ξυπνάει το αγόρι). Τα στοιχεία που συγκεντρώσαν από έξι λανθασμένες απαντήσεις είναι το **69** (Αυτή την κρατάει), **126** (Η μητέρα δεν ξυπνάει το αγόρι), **128** (Η μητέρα δεν ξυπνιέται από το αγόρι). Στο στοιχείο **69**, τέσσερις από τους συμμετέχοντες που απάντησαν λάθος, έδειξαν την εικόνα 2 (Αυτός την κρατάει), ένας

συμμετέχοντας έδειξε την εικόνα 1 (Αυτή τον κρατάει) και ένας την εικόνα 3 (Αυτή τους κρατάει). Στο στοιχείο **126** και οι έξι συμμετέχοντες που απάντησαν λάθος έδειξαν την εικόνα 1 (Το αγόρι δεν ξυπνάει τη μητέρα του). Τέλος, στο στοιχείο **128** και οι έξι συμμετέχοντες που αποκρίθηκαν λανθασμένα, έδειξαν την εικόνα 2 (Το αγόρι δεν ξυπνιέται από τη μητέρα του). Λάθος απαντήσεις από πέντε άτομα, συγκέντρωσαν τα στοιχεία **73** (Αυτός τον πλένει), **111** (Το κορίτσι δεν σκουντάει το αγόρι). Στο **73** και τα πέντε άτομα έδειξαν την εικόνα 2 (Αυτός πλένεται), ενώ στο στοιχείο **111**, τέσσερα άτομα έδειξαν την εικόνα 1 (Το αγόρι δε σκουντάει το κορίτσι) και ένα άτομο δεν έδωσε καθόλου απάντηση.

Με τέσσερις λανθασμένες απαντήσεις είναι τα στοιχεία **91** (Το σκυλί δαγκώνεται από την γάτα), **122** (Το φορτηγό δεν τραβιέται από το αυτοκίνητο), **124** (Το αυτοκίνητο δεν τραβιέται από το φορτηγό), **130** (Η γάτα δεν δαγκώνεται από το σκυλί), **134** (Η γυναίκα δεν φιλιέται από τον άντρα). Πιο αναλυτικά, στο στοιχείο **91** και οι τέσσερις συμμετέχοντες απάντησαν δείχνοντας την εικόνα 2 (Η γάτα δαγκώνεται από τη γάτα). Στο στοιχείο **122** και οι τέσσερις συμμετέχοντες έδειξαν την εικόνα 2 (Το αυτοκίνητο δεν τραβιέται από το φορτηγό). Στο στοιχείο **124** και τα τέσσερα άτομα έδειξαν την εικόνα 1 (Το φορτηγό δεν τραβιέται από το αυτοκίνητο). Στο στοιχείο **130** και τα τέσσερα άτομα έδειξαν την εικόνα 1 (Το σκυλί δεν δαγκώνεται από τη γάτα). Τέλος, στο στοιχείο **134** και τα τέσσερα άτομα που έδωσαν λάθος απάντηση, έδειξαν την εικόνα 1 (Ο άντρας δεν φιλιέται από τη γυναίκα).

Τα στοιχεία με τις αμέσως λιγότερες λανθασμένες απαντήσεις είναι το στοιχείο **90** (Η γάτα δαγκώνει το σκυλί), το στοιχείο **92** (Η γάτα δαγκώνεται από το σκυλί), το στοιχείο **99** (Το φορτηγό τραβιέται από το αυτοκίνητο) και το στοιχείο **109** (Αυτό την ακολουθεί), τα οποία συγκέντρωσαν συνολικά από τρεις λάθος απαντήσεις. Στο στοιχείο **90**, και τα τρία άτομα έδειξαν την εικόνα 2 (Η γάτα δαγκώνει τη γάτα). Στο στοιχείο **92**, δύο άτομα έδειξαν την εικόνα 2 (Η γάτα δαγκώνεται από τη γάτα), ενώ ένα άτομο δεν έδωσε καθόλου απάντηση. Στο στοιχείο **99**, δύο άτομα έδειξαν την εικόνα 1 (Το αυτοκίνητο τραβιέται από το φορτηγό) και ένα άτομο την εικόνα 3 (Το αυτοκίνητο τραβιέται από το αυτοκίνητο). Τέλος, στο στοιχείο **109**, δύο άτομα έδειξαν την εικόνα 2 (Αυτή το ακολουθεί, εν. η μοτοσυκλέτα ακολουθεί το λεωφορείο), και ένα άτομο έδειξε την εικόνα 1 (Αυτή την ακολουθεί, εν. η μοτοσυκλέτα ακολουθεί τη μοτοσυκλέτα).

Λάθη από συνολικά δύο συμμετέχοντες, συγκέντρωσαν καθένα από τα στοιχεία **85** (Είναι το αγόρι που σκουντάει το κορίτσι), **96** (Είναι το σκυλί που η γάτα δαγκώνει), **103** (Είναι το αυτοκίνητο που τραβάει το φορτηγό), **105** (Το λεωφορείο ακολουθεί την μοτοσυκλέτα), **112** (Το αγόρι δεν σκουντάει το κορίτσι), **119** (Το κορίτσι δεν πιτσιλιέται από το αγόρι) και **133** (Ο άντρας δεν φιλάει την γυναίκα). Στο **85** και τα δύο άτομα έδειξαν την εικόνα 1 (Είναι το κορίτσι που σκουντάει το κορίτσι). Στο **96**, ένα άτομο έδειξε την εικόνα 1 (Είναι η γάτα που το σκυλί δαγκώνει, εν. το σκυλί δαγκώνει τη γάτα), ενώ το άλλο άτομο έδειξε την εικόνα 2 (Είναι η γάτα που τη γάτα δαγκώνει).

Στο στοιχείο **103**, και οι δύο συμμετέχοντες που απάντησαν λάθος, έδειξαν την εικόνα 1 (Είναι το φορτηγό που τραβάει το αυτοκίνητο, εν. το φορτηγό τραβάει το αυτοκίνητο). Στο στοιχείο **105**, ένα άτομο έδειξε την εικόνα 1 (Η μοτοσυκλέτα ακολουθεί τη μοτοσυκλέτα), και ένα άτομο έδειξε την εικόνα 2 (Η μοτοσυκλέτα ακολουθεί το λεωφορείο). Στο στοιχείο **112**, ένα άτομο έδειξε την εικόνα 2 (Το κορίτσι δεν σκουντάει το αγόρι), ενώ ένα άτομο δεν έδωσε καθόλου απάντηση. Στο στοιχείο **119** και τα δύο άτομα έδειξαν την εικόνα 1 (Το αγόρι δεν πιτσιλιέται από το κορίτσι). Τέλος, στο στοιχείο **133** και τα δύο άτομα που έδωσαν λανθασμένη απάντηση έδειξαν την εικόνα 1 (Η γυναίκα δεν φιλάει τον άντρα).

7.2.2 Έκφραση

Στην Επανάληψη Λέξης και Λεξική Απόφαση πέντε άτομα απάντησαν για το στοιχείο **194** (ΧΑΛΙ) ότι δεν είναι αληθινή λέξη, εννοώντας πως δεν είναι ελληνικής προέλευσης. Στο στοιχείο **210** (ΚΡΑΞ), τέσσερα άτομα απάντησαν λανθασμένα πως είναι υπαρκτή λέξη, ενώ στο στοιχείο **196** (ΜΠΑΛΑ), τρία άτομα απάντησαν λανθασμένα πως η λέξη δεν είναι αληθινή, εννοώντας ξανά πως δεν είναι ελληνικής προέλευσης.

Στη δοκιμασία του Σχηματισμού Προτάσεων, και οι τριάντα συμμετέχοντες έδωσαν σωστές απαντήσεις, δηλαδή έφτιαξαν σωστές ελληνικές προτάσεις, με νόημα. Ωστόσο, τρεις από τους τριάντα, στο στοιχείο **290** όπου έπρεπε να φτιάξουν μία απλή ολοκληρωμένη πρόταση με τις λέξεις *σπίτι/ γάτα*, αποκρίθηκαν λανθασμένα. Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων δεν αποτελούσαν πρόταση που θεωρείται γραμματικά και συντακτικά ολοκληρωμένη στην ελληνική γλώσσα. Συγκεκριμένα, ο ένας από τους τρεις συμμετέχοντες έδωσε την απάντηση «*η γάτα στο σπίτι*», δηλαδή σχημάτισε μία φράση όπου πιθανώς εννοείται το ρήμα *είναι*. Το ίδιο συμβαίνει και με τον δεύτερο συμμετέχοντα, ο οποίος έδωσε την απάντηση «*η γάτα μέσα στο σπίτι*». Ο τρίτος συμμετέχοντας που αποκρίθηκε λάθος, σχημάτισε την φράση «*το σπίτι της γάτας*». Αυτοί οι συμμετέχοντες βαθμολογήθηκαν ως σωστοί στο στοιχείο **289** (εάν έδωσε απάντηση) και στο στοιχείο **291** (εάν έχει νόημα η πρόταση), αλλά στο στοιχείο **290** (εάν είναι σωστή ελληνική πρόταση) η απαντήσε τους καταχωρήθηκαν ως λανθασμένες, διότι παρά το σωστό σημασιολογικό φορτίο των φράσεων τους, οι απαντήσεις τους δεν αποτελούσαν ολοκληρωμένες προτάσεις.

Στα Σημασιολογικά Αντίθετα το στοιχείο με τις πιο πολλές λάθος απαντήσεις είναι το **320** (*βαρύς*), στο οποίο απάντησαν συνολικά τέσσερις συμμετέχοντες λάθος. Από αυτούς, δύο έδωσαν τη λέξη *αδύνατος*, ένας έδωσε τη λέξη *σοβαρός*, και ένας ακόμα συμμετέχοντας έδωσε τη λέξη *σηκωτός*. Στην ίδια ενότητα, λάθη από τρεις συμμετέχοντες είχαν καθένα από τα στοιχεία, **315** (*φαρδύς*), **321** (*ψηλά*) και **322** (*σκληρός*). Στο **315**, ένα άτομο έδωσε την απάντηση *αδύνατος*, ένα άτομο την απάντηση *πλατύς* και ακόμα ένα άτομο έδωσε την απάντηση *μακρύς*. Στο στοιχείο **321**, και τα τρία άτομα που απάντησαν λανθασμένα έδωσαν την απάντηση *κοντά*. Τέλος, στο στοιχείο **322**, ένα άτομο έδωσε την απάντηση *καλός*, ένα άτομο απάντησε *ήσυχος* και ένα άτομο δεν έδωσε καμία απάντηση.

7.2.3 Ανάγνωση και Γραφή

Στην Ανάγνωση Προτάσεων, το μοναδικό στοιχείο στο οποίο παρατηρήθηκαν λανθασμένες απαντήσεις, είναι το **380** (*Είναι το φορτηγό που τραβάει το αυτοκίνητο*), στο οποίο δύο άτομα διάβασαν την πρόταση παραλείποντας όμως κάποια λέξη («*Το φορτηγό που τραβάει το αυτοκίνητο*» και «*Φορτηγό που τραβάει το αυτοκίνητο*»).

Στην υποενότητα Κατανόηση Γραπτού Κειμένου, το στοιχείο **392** (*Με τι ανάλλαξαν το λαγό;*) συγκέντρωσε λάθος απαντήσεις από τρία άτομα. Από αυτά, τα δύο άτομα δεν έδωσαν καμία απάντηση, ενώ ένα άτομο έδωσε δική του απάντηση (*Με 5 ψάρια*). Στην ίδια ενότητα, στο στοιχείο **390** (*Πού έφεραν το λαγό;*), δύο άτομα απάντησαν λάθος. Συγκεκριμένα το ένα άτομο δεν έδωσε απάντηση ενώ το άλλο άτομο έδωσε δική του απάντηση (*στο σπίτι*).

Στην Ορθογραφία Λέξεων στο στοιχείο **400** (*νήμα*) συνολικά οκτώ άτομα αποκρίθηκαν λάθος, γράφοντας τη λέξη με λάθος ορθογραφία στο -η-. Στο στοιχείο **401** (*μύδι*) αποκρίθηκαν λάθος επτά άτομα, γράφοντας το με λάθος ορθογραφία στο -υ-. Τέλος, δύο άτομα έγραψαν λάθος τη λέξη *στέμα* στο στοιχείο **399**. Στην Ορθογραφία Προτάσεων, οκτώ άτομα έκαναν λάθη στο στοιχείο **404** (*Αυτός πιτσιλιέται*), επτά άτομα στο στοιχείο **405** (*Ο άντρας φιλιέται από τον σκύλο*), τέσσερα άτομα στο στοιχείο **406** (*Το αγόρι δεν σκουντάει το αυτοκίνητο*) και δύο άτομα στο στοιχείο **407** (*Είναι το αγόρι που ξυπνάει τη μητέρα του*).

Στην υποενότητα της Κατανόησης Γραπτής Λέξης, τρεις συμμετέχοντες απάντησαν λάθος στο στοιχείο **413** (*πώμα*) λέγοντας πως δεν ταιριάζει καμία εικόνα για τη λέξη που διάβασαν. Ακόμα, λάθη από δύο συμμετέχοντες παρατηρήθηκαν σε καθένα από τα στοιχεία **409** (*κοίτη*), **415** (*μύλοι*). Στο **409** και οι δύο συμμετέχοντες απάντησαν πως δεν ταιριάζει καμία από τις εικόνες με τη λέξη που διάβασαν, ενώ στο **415**, ένα άτομο έδειξε την εικόνα 3 και ένα άτομο δεν έδωσε καμία απάντηση.

Τέλος, στη δοκιμασία Κατανόησης Γραπτής Πρότασης, συγκεντρώθηκαν πέντε λανθασμένες απαντήσεις στο στοιχείο **423** (*Το φορτηγό δεν τραβιέται από το αυτοκίνητο*), όπου και οι πέντε συμμετέχοντες που απάντησαν λάθος έδειξαν την εικόνα 2 (*Το φορτηγό*

τραβιέται από το αυτοκίνητο). Στα στοιχεία **420** (Το σκυλί δαγκώνεται από την γάτα) και **427** (Η γυναίκα δεν φιλιέται από τον άντρα) συγκεντρώθηκαν στο καθένα από τέσσερις λάθος απαντήσεις. Στο στοιχείο **420**, τρία άτομα έδειξαν την εικόνα 2 (Η γάτα δαγκώνει τη γάτα) και ένα άτομο έδειξε την εικόνα 1 (Η γάτα δαγκώνεται από το σκυλί). Στο στοιχείο **427** και τα τέσσερα άτομα που απάντησαν λάθος έδειξαν την εικόνα 1 (Η γυναίκα φιλιέται από τον άντρα). Ολοκληρώνοντας, λάθος απαντήσεις από τρεις συμμετέχοντες συγκεντρώνει το στοιχείο **424** (Είναι το σκυλί που η γάτα δαγκώνει), στο οποίο δύο άτομα έδειξαν την εικόνα 1 (Ο σκύλος δαγκώνει τη γάτα) και ένα άτομο έδειξε την εικόνα 2 (Η γάτα δαγκώνει τη γάτα).

7.2.4 Μεταγλωσσική Επίγνωση

Στη δοκιμασία Σημασιολογικές Κατηγορίες, το στοιχείο που συγκέντρωσε τα περισσότερα λάθη είναι το στοιχείο **155** (χέρι- πόδι-κάλτσα- αυτί), όπου δέκα από τους τριάντα συμμετέχοντες έδωσαν λάθος απάντηση. Πιο συγκεκριμένα, οκτώ άτομα που απάντησαν λάθος, έδωσαν την απάντηση *αυτί*, ενώ δύο άτομα δεν έδωσαν καθόλου απάντηση.

Στη δοκιμασία με τα Συνώνυμα, τα στοιχεία που συγκέντρωσαν από δύο λανθασμένες απαντήσεις το καθένα είναι τα στοιχεία **158** (ΚΑΡΕΚΛΑ- βάζο, μολύβι, πολυθρόνα, ρολόι), **159** (ΒΑΡΚΑ- ποτήρι, δέντρο, εφημερίδα, κανώ), **160** (ΜΟΛΥΒΙ- στυλό, μήλο, καπέλο, τασάκι). Στο **158**, ένα άτομο έδωσε την απάντηση *βάζο* και ένα άτομο δεν έδωσε καθόλου απάντηση. Στο **159** ένα άτομο έδωσε την απάντηση *δέντρο*, ενώ ένα άτομο δεν έδωσε καμία απάντηση. Στο **160**, ένα άτομο έδωσε την απάντηση *καπέλο* και ένα άτομο τη λέξη *τασάκι*.

Στη δοκιμασία με τα Αντίθετα, το στοιχείο **166** (ΓΡΗΓΟΡΑ- αργός, αργία, αργά, εύκολα) ήταν αυτό που είχε τις περισσότερες λανθασμένες απαντήσεις, αφού δώδεκα από τους τριάντα συμμετέχοντες απάντησαν λάθος. Για την ακρίβεια, οκτώ άτομα έδωσαν την απάντηση *αργός*, τρία άτομα έδωσαν την απάντηση *εύκολα* και ένα άτομο έδωσε την απάντηση *αργία*. Το στοιχείο με τις αμέσως λιγότερες λανθασμένες απαντήσεις είναι το στοιχείο **163** (ΜΙΚΡΟΣ-ψηλός, κακός, μεγάλος, στενός), όπου απάντησαν λάθος συνολικά οκτώ συμμετέχοντες. Από αυτούς, οι πέντε έδωσαν την απάντηση *ψηλός*, ένα άτομο έδωσε την απάντηση *κακός*, ένα άτομο την απάντηση *στενός*, και ένα άτομο δεν έδωσε καμία απάντηση. Το στοιχείο **167** (ΓΕΡΗ- καλή, νέα, άρρωστη, ψηλή) συγκέντρωσε συνολικά πέντε λανθασμένες απαντήσεις. Με τη λέξη *νέα* απάντησαν δύο άτομα, ενώ άλλα δύο άτομα έδωσαν την απάντηση *καλή*. Ακόμα, ένα άτομο δεν έδωσε καμία απάντηση. Στο στοιχείο **165** (ΛΑΘΟΣ- στραβό, σωστό, ωραίο, κακό) απάντησαν λάθος τρία άτομα. Από αυτά, δύο άτομα έδωσαν την απάντηση *στραβό* και ένα άτομο δεν έδωσε καμία απάντηση. Τέλος, στο στοιχείο **164** (ΝΕΟΣ-γέρος, καλός, μικρός, αργός), απάντησαν λάθος συνολικά δύο άτομα. Από αυτά, το ένα άτομο έδωσε την απάντηση *μικρός* και το άλλο άτομο δεν έδωσε καμία απάντηση.

Στην υποενότητα της Κρίσης Σχετικότητας, το στοιχείο στο οποίο απάντησαν λανθασμένα οι πιο πολλοί συμμετέχοντες είναι το **169** (ΗΣΥΧΟΣ- θόρυβος, θορυβώδες, θορυβώδης), στο οποίο συγκεντρώθηκαν συνολικά έξι λάθος απαντήσεις. Και τα έξι άτομα που απάντησαν λάθος, έδωσαν τη λέξη *θόρυβος*. Με αμέσως λιγότερα λάθη, ακολουθούν τα στοιχεία **171** (ΓΡΗΓΟΡΟΣ- αργά, αργοπορία, αργός) και **172** (ΑΠΡΟΣΕΧΤΟΣ-προσεχτικός, προσεχτικά προσοχή), τα οποία έχουν από δύο λάθος απαντήσεις. Στο **171**, ένα άτομο έδωσε την απάντηση *αργά* και ένα άτομο δεν έδωσε καθόλου απάντηση. Στο **172**, ένα άτομο έδωσε την απάντηση *προσοχή* και ένα άτομο την απάντηση *προσεχτικά*.

Στη δοκιμασία Κρίση Γραμματικής Ορθότητας στο στοιχείο **177** (Το φορτηγό χτυπιέται από το αυτοκίνητο), πέντε άτομα απάντησαν λανθασμένα πως η πρόταση δεν είναι σωστή. Αντιστοίχως, στο στοιχείο **176** (Είναι το αγόρι φιλάει το κορίτσι), δύο άτομα απάντησαν λανθασμένα πως η πρόταση είναι σωστή.

Στη δοκιμασία Μορφολογική Μετατροπή σε Επίθετα, το στοιχείο **327** (*προσοχή*) συγκέντρωσε συνολικά λάθη από οκτώ συμμετέχοντες. Αναλυτικότερα, πέντε άτομα έδωσαν την απάντηση *απρόσεκτος*, ένα άτομο απάντησε *προσεκτικότερος*, ένα άτομο απάντησε *προσεχώς* και ένα άτομο δεν έδωσε καθόλου απάντηση. Το στοιχείο με τα αμέσως λιγότερα λάθη είναι το **329** (*νεότητα*), στο οποίο απάντησαν λάθος έξι άτομα. Από αυτά, τρία άτομα έδωσαν τη λέξη *νεότερος*, δύο άτομα τη λέξη *νεότερος* και ένα άτομο δεν έδωσε καμία απάντηση. Στο στοιχείο **328** συγκεντρώνονται συνολικά τέσσερις λάθος απαντήσεις. Πιο αναλυτικά, ένα άτομο έδωσε την απάντηση *ακριβέστατος*, ένα άτομο την απάντηση *ακριβότερος*, ένα άτομο την απάντηση *ακριβότατος* και ένα άτομο δεν έδωσε καμία απάντηση. Ακολουθούν με τρία λάθη τα στοιχεία **325** (*τιμιότητα*) και **326** (*σοφία*). Για το **325** δόθηκε από ένα άτομο η απάντηση *τιμώμενος* και από ένα άτομο η απάντηση *τιμιότατος*, ενώ ένα άτομο δεν έδωσε καμία απάντηση. Για το **326** δόθηκε η απάντηση *σοφότερος* από ένα άτομο, και η απάντηση *σοφότατος* από δύο άτομα.

Στην υποενότητα Μορφολογικά Αντίθετα το στοιχείο **343** (*εγκρατής*) συγκέντρωσε τις περισσότερες λανθασμένες απαντήσεις, αφού εικοσιπέντε από τους τριάντα συμμετέχοντες απάντησαν λάθος. Οι εναλλακτικές απαντήσεις που δόθηκαν είναι οι λέξεις: *ακράτητος* από έξι άτομα, *ασυγκράτητος* από τρία άτομα, *ανεγκρατής* από δύο άτομα, *άκρατος* από δύο άτομα, *συγκρατής* από ένα άτομο, *αγεγκρατής* από ένα άτομο, *επιρρηπής* από ένα άτομο *σπάταλος* από ένα άτομο, και οκτώ άτομα δεν έδωσαν καθόλου απάντηση. Με λάθος απαντήσεις από δεκατέσσερα άτομα, ακολουθεί στην ίδια υποενότητα το στοιχείο **334** (*κακός*). Για τη λέξη *κακός*, εννέα άτομα έδωσαν την απάντηση *καλός*, ένα άτομο έδωσε την απάντηση *κάκιστος*, ένα άτομο απάντησε *χειρότερος*, ενώ τρία άτομα δεν έδωσαν καμία απάντηση. Ακολουθεί με δώδεκα λάθος απαντήσεις το στοιχείο **335** (*βαθύς*). Για τη λέξη *βαθύς*, έξι άτομα έδωσαν την απάντηση *ρηχός*, ένα άτομο απάντησε *ξέβαθος*, ένα άτομο απάντησε *βαθύτατος* και τέσσερα άτομα δεν έδωσαν καμία απάντηση. Στο στοιχείο **342** (*γλυκός*) συγκεντρώνονται συνολικά λάθη από πέντε συμμετέχοντες. Από αυτούς, δύο άτομα απάντησαν *πικρός*, δύο απάντησαν *ξινός* και ένα άτομο απάντησε *ανάγλυκος*. Στο στοιχείο **337** (*υπάκουος*), συνολικά τέσσερα άτομα έδωσαν λανθασμένες απαντήσεις. Από αυτούς δύο άτομα απάντησαν *καλός*, ένα άτομο έδωσε την απάντηση *παράκουος* και ένα άτομο δεν έδωσε καμία απάντηση. Τέλος, λάθη από δύο άτομα είχαν καθένα από τα στοιχεία **338** (*ικανός*), **340** (*φιλοκερδής*). Για το **338** οι απαντήσεις που δόθηκαν είναι η λέξη *ανικανότητα* από ένα άτομο, ενώ το άλλο άτομο δεν έδωσε καμία απάντηση. Στο **340** και τα δύο άτομα που απάντησαν λανθασμένα, έδωσαν την απάντηση *αφιλόκερδος*.

7.2.5 Αριθμητική

Στη δοκιμασία της Αριθμητικής, το στοιχείο με τις πιο πολλές λανθασμένες απαντήσεις είναι το **358** (60:4), στο οποίο απάντησαν λάθος δέκα άτομα. Ακολουθεί το στοιχείο **351** (21-9) με εννέα λάθος απαντήσεις, τα **356** (46-21) και **360** (32-15) με επτά λάθος απαντήσεις, το **361** (3*14) με έξι, το **359** (17+18) με πέντε, το **355** (12/4) με τρεις και τα **350** (9/3) και **357** (3*12) με δύο. Στο ΒΑΤ περιλαμβάνονται ακόμα οι ενότητες της Αυθόρμητης Ομιλίας, της Περιγραφή (αφήγηση ιστορίας) και της Ελεύθερης Γραφής. Οι ενότητες αυτές δεν αναλύθηκαν στην παρούσα μελέτη.

8. Συζήτηση

Η επίδοση των συμμετεχόντων στις επιμέρους δοκιμασίες του BAT παρουσιάζει μεγάλη διακύμανση ως προς το ποσοστό επιτυχίας.

Σύμφωνα με τους Paradis και Libben (1987) η φυσιολογική απόδοση του τυπικού πληθυσμού σε όλες τις υποδοκιμασίες αναμένεται να είναι από 80% μέχρι 100%. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας επιβεβαιώνουν την παραπάνω άποψη, καθώς βρέθηκε πως και οι τριάντα εξεταζόμενοι πέτυχαν ατομικό σκορ επιτυχίας εντός του αναμενόμενου κριτηρίου.

Τα αποτελέσματα της παρούσας πιλοτικής μελέτης, υποδεικνύουν, πως για όλες τις δοκιμασίες του BAT, ο μέσος όρος βαθμολογίας για το σύνολο των συμμετεχόντων κυμαίνεται στα παραπάνω όρια εκτός από την υποδοκιμασία των μορφολογικών αντιθέτων. Όπως μπορούμε να δούμε από τα αποτελέσματα, η συνολική απόδοση είναι 78% η οποία είναι χαμηλότερη από το αναμενόμενο 80% που έχουν θέσει οι συγγραφείς του BAT.

Πιο αναλυτικά, οι ατομικές βαθμολογίες των συμμετεχόντων σε όλο το BAT κυμαίνονται από 81,9% (ελάχιστη τιμή) έως 99,3% (μέγιστη τιμή) και μέσο όρο για όλους τους συμμετέχοντες για ολόκληρο το BAT 94,3%. Ωστόσο, στη παρούσα έρευνα διαπιστώθηκε πως κανένας από τους συμμετέχοντες δε συγκέντρωσε 100% σκορ επιτυχίας σε όλες τις δοκιμασίες του τεστ. Σε αντίστοιχη μελέτη για τη νορβηγική έκδοση του BAT (Knorr & Mosgren, 2011), βρέθηκε πως από τους 24 συμμετέχοντες, μόνο οι 4 απάντησαν σωστά σε όλες τις δοκιμασίες, συγκεντρώνοντας ποσοστό επιτυχίας 100%.

Αναλύοντας την ατομική επίδοση των συμμετεχόντων της παρούσας έρευνας στις επιμέρους δοκιμασίες, 19 από τους 30 συγκέντρωσαν σκορ επιτυχίας εκτός του κριτηρίου (80-100%) σε τουλάχιστον μία από τις δοκιμασίες του εργαλείου. Η εκπαίδευση φάνηκε να επηρεάζει την επίδοση των συμμετεχόντων. Συγκεκριμένα, το 85,7% των εξεταζομένων με εξαετή έως εννιαετή εκπαίδευση συγκέντρωσε σκορ χαμηλότερο του κριτηρίου σε τουλάχιστον μία δοκιμασία του BAT. Το ποσοστό των συμμετεχόντων με δεκαετή έως δωδεκαετή εκπαίδευση ήταν 55,5%, ενώ εκείνων με εκπαίδευση παραπάνω των δεκατριών ετών ανερχόταν στο 28,5%. Καθίσταται σαφές πως όσα περισσότερα τα έτη εκπαίδευσης, τόσο μικρότερο είναι το ενδεχόμενο κάποιος από τους εξεταζόμενους να συγκεντρώσει σκορ εκτός του κριτηρίου, σε μία ή παραπάνω δοκιμασίες του BAT για το φυσιολογικό πληθυσμό. (Βλ. παράρτημα, Διάγραμμα 7)

Λόγω της βιβλιογραφικής απουσίας παρόμοιας έρευνας για το BAT στην ελληνική γλώσσα, μπορούμε να κατηγοριοποιήσουμε τα αποτελέσματα των δοκιμασιών του τεστ σε τρία επίπεδα επίδοσης.

Στο πρώτο επίπεδο επίδοσης, οι συμμετέχοντες παρουσίασαν ποσοστό επιτυχίας 100-97%, στο δεύτερο επίπεδο συγκέντρωσαν ποσοστό επιτυχίας 96-90% και στο τρίτο επίπεδο συγκέντρωσαν χαμηλότερο ή ίσο με 89%.

Η δοκιμασία της Δείξης ήταν μία από τις υποενότητες του τεστ, στις οποίες δεν λάβαμε καμία λανθασμένη απάντηση από τα υποκείμενα. Το ποσοστό επιτυχίας που συγκεντρώθηκε είναι 100%, γεγονός που επαληθεύει πως η δοκιμασία της Δείξης έχει μηδενικό βαθμό δυσκολίας για τον τυπικό- μονόγλωσσο πληθυσμό. Παρόμοια ευρήματα συγκεντρώθηκαν και στις δοκιμασίες των Αυτοματισμών, της Κατονομασίας, της Ανάγνωσης Λέξεων και της Αντιγραφής Λέξεων. Σε αυτές τις υποενότητες του τεστ βρέθηκε πως ο τυπικός- μονόγλωσσος πληθυσμός είχε μηδενικό βαθμό δυσκολίας, συγκεντρώνοντας ποσοστό επιτυχίας 100%.

Ωστόσο, βρέθηκαν και ορισμένες δοκιμασίες, οι οποίες είχαν εξαιρετικά υψηλό ποσοστό επιτυχίας, αλλά δεν συγκέντρωσαν 100%. Αυτές οι δοκιμασίες είναι η Επανάληψη Πρότασης (99,5%), η Κρίση Σημσιολογικής Ορθότητας (99,3%), η Επανάληψη Λέξης και Κρίση (99%), η Ανάγνωση Προτάσεων (99%), οι Απλές και Ημι-πολύπλοκες Εντολές (98%), ο Σχηματισμός Προτάσεων (98%) και η Κατανόηση Γραπτής Λέξης (97,7%). Σε αυτές τις δοκιμασίες του BAT, το ποσοστό των λανθασμένων απαντήσεων του συνολικού πληθυσμού είναι μικρότερο ή ίσο με 3%.

Στην Επανάληψη Λέξης και Κρίση, οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες χρειάστηκαν υπενθύμιση της εκφώνησης, καθώς με το πέρασ του χρόνου της δοκιμασίας ξεχνούσαν είτε να επαναλαμβάνουν τις λέξεις που άκουγαν είτε να κρίνουν αν ήταν πραγματικές. Πιθανά ο επιμερισμός της συγκεκριμένης υποενότητας σε δύο ξεχωριστές δοκιμασίες να ελαχιστοποιήσει τη σύγχυση των εξεταζόμενων. Επιπλέον, πολλοί από τους συμμετέχοντες επιδίωξαν να αναλύσουν την λέξη και την προέλευση της ρίζας της ώστε να αποφανθούν αν πρόκειται για πραγματικά ελληνική λέξη και όχι να την κρίνουν για την υπόστασή της. Για παράδειγμα, στο στοιχείο **195 (μπάλα)** πολλά από τα υποκείμενα απάντησαν πως η λέξη δεν είναι ελληνική. Επομένως, η προσθήκη αντίστοιχης διευκρίνισης θα συνέβαλε στο να μην υπάρξουν λανθασμένες απαντήσεις λόγω παρανόησης του ζητούμενου.

Ένα ακόμα βασικό ζήτημα που προέκυψε στην ενότητα επανάληψης λέξεων χωρίς σημασία και κρίσης λέξεων είναι η απουσία τονισμού των λέξεων και των ψευδολέξεων. Συνεπώς, οι οδηγίες ανάγνωσης των λέξεων προς τον εξεταστή δεν είναι σαφείς. Ειδικότερα στην περίπτωση που μία εκ των λέξεων έχει νόημα στα ελληνικά τονιζόμενη είτε στην πρώτη είτε στη δεύτερη συλλαβή της, δεν μπορεί να γίνει αντιληπτό με ποιόν από τους δύο πιθανούς τονισμούς ανάγνωση την λέξη ο εξεταστής. Μία τέτοια περίπτωση λέξης υπάρχει στο στοιχείο **193 (ΧΑΛΙ)**. Με τον διαφορετικό τονισμό η λέξη αποκτά άλλο νόημα και αυτό είναι ικανό να επηρεάσει την κρίση του εξεταζόμενου. Επομένως, ο κάθε εξεταστής μπορεί να τονίζει διαφορετικά και έτσι τα αποτελέσματα να μην μπορούν να είναι συγκρινόμενα. Για τον λόγο αυτό θα ήταν ιδιαίτερα βοηθητική η αναπροσαρμογή των λέξεων στην τονισμένη τους μορφή, ενισχύοντας την εγκατάσταση ενός κοινού τρόπου χορήγησης του τεστ από εξεταστή σε εξεταστή.

Έπειτα, στην ενότητα του Σχηματισμού Προτάσεων, προβληματικό στοιχείο κατέστη το **299 (βλέπω/ ανοίγω/ συρτάρι)**. Στην δοκιμασία αυτή, ζητείται από τους συμμετέχοντες να ακούσουν τις λέξεις που θα τους διαβάσει ο εξεταστής και να σχηματίσουν την πιο απλή πρόταση που μπορούν. Η εκφώνηση προς τους εξεταζόμενους αναφέρεται σε μία απλή πρόταση, ενώ και το παράδειγμα περιλαμβάνει τις λέξεις «*πόρτα, ανοίγω, νοσοκόμα*» που οδηγεί στην απλή πρόταση: «*Η νοσοκόμα ανοίγει την πόρτα*». Παρ' όλα αυτά, στο στοιχείο **299** δίνονται δύο ρήματα (*βλέπω/ ανοίγω*) και ένα ουσιαστικό (*συρτάρι*). Η ύπαρξη των δύο ρημάτων οδηγεί αναπόφευκτα στην παραγωγή δύο προτάσεων και όχι μίας, όπως και συνέβη με τις απαντήσεις όλων των συμμετεχόντων. Κάποιοι από αυτούς αντιμετώπισαν δυσκολία κατά την προσπάθεια σχηματισμού αυτής της πρότασης, καθώς η δημιουργία δύο προτάσεων διαφοροποιούνταν από το ζητούμενο της εκφώνησης. Συνεπώς, η αντικατάσταση του ενός εκ των δύο ρημάτων θα ήταν καθοριστική στο να οδηγήσει στην παραγωγή μίας πρότασης, συμβαδίζοντας έτσι με το ζητούμενο της δοκιμασίας.

Τέλος, στη δοκιμασία της Κατανόησης Γραπτής Λέξης, τα στοιχεία που συγκέντρωσαν τις λανθασμένες απαντήσεις από περισσότερους συμμετέχοντες φαίνεται πως οφείλονται στις οπτικές αναπαραστάσεις των λέξεων του βιβλίου ερεθισμάτων (STIMULUS BOOK) του BAT. Σε αυτή τη δοκιμασία οι συμμετέχοντες ήταν ικανοί να αναγνωρίσουν τη λέξη, αλλά έκριναν πως καμία από τις εικόνες που τους έδειχνε ο εξεταστής δεν ταίριαζε με την έννοια της λέξης. Τα στοιχεία που εντοπίστηκαν δυσκολίες ήταν το **409 (κοίτη)**, το **410 (κρέμα)**, το **413 (πώμα)** και το **415 (μύλοι)**. Στο στοιχείο **409** υπήρξαν δύο λανθασμένες απαντήσεις καθώς οι συμμετέχοντες δεν γνώριζαν την ερμηνεία της λέξης. Όσο αφορά στο στοιχείο **410**, μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων παρότι απάντησε σωστά σχολίασε ότι η έννοια που απεικονίζεται ταιριάζει στη λέξη *κείκ* και όχι στην λέξη *κρέμα*. Στα στοιχεία **413** και **415** υπήρξαν τρεις και δύο συμμετέχοντες αντίστοιχα, οι οποίοι θεώρησαν πως η ζητούμενη έννοια δεν απεικονιζόταν σε καμία από τις τέσσερις δοθείσες επιλογές. Μια πιθανή αλλαγή της εικονογράφησης στα προαναφερθέντα στοιχεία θα οδηγούσε στην ελάττωση της σύγχυσης και στην αύξηση των σωστών αποκρίσεων για καθέναν από τους συμμετέχοντες.

Οι δοκιμασίες του BAT οι οποίες κατηγοριοποιούνται στο **μεσαίο επίπεδο επίδοσης** σύμφωνα με τα τελικά αποτελέσματα των μετρήσεων είναι η Ακουστική Λεκτική Διαφοροποίηση (96,1%), η Κατανόηση Γραπτού Κειμένου (96,1%), η Κρίση Γραμματικής

Ορθότητας (96%), τα Σημαιολογικά Αντίθετα (95,5%), η Προφορική Κατανόηση (95,4%), τα Συνώνυμα (94,7%), η Κατανόηση Γραπτής Πρότασης (94%), οι Σημαιολογικές Κατηγορίες (92,6%), η Κρίση Σχετικότητας (92%), η Συντακτική Κατανόηση (91,4%) και η Μορφολογική Μετατροπή (91,3%).

Στην ενότητα Ακουστική Λεκτική Διαφοροποίηση εντοπίστηκαν τρία προβληματικά στοιχεία ως προς την εικονογράφηση τους, τα στοιχεία **54** (*σκύλοι*), **58** (*σκαλί*) και **62** (*ντάμα*). Όπως έχει αναφερθεί ήδη, σε αυτά τα στοιχεία, μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων έδωσε λανθασμένη απάντηση επειδή έκρινε πως δεν υπήρχε η σωστή εικόνα που να ταιριάζει στο ακουστικό ερέθισμα που έλαβε.

Υπενθυμίζεται ότι οι συμμετέχοντες είχαν την επιλογή να δείξουν την εικόνα με το «X» ,για όσα από τα ερεθίσματα θεωρούσαν πως δεν υπήρχε αντίστοιχη απεικόνιση της έννοιας. Πιο συγκεκριμένα, στο στοιχείο **54** (*σκύλοι*), κάποιοι από τους συμμετέχοντες επέλεξαν «X» ενώ κάποιοι άλλοι ,παρότι επέλεξαν την σωστή εικόνα (4), σχολίασαν ότι δεν έμοιαζαν με σκύλους αλλά είτε με λύκους είτε με γάτες. Ένα ακόμη προβληματικό στοιχείο είναι το **58** (*σκαλί*). Πολλοί από τους συμμετέχοντες έδειξαν «X» καθώς δεν θεώρησαν ότι απεικονίζεται η συγκεκριμένη έννοια σε καμία από τις τέσσερις εικόνες. Ωστόσο το σκαλί απεικονίζεται στην εικόνα 3 , αλλά καταλαμβάνει ένα μικρό μέρος της συνολικής εικόνας. Η εικονογράφηση περιλαμβάνει στο κάτω μέρος της το σκαλί ενώ στην υπόλοιπη εικόνα υπάρχει το σκίτσο των ποδιών ενός ανθρώπου, το οποίο καταλαμβάνει και το μεγαλύτερο μέρος της. Συνεπώς, είναι πιθανό οι συμμετέχοντες να επικεντρώθηκαν σε αυτό και όχι στην έννοια-στόχο που ήταν το σκαλί. Το τελευταίο στοιχείο που παρουσιάστηκαν δυσκολίες σε αυτήν την ενότητα είναι το στοιχείο **62** (*ντάμα*). Πολλοί από τους συμμετέχοντες θεώρησαν ότι η έννοια αυτή δεν απεικονίζεται σε κάποια από τις τέσσερις εικόνες. Από τον σχολιασμό των συμμετεχόντων έγινε κατανοητό ότι πολλοί από αυτούς περίμεναν να απεικονίζεται το αντίστοιχο τραπουλόχαρτο που αντιστοιχεί σε αυτήν την έννοια και όχι μία ντάμα με έναν καβαλιέρο όπως είναι η εικόνα 4. Συνεπώς συνίσταται η αλλαγή των συγκεκριμένων εικονογραφήσεων καθώς επηρεάζουν την επίδοση του ασθενή και οδηγούν στην εξαγωγή μη αντιπροσωπευτικών συμπερασμάτων.

Στη δοκιμασία Κρίση Γραμματικής Ορθότητας , παρατηρήθηκε πως οι συμμετέχοντες αποκρίθηκαν λανθασμένα στο στοιχείο **177** (*Το φορτηγό χτυπιέται από το αυτοκίνητο*) επειδή θεώρησαν πως η πρόταση δεν είναι σωστή σηματολογικά. Δηλαδή, όσοι συμμετέχοντες απάντησαν πως η πρόταση είναι λάθος, δεν είχαν κρίνει την πρόταση γραμματικά όπως τους είχε ζητηθεί, αλλά σηματολογικά.

Από τις λανθασμένες απαντήσεις που δόθηκαν στην κατηγορία Σημαιολογικά Αντίθετα, οι περισσότερες ήταν λέξεις παρεμφερούς σημασίας , π.χ. ψηλά- κοντά (ενώ το σωστή είναι η λέξη : χαμηλά). Σε κάποια άλλα στοιχεία όμως, παρατηρήθηκε πως υπάρχει ενδεχόμενο η λέξη που δίνεται στο άτομο, να εκλαμβάνεται με μία δεύτερη ερμηνεία, μεταφορική. Για παράδειγμα για τη λέξη *σκληρός* δόθηκε ως απάντηση η λέξη *καλός*.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η επίδοση των συμμετεχόντων στη δοκιμασία των Συνωνύμων. Οι λανθασμένες απαντήσεις των συμμετεχόντων, ίσως οφείλονται στο γεγονός πως ξεχνούσαν ή δεν είχαν δώσει την απαραίτητη προσοχή στην εκφώνηση, με αποτέλεσμα να μην έχουν συγκρατήσει το ζητούμενο της δοκιμασίας και να απαντούν στην τύχη.

Στη δοκιμασία Σημαιολογικές Κατηγορίες, το μοναδικό ίσως στοιχείο που αξίζει να σχολιαστεί για τις λανθασμένες απαντήσεις είναι το **155** (*χέρι – πόδι- κάλτσα- αυτί*). Σε αυτό το στοιχείο όπου το άτομο καλείται να διαλέξει ποια λέξη από τις τέσσερις που ακούει δεν ταιριάζει σηματολογικά με τις υπόλοιπες τρεις, οκτώ άτομα έδωσαν ως απάντηση τη λέξη *αυτί*. Μια πιθανή αιτιολογία για τις συγκεκριμένες αποκρίσεις είναι ότι οι συμμετέχοντες έδωσαν περισσότερη προσοχή στην σηματολογική σύνδεση των λέξεων *πόδι- κάλτσα* και όχι στην επικρατούσα σηματολογική κατηγορία που ήταν τα μέρη του σώματος. Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή αυτών των συγκεκριμένων λέξεων που σχετίζονται με διαφορετικό τρόπο μεταξύ τους, συντέλεσε σε σύγχυση των συμμετεχόντων ως προς τη σωστή επιλογή λέξης.

Στην ενότητα Κρίση Σχετικότητας οι οδηγίες της εκφώνησης προς τους συμμετέχοντες δεν ήταν σαφείς. Πιο συγκεκριμένα, οι οδηγίες προς τους εξεταζόμενους αναφέρουν: «*Οι παρακάτω λέξεις μοιάζουν πολύ, αλλά μόνο μία είναι η αντίθετη της πρώτης*

λέξης που θα ακούσετε». Κρίνεται δόκιμο να συμπεριλήφθη με σαφήνεια ποιο είναι το ζητούμενο από τον εξεταζόμενο, έτσι ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε παρερμηνεία που θα οδηγήσει σε μη αντιπροσωπευτικά αποτελέσματα.

Η δοκιμασία της Συντακτικής Κατανόησης, όπως έχει ήδη αναφερθεί, είναι η μοναδική υποενότητα του ΒΑΤ, στην οποία κανένας από τους συμμετέχοντες δεν κατάφερε να πετύχει τη μέγιστη δυνατή βαθμολογία. Η ιδιαιτερότητα αυτής της δοκιμασίας κρύβεται φυσικά στις περίπλοκες συντακτικές δομές που εξετάζει, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις φάνηκε πως οι συμμετέχοντες συνάντησαν δυσκολία με τις εικόνες του τεστ. Ακόμη ένας σημαντικός παράγοντας που ίσως συντέλεσε σε βεβιασμένες απαντήσεις σε αυτή τη δοκιμασία είναι ο μεγάλος όγκος αυτής της υποενότητας στην οποία περιλαμβάνονται 87 στοιχεία.

Εντοπίστηκε ακόμη, η ανάγκη για διευκρίνιση αναφορικά με το ότι κάθε εικόνα μπορούσε να επιλεγεί πάνω από μία φορά ως απάντηση, καθώς δεν υπάρχει η αντιστοιχία ένα προς ένα. Πολλοί συμμετέχοντες θεώρησαν ότι κάθε πρόταση που θα άκουγαν θα ταίριαζε και σε διαφορετική εικόνα, για αυτό και στο στοιχείο **68** (*Αυτή τον κρατάει*) κάποιοι από τους εξεταζόμενους δυσκολεύτηκαν κατά την επιλογή. Το στοιχείο **68** συγκέντρωσε λανθασμένες απαντήσεις καθώς ήταν το πρώτο στοιχείο κατά το οποίο οι συμμετέχοντες έπρεπε να δείξουν δεύτερη φορά την ίδια εικόνα. Διευκρινίζοντας ότι δεν υπάρχει ένα προς ένα αντιστοιχία προτάσεων-εικόνων κατά την εκφώνηση πιθανά να αποφευχθεί η συγκεκριμένη δυσκολία.

Επιπλέον, υπάρχουν στοιχεία στα οποία ορισμένοι συμμετέχοντες αποκρίθηκαν λανθασμένα επειδή δεν είχαν καταλάβει ότι έπρεπε να κάνουν αντιστοιχία των αντωνυμιών με τα ουσιαστικά. Για παράδειγμα, στο στοιχείο **107** (*Αυτό το ακολουθεί*), πολλοί συμμετέχοντες δυσκολεύτηκαν να αντιστοιχίσουν τις αντωνυμίες με το ουσιαστικό *λεωφορείο*, επομένως δεν έδειξαν την εικόνα που ένα λεωφορείο ακολουθεί ένα άλλο λεωφορείο. Το ίδιο συμβαίνει και στο στοιχείο **110** (*Αυτή την ακολουθεί*).

Μια άλλη δυσκολία που παρατηρήθηκε στη δοκιμασία της Συντακτικής Κατανόησης αφορά στις αμφίσημες προτάσεις που περιέχει αυτή η ενότητα. Αμφίσημες χαρακτηρίζονται οι προτάσεις οι οποίες μπορούν να αποδώσουν διπλό νόημα (Fromkin, Rodman, Hyams, 2008). Στην παρούσα έρευνα ως σωστή καταχωρήθηκε η ερμηνεία την οποία είχε επιλέξει η πλειονότητα των συμμετεχόντων, για κάθε στοιχείο αντίστοιχα. Κάτι τέτοιο συμβαίνει σε ορισμένες προτάσεις που απαντώνται στην Ελληνική Έκδοση του ΒΑΤ, επειδή χρησιμοποιούνται ουσιαστικά ουδέτερου γένους, σε συντακτικές δομές όπου δεν είναι ξεκάθαρο ποιο ουσιαστικό είναι το υποκείμενο και ποιο το αντικείμενο. Αυτό οφείλεται στην ομοιότητα που φέρουν τα ουδέτερα στην ονομαστική και στην αιτιατική πτώση. Ακόμα, η εισαγωγή της δευτερεύουσας πρότασης με το αναφορικό επίρρημα *που*, επηρεάζει επιπλέον τη διακρίσιμότητα υποκειμένου και αντικειμένου.

Ένα παράδειγμα αμφίσημης πρότασης είναι η πρόταση στο στοιχείο **85** (*Είναι το αγόρι που σκουντάει το κορίτσι*). Σε αυτή τη πρόταση θα μπορούσε κάποιος να πει πως το αγόρι είναι το υποκείμενο και το κορίτσι το αντικείμενο, επομένως το αγόρι σκουντάει το κορίτσι. Η συντακτική δομή ως προς τη σειρά των λέξεων όμως δεν είναι τόσο αυστηρή στην ελληνική γλώσσα. Παίρνοντας αυτό ως δεδομένο, θα μπορούσε να ισχύει και το αντίστροφο, δηλαδή το κορίτσι να είναι το υποκείμενο και το αγόρι το αντικείμενο, επομένως το κορίτσι σκουντάει το αγόρι. (Βλ. παράρτημα με τον κατάλογο των αμφίσημων προτάσεων). Η ύπαρξη προτάσεων που μπορούν να δεχθούν διπλή ερμηνεία θέτει υπό αμφισβήτηση τις σωστές και τις λάθος απαντήσεις και κατά επέκταση την αξιοπιστία και την εγκυρότητα του τεστ. Η αντικατάσταση αυτών των προτάσεων με μονοσήμαντες θα αυξήσει την αξιοπιστία του τεστ και θα εξαλείψει την πιθανότητα διαφορών στην βαθμολόγηση από εξεταστή σε εξεταστή. Εναλλακτικά, θα ήταν ιδιαίτερα σημαντική η ύπαρξη οδηγιών σε σχέση με το ποιες απαντήσεις θεωρούνται σωστές και ποιες λανθασμένες. Με αυτό τον τρόπο θα εξασφαλιζόταν ένας καθολικός τρόπος βαθμολόγησης και οι επιδόσεις στο τεστ θα μπορούσαν να είναι συγκρίσιμες συμβάλλοντας στην λήψη ασφαλών συμπερασμάτων κατά την επαναξιολόγηση.

Ακόμα ένα στοιχείο που εντοπίστηκε ως προβληματικό είναι η εικόνα 2 στη σελίδα 5. Πιο συγκεκριμένα, ένα ποσοστό συμμετεχόντων θεώρησε ότι στην συγκεκριμένη εικόνα απεικονίζεται μία γάτα να δαγκώνει ένα σκύλο ενώ στόχος της εικονογράφησης ήταν η

απεικόνιση μίας γάτα να δαγκώνει μία άλλη γάτα. Για τον λόγο αυτό υπήρξαν αρκετές λανθασμένες απαντήσεις στα στοιχεία **90** (*Η γάτα δαγκώνει το σκυλί*) και **94** (*Είναι η γάτα που δαγκώνει το σκυλί*). Οι εξεταζόμενοι απάντησαν λανθασμένα παρότι κατανοούσαν πλήρως την έννοια της πρότασης. Μια πιθανή αλλαγή στην συγκεκριμένη εικόνα θα συνέβαλλε στην εξαγωγή ασφαλέστερων συμπερασμάτων. Η αλλαγή του στοιχείου αυτού θα επιφέρει την αύξηση της εγκυρότητας του τεστ.

Επιπλέον, όσο αφορά στα στοιχεία **125** (*Το αγόρι δεν ξυπνάει τη μητέρα του*), **126** (*Η μητέρα δεν ξυπνάει το αγόρι*), **127** (*Το αγόρι δεν ξυπνιέται από τη μητέρα του*) και **128** (*Η μητέρα δεν ξυπνιέται από το αγόρι*) διαπιστώθηκαν δυσκολίες. Συγκεκριμένα, ένας αριθμός συμμετεχόντων επιδίωξε να δείξει την εικόνα που απεικονίζει το νόημα της πρότασης. Θέτοντας ως παράδειγμα το στοιχείο **125** (*Το αγόρι δεν ξυπνάει την μητέρα του*) η σωστή απάντηση είναι η δείξη της εικόνας 1. Παρ' όλα αυτά υπήρξαν συμμετέχοντες που έδειξαν την εικόνα 2 καθώς θεώρησαν ότι το αγόρι προσπαθεί αλλά τελικά δεν ξυπνάει την μητέρα του. Αντίστοιχη λογική επεξεργασία ακολουθήθηκε και για τα υπόλοιπα τρία στοιχεία από τους συγκεκριμένους συμμετέχοντες. Η προσθήκη μίας ξεχωριστής εκφώνησης και ενός παραδείγματος για το σκέλος της ενότητας με τις αρνητικές προτάσεις θα συνέβαλλε στο να γίνει πιο σαφής η διαδικασία καθώς και να αποφευχθούν τέτοιου είδους λανθασμένες απαντήσεις που θα παραποιοούν την εικόνα του γλωσσικού επιπέδου του ασθενή.

Ένα από τα πιο προβληματικά στοιχεία του BAT ήταν το στοιχείο **150** (*Δείξτε μου την καδένα της αλυσίδας*). Ετυμολογικά η λέξη καδένα προέρχεται από την λατινική λέξη «cadena». Οι ερμηνείες που δέχεται είναι: αλυσίδα (ιδίως του ρολογιού), χοντρή αλυσίδα για διάφορες χρήσεις στα πλοία και κόσμημα που κρεμιέται από το λαιμό. Συνεπώς η λέξη αλυσίδα με την λέξη καδένα είναι συνώνυμες. Για το λόγο αυτό, το συγκεκριμένο στοιχείο προκάλεσε σύγχυση σε πολλούς από τους συμμετέχοντες καθώς τα δύο αναφερόμενα αντικείμενα στην εντολή φέρουν το ίδιο νόημα. Η επαναδιατύπωση της συγκεκριμένης εντολής και η αντικατάσταση της μίας εκ των δύο λέξεων θα συνέβαλε στο να αποφευχθεί αυτή η σύγχυση. Αξίζει να σημειωθεί ότι πολύ από τους συμμετέχοντες επεσήμαναν ότι το στοιχείο (1 στη σελίδα 27), που θεωρείται η σωστή απόκριση, είναι μενταγιόν και όχι καδένα. Στο ελληνικό λεξικό (Τεγόπουλος & Φυτράκης, 1997) ως μενταγιόν ορίζεται το γυναικείο κόσμημα που κρεμιέται με αλυσίδα στο λαιμό, δηλαδή αυτό ακριβώς που απεικονίζεται στην σελίδα 27 του «STIMULUS BOOK» του BAT.

Στη δοκιμασία της Μορφολογικής Μετατροπής, όπου ουσιαστικά μετατρέπονταν σε επίθετα, πολλοί από τους συμμετέχοντες σχημάτιζαν επίθετα συγκριτικού ή υπερθετικού βαθμού. Οι δοθείσες απαντήσεις σύμφωνα με το πρωτόκολλο είναι επίθετα θετικού βαθμού, ενώ παράλληλα υπάρχει πεδίο προς συμπλήρωση εναλλακτικής σωστής απάντησης. Ωστόσο, δεν διευκρινίζεται ποιες απαντήσεις μπορούν να θεωρηθούν σωστές και εάν σε αυτές περιλαμβάνονται επίθετα συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού.

Το χαμηλότερο ποσοστό επιτυχίας από τους συμμετέχοντες παρατηρήθηκε στις εξής δοκιμασίες του BAT: στις Πολύπλοκες Εντολές (88,6%), στην Αριθμητική (88,4%), στην Ορθογραφία Λέξεων (88,2%), στην Ορθογραφία Προτάσεων (84,8%), στα Αντίθετα (80%) και στα Μορφολογικά Αντίθετα (78%).

Στη δοκιμασία των Πολύπλοκων Εντολών, από τους συμμετέχοντες που αποκρίθηκαν λανθασμένα σε κάποια από τα στοιχεία αυτής της δοκιμασίας, ορισμένοι παρέλειψαν να εκτελέσουν μία ή και δύο εντολές, και άλλοι εκτέλεσαν λάθος και τις τρεις εντολές.

Η δοκιμασία της Αριθμητικής βρέθηκε επίσης πως είναι από τις υποενότητες του τεστ που δυσκόλεψαν αρκετά τους συμμετέχοντες, συγκεντρώνοντας μεγάλα ποσοστά λάθους.

Ακόμα, οι δοκιμασίες της Ορθογραφίας Λέξεων και της Ορθογραφίας Προτάσεων συγκέντρωσαν χαμηλό ποσοστό σωστών απαντήσεων, επειδή οι συμμετέχοντες έκαναν ορθογραφικά λάθη. Αξίζει να αναφερθεί πως στο στοιχείο **399**, το πρωτόκολλο του BAT έχει περιπέσει σε σφάλμα, αναφέροντας τη λέξη «*στέμμα*» με ένα «*μ*». Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να παρερμηνευτούν οι αποκρίσεις των συμμετεχόντων, αφού αν κάποιος άτομο έγραφε *στέμμα*, σύμφωνα με το πρωτόκολλο αυτή η απάντηση καταχωρείται ως λανθασμένη!

Στη δοκιμασία των Αντιθέτων παρατηρήθηκε πως οι συμμετέχοντες ίσως δεν είχαν συγκρατήσει το ζητούμενο της εκφώνησης, και αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να δίνουν τυχαίες απαντήσεις.

Τα Μορφολογικά Αντίθετα όπως έχει προαναφερθεί, είναι η δοκιμασία με το μεγαλύτερο ποσοστό λανθασμένων απαντήσεων απ' όλες τις υποενότητες του ΒΑΤ. Αυτό το εύρημα έρχεται σε συμφωνία με την έρευνα των Κηορη & Mosgren (2011), οι οποίοι βρήκαν πως οι δοκιμασίες που εμπεριέχουν μορφολογία είναι από τις πιο δύσκολες, και μάλιστα στη δοκιμασία «Μορφολογικά Αντίθετα» της δικής τους έρευνας, βρέθηκε το μοναδικό στοιχείο με σκορ επιτυχίας λιγότερο από 70%. Στην συγκεκριμένη ενότητα ζητήθηκε από τους εξεταζόμενους να βρουν μία λέξη που να σημαίνει το αντίθετο από την λέξη που θα ακούσουν, χωρίς να βρουν διαφορετική λέξη. Τους ζητήθηκε απλώς να αλλάξουν την λέξη ώστε να έχει αντίθετη σημασία. Το παράδειγμα που δόθηκε ήταν : *ευγενής- αγενής*. Υπήρξαν πολλοί συμμετέχοντες που δεν αντιλήφθηκαν την μετατροπή σε αντίθετο με την χρήση του στερητικού «α-». Σαν αποτέλεσμα απαντούσαν με σημασιολογικά αντίθετες λέξεις (π.χ. *κακός- καλός*). Έπειτα από επισήμανση του εξεταστή στο συγκεκριμένο στοιχείο, η πλειονότητα των συμμετεχόντων κατανόησε την διαδικασία και προσθέτοντας το στερητικό «α-» παρήγαγε τα σωστά αντίθετα. Κρίνοντας από το προηγούμενο γεγονός, πιθανά το στοιχείο **334** να αποτελεί πιο κατανοητό παράδειγμα για τους συμμετέχοντες και έτσι θα ήταν εφικτό να αποφευχθεί η ανάγκη μία δεύτερης επεξήγησης της διαδικασίας από τον εξεταστή.

Πρόβλημα με την εκφώνηση εντοπίστηκε και στην δοκιμασία Λεκτικής Ευχέρειας. Στην συγκεκριμένη ενότητα εξετάζεται η συνειρμική φωνημική κατονομασία. Λόγω απουσίας διευκρινήσεων στο πρωτόκολλο του ΒΑΤ αναφορικά με το ποιες λέξεις γίνονται δεκτές και ποιες όχι, κρίθηκε δόκιμο να τηρηθούν οι οδηγίες που αναφέρονται στην έρευνα των Kosmidis, Vlahou, Panagiotaki, Kiosseoglou (2004). Στην έρευνα τους, αξιολόγησαν 300 υγιή ενήλικα άτομα στην Ελλάδα, με σκοπό να μετρήσουν τη σημασιολογική και φωνημική λεκτική ευχέρεια, ώστε να αναπτύξουν νόρμες για τον ελληνικό πληθυσμό. Σύμφωνα με αυτή την έρευνα, δεν γίνονται δεκτές όσες λέξεις αποτελούν παράγωγο μίας προαναφερθείσας λέξης, ή όσες λέξεις αποτελούν κύρια ονόματα.

Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας, έρχονται σε συμφωνία με την έρευνα των παραπάνω, όσον αφορά στη συσχέτιση συνειρμικής φωνημικής κατονομασίας με τα έτη εκπαίδευσης και με την ηλικία των συμμετεχόντων. Και στις δύο έρευνες βρέθηκε πως καθώς αυξάνονται τα έτη εκπαίδευσης, παρουσιάζει αυξητική τάση και ο αριθμός των λέξεων. Ομοίως, ο αριθμός των λέξεων παρουσίασε πτωτική τάση κατά την αύξηση της ηλικίας.

9. Συστάσεις

Με την διεξαγωγή της παρούσας έρευνας διαπιστώθηκε πως στην ελληνική έκδοση του BAT υπάρχουν μερικά στοιχεία τα οποία επηρεάζουν αρνητικά την επίδοση των συμμετεχόντων.

Η αντικατάσταση ή η αναπροσαρμογή τους κρίνεται σημαντική για τη λήψη αντιπροσωπευτικότερων και ασφαλέστερων συμπερασμάτων.

Μία ακόμα σημαντική έλλειψη της ελληνικής έκδοσης του τεστ εντοπίζεται στο πρωτόκολλο οδηγιών. Η έλλειψη σαφών οδηγιών επηρεάζει τον τρόπο χορήγησης από τον εξεταστή, και κατ' επέκταση την επίδοση του εξεταζόμενου.

Επίσης, εντοπίστηκε αναντιστοιχία της Ελληνικής με την Αγγλική Έκδοση του τεστ ως προς τους τίτλους των δοκιμασιών και τον αριθμό των στοιχείων που περιλαμβάνονται σε αυτές. Η απουσία απόλυτης αντιστοιχίας στον όγκο της κάθε δοκιμασίας, οδηγεί σε δυσκολίες εφαρμογής και σύγκρισης νορμών της διεθνούς βιβλιογραφίας που αφορούν στο BAT.

Η παρούσα πιλοτική έρευνα αποτελεί ένα πρώτο βήμα στην ανάλυση και τον εντοπισμό των προβληματικών στοιχείων της Ελληνικής Έκδοσης του BAT. Περαιτέρω έρευνα είναι απαραίτητη, η οποία θα περιλαμβάνει μεγαλύτερο αριθμών συμμετεχόντων και η οποία θα συμβάλει στην τελική στάθμιση του εργαλείου στην ελληνική γλώσσα.

10. Βιβλιογραφία

- Αλεξόπουλος, Δ. (1998). *Ψυχομετρία: Σχεδιασμός τεστ και ανάλυση ερωτήσεων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Bachman, L. (1990). *Fundamental considerations in language testing*. Oxford: Oxford University Press.
- Bloomfield, L. (1935). *Language*. London: G. Allen & Unwin.
- Fountoulakis, K. N., Tsolaki, M., Chantzi, H., & Kazis, A. (2000). Mini Mental State Examination (MMSE): a validation study in Greece. *American Journal of Alzheimer's Disease and Other Dementias*, 15, 342–345.
- Franzen, M., & Robbins, D. (1989). *Reliability and validity in neuropsychological assessment*. New York: Plenum Press.
- Fromkin, V., Rodman, R. & Hyams, N. (2008). *Εισαγωγή στη μελέτη της γλώσσας*. (1^η εκδ.) Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
- Gomez- Ruiz, I., & Aguilar-Alonso, A. (2011). Capacity of the Catalan and Spanish versions of the Bilingual Aphasia Test to distinguish between healthy aging, mild cognitive impairment and Alzheimer's disease. *Clinical Linguistics and Phonetics*, 25, 444-463.
- Goodglass, H., Kaplan, E. & Baressi, B., Boston Diagnostic Aphasia Examination: Short form record booklet (3rd ed.), M.A. Boston, Lippincott, Williams, & Wilkins, 2001.
- Hambleton, R., Merenda, P., & Spielberger, C. (2005). *Adapting educational and psychological tests for cross-cultural assessment*. Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates.
- Haynes, W., & Pindzola, R. (1992). *Diagnosis and evaluation in speech pathology* (4th ed.). Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall.
- Ivanova, M.V. & Hallowell, B. (2009). Short form of the Bilingual Aphasia Test in Russian: Psychometric data of persons with aphasia. *Aphasiology*, 23, 544-556.
- Ivanova, M.V. & Hallowell, B. (2013). A tutorial on aphasia test development in any language: Key substantive and psychometric considerations. *Aphasiology*, 27, 891-920.
- Juncos-Rabadán, O. (1994). The assessment of bilingualism in normal aging with the Bilingual Aphasia Test. *Journal of Neurolinguistics*, 8, 67 –73.
- Kambanaros, M., & Grohmann K.K. (2012). BATing multilingual primary progressive aphasia for Greek, English and Czech. *Journal of Neurolinguistics* 25, 520-537.
- Kambanaros, M., & Grohmann, K. K. (2011). Profiling performance in L1 and L2 observed in Greek- English bilingual aphasia using the Bilingual Aphasia Test: a case study from Cyprus. *Clinical Linguistics and Phonetics*, 25, 513-529.
- Kosmidis M.H., Vlahou C.H., Panagiotaki P & Kiosseoglou G. (2004). The Verbal Fluency Task in the Greek population: Normative data and clustering and switching strategies. *Journal of the International Neuropsychological Society* 10, 164–172.
- Koumanidi- Knoph, M. I. (2011). Language assessment of a Farsi- Norwegian bilingual speaker with aphasia. *Clinical Linguistics and Phonetics*, 25, 530-539.
- Koumanidi-Knoph, I.M., & Mosgren, S. (2011, May). The performance of neurologically healthy monolingual speakers of Norwegian on Bilingual Aphasia Test, Poster presented at the Second Nordic Conference of Clinical Linguistics Gran, Norway.
- Muñoz, M.L., & Marquardt, T.P. (2008). The performance of neurologically normal bilingual speakers of Spanish and English on the short version of the Bilingual Aphasia Test. *Aphasiology*, 22, 3 –19.
- Nunnally, J., & Bernstein, I. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Paradis, M. & Libben, G. (1987). *The assessment of bilingual aphasia*. Psychology Press, Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Paradis, M. (2011). Principles underlying the Bilingual Aphasia Test (BAT) and its uses. *Clinical Linguistics and Phonetics*, 25, 427-443.
- Paradis, M., & Kehayia, E. (1987). The assessment of bilingual aphasia (Greek version). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

- Patricacou, A., Psalida, E., Pring T. & Dipper, L. (2007). The Boston Naming Test in Greek: Normative data and the effects of age and education on naming. *Aphasiology* 21(12), 1157–1170.
- Peristeri, E., & Tsapkini, K. (2011). A comparison of the BAT and BDAE-SF batteries in determining the linguistic ability in Greek-speaking patients with Broca's aphasia. *Clinical Linguistics and Phonetics*, 25, 464-479.
- Postman, W. A. (2011). Some critical concerns for adapting the Bilingual Aphasia Test to Bahasa Indonesia. *Clinical Linguistics and Phonetics*, 25, 619-627.
- Roberts, P. M., (1998). Clinical research needs and issues in bilingual aphasia. *Aphasiology*, 12, 119-130.
- Salvia, J., & Ysseldyke, J. (2004). *Assessment in special and inclusive education* (9th ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Sperber, A.D. (2004). Translation and Validation of Study Instruments for Cross- Cultural Research. *Gastroenterology*, 126, 124-128.
- Strauss, E., & Sherman, E. (2006). *A compendium of neuropsychological tests: Administration, norms, and commentary* (3rd ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Τεγόπουλος & Φυτράκης (1997). *Ελληνικό Λεξικό*, Αθήνα: Εκδόσεις Αρμονία.
- Zanetti, D., Tonelli, L., & Piras, M.R. (2012). Adaptation of the Bilingual Aphasia Test (BAT) to Sardinian: Clinical and social implications. *Journal of Neurolinguistics*, 25, 642-654.

11. Παράρτημα

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΒΑΤ ΣΕ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Μ.Ο ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΕ ΚΑΘΕ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ.

Κατανόηση	Ποσοστό Επιτυχίας %
Δείξη	100
Απλές και ημι/κες εντολές	98
Πολ/κες εντολές	88,6
Ακουστ. Λεκτική Διαφοροποίηση	96,1
Συντακτική Κατανόηση	91,4
Προφορική Κατανόηση	95,4
Συνολικό Σκορ Κατανόησης	94,9

Έκφραση	Ποσοστό Επιτυχίας %
Επανάληψη Λέξης	100
Επανάληψη Πρότασης	99,5
Αυτοματισμοί	100
Κατονομασία	100
Σχηματισμός Προτάσεων	98
Σημασιολογικά Αντίθετα	95,7
Συνολικό Σκορ Έκφρασης	98,9

Ανάγνωση και Γραφή	Ποσοστό Επιτυχίας %
Ανάγνωση Λέξεων	100
Ανάγνωση Προτάσεων	99
Κατανόηση Γραπτού Κειμένου	96,1
Αντιγραφή Λέξεων	100
Ορθογραφία Λέξεων	88,2
Ορθογραφία Προτάσεων	84,8
Κατανόηση Γραπτής Λέξης	97,3
Κατανόηση Γραπτής Πρότασης	94
Συνολικό Σκορ Ανάγνωσης και Γραφής	94,9

Μεταγλωσσική Επίγνωση	Ποσοστό Επιτυχίας %
Σημασιολογικές Κατηγορίες	92,6
Συνώνυμα	94,6
Αντίθετα	80
Κρίση Σχετικότητας	92
Κρίση Γραμματικής Ορθότητας	96
Κρίση Σημασιολογικής Ορθότητας	99,3
Λεξική Απόφαση	99
Μορφολογική Μετατροπή	91,3
Μορφολογικά Αντίθετα	78
Συνολικό Σκορ Μεταγλωσ. Επίγνωσης	91

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΑΝ ΣΚΟΡ 100% ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΑΤ

ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ
<i>Δείξη</i>	30/30	100%
<i>Εντολές απλές- Ημι/κες</i>	25/30	83,3%
<i>Εντολές πολύπλοκες</i>	19/30	63,3%
<i>Ακουστική λεκτική διαφοροποίηση</i>	13/30	43,30%
<i>Συντακτική κατανόηση</i>	0/30	0%
<i>Σημασιολογικές κατηγορίες</i>	20/30	66,6%
<i>Συνώνυμα</i>	26/30	86,6%
<i>Αντίθετα</i>	15/30	50%
<i>Κρίση σχετικότητας</i>	22/30	73,3%
<i>Κρίση γραμματικής ορθότητας</i>	24/30	80%
<i>Κρίση σημασιολογικής ορθότητας</i>	29/30	96,6%
<i>Επανάληψη λέξεων και κρίση</i>	22/30	73,3%
<i>Επανάληψη προτάσεων</i>	29/30	96,6%
<i>Αυτοματισμοί</i>	30/30	100%
<i>Σχηματισμός προτάσεων</i>	17/30	56,6%
<i>Κατονομασία</i>	30/30	100%
<i>Σημασιολογικά αντίθετα</i>	23/30	76,6%
<i>Μορφ. μετατροπή σε επίθετα</i>	16/30	53,3%
<i>Μορφολογικά αντίθετα</i>	2/30	6,6%
<i>Αριθμητική</i>	11/30	36,6%
<i>Προφορική κατανόηση</i>	24/30	80%
<i>Ανάγνωση λέξεων</i>	30/30	100%
<i>Ανάγνωση προτάσεων</i>	28/30	93,3%
<i>Κατανόηση γραπτού κειμένου</i>	25/30	83,3%
<i>Αντιγραφή λέξεων</i>	30/30	100%
<i>Γραφή (λέξη)</i>	16/29	55,1%
<i>Γραφή (πρόταση)</i>	20/29	68,9%
<i>Κατανόηση γραπτής λέξης</i>	23/30	76,6%
<i>Κατανόηση γραπτής πρότασης</i>	19/30	63,3%

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΜΦΙΣΗΜΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ «ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ»

q85 Είναι το αγόρι που σκουντάει το κορίτσι.
 q86 Είναι το κορίτσι που σκουντάει το αγόρι.
 q87 Είναι το αγόρι που το κορίτσι σκουντάει.
 q88 Είναι το κορίτσι που το αγόρι σκουντάει.
 q94 Είναι η γάτα που δαγκώνει το σκυλί.
 q95 Είναι η γάτα που το σκυλί δαγκώνει.
 q101 Είναι το φορτηγό που τραβάει το αυτοκίνητο.
 q102 Είναι το αυτοκίνητο που το φορτηγό τραβάει.
 q103 Είναι το αυτοκίνητο που τραβάει το φορτηγό.
 q104 Είναι το φορτηγό που το αυτοκίνητο τραβάει.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΔΟΘΗΚΑΝ ΟΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΛΑΘΟΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ.

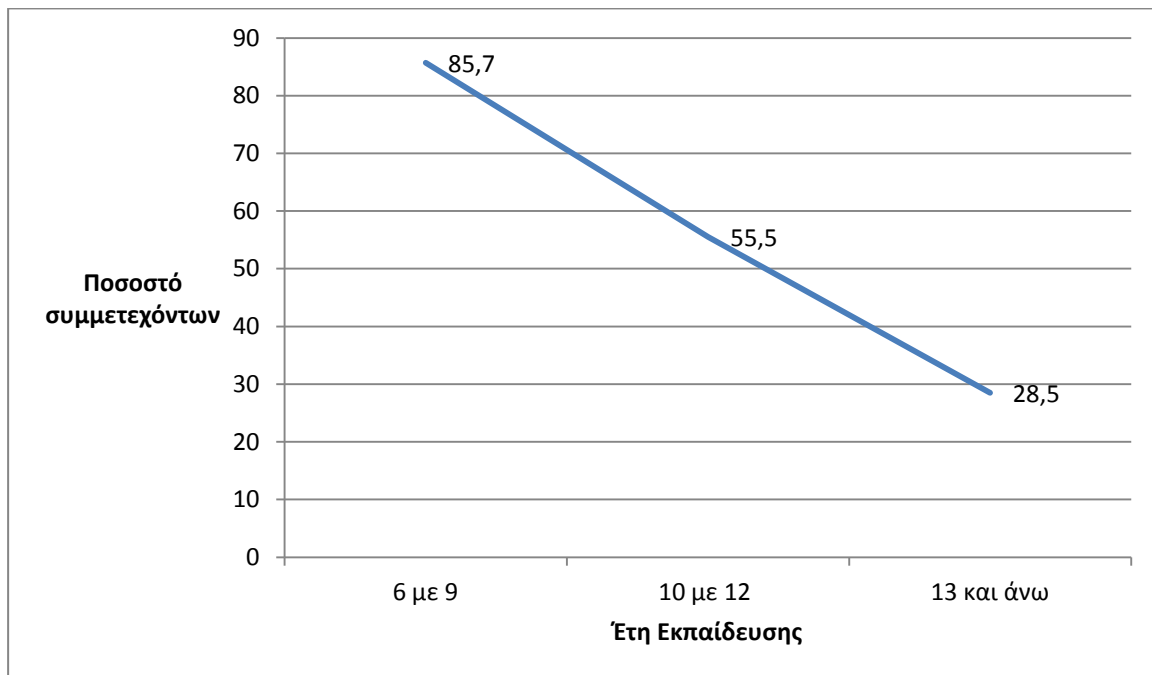
	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΕΙΧΑΝ ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΗΣΕ ΛΑΘΟΣ
ΔΕΙΞΗ		
ΑΠΛΕΣ ΚΑΙ ΗΜΙ-ΠΟΛΥΠΛΟΚΕΣ ΕΝΤΟΛΕΣ	q41 (Βάλτε το μολύβι μπροστά στο δαχτυλίδι)	5
ΠΟΛΥΠΛΟΚΕΣ ΕΝΤΟΛΕΣ	q43 (Να 3 κομμάτια χαρτί. Δώστε μου το μικρό, βάλτε το μεσαίο στα γόνατά σας και πετάξτε το μεγάλο), q45 (Να 3 νομίσματα. Σκουντήστε το μεγάλο προς τα εμένα δώστε μου το μεσαίο και σκεπάστε το μικρό με το χέρι σας)	5
	q47(Να τρία βιβλία. Ανοίξτε το πρώτο, αναποδογυρίστε το δεύτερο και σηκώστε το τρίτο.)	4
	q44 (Να τρία μολύβια. Δώστε μου το μπλε, πετάξτε το κίτρινο στο πάτωμα και πάρτε το κόκκινο.)	2
ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΛΕΚΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ	q62 (ντάμα)	11
	q58 (σκαλί)	5
	q54 (σκύλοι)	4
	q55 (γίδι)	2

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	q107 (Αυτό το ακολουθεί)	21
	q102 (Είναι το αυτοκίνητο που το φορτηγό τραβάει)	15
	q150 (Δείξτε μου την καδένα της αλυσίδας)	14
	q104 (Είναι το φορτηγό που το αυτοκίνητο τραβάει)	11
	q95 (Είναι η γάτα που το σκυλί δαγκώνει)	10
	q68 (Αυτή τον κρατάει), q87 (Είναι το αγόρι που το κορίτσι σκουντάει), q88 (Είναι το κορίτσι που το αγόρι σκουντάει), q127 (Το αγόρι δεν ξυπνιέται από την μητέρα του)	9
	q110 (Αυτή την ακολουθεί)	8
	q98 (Το αυτοκίνητο τραβιέται από το φορτηγό), q125 (Το αγόρι δεν ξυπνάει την μητέρα του)	7
	q69 (Αυτή την κρατάει), q126 (Η μητέρα δεν ξυπνάει το αγόρι), q128 (Η μητέρα δεν ξυπνιέται από το αγόρι)	6
	q73 (Αυτός τον πλένει), q111 (Το κορίτσι δεν σκουντάει το αγόρι)	5
	q91 (Το σκυλί δαγκώνεται από την γάτα), q122 (Το φορτηγό δεν τραβιέται από το αυτοκίνητο), q124 (Το αυτοκίνητο δεν τραβιέται από το φορτηγό), q130 (Η γάτα δεν δαγκώνεται από το σκυλί), q134 (Η γυναίκα δεν φιλιέται από τον άντρα)	4
	q90 (Η γάτα δαγκώνει το σκυλί), q92 (Η γάτα δαγκώνεται από το σκυλί), q99 (Το φορτηγό τραβιέται από το αυτοκίνητο), q109 (Αυτό την ακολουθεί)	3
	q85(Είναι το αγόρι που σκουντάει το κορίτσι), q96 (Είναι το σκυλί που η γάτα δαγκώνει), q103 (Είναι το αυτοκίνητο που τραβάει το φορτηγό), q105 (Το λεωφορείο ακολουθεί την μοτοσικλέτα), q112 (Το αγόρι δεν σκουντάει το κορίτσι), q119 (Το κορίτσι δεν πιτσιλιέται από το αγόρι), q133 (Ο άντρας δεν φιλάει την γυναίκα)	2
ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	q155 (χέρι-πόδι-κάλτσα-αυτί)	10
ΣΥΝΩΝΥΜΑ	q158 (ΚΑΡΕΚΛΑ- βάζο, μολύβι, πολυθρόνα, ρολόι), q159 (ΒΑΡΚΑ- ποτήρι, δέντρο, εφημερίδα, κανώ), q160 (ΜΟΛΥΒΙ- στυλό, μήλο, καπέλο, τασάκι)	2

ΑΝΤΙΘΕΤΑ	q166 (ΓΡΗΓΟΡΑ- αργός, αργία, αργά, εύκολα)	12
	q163 (ΜΙΚΡΟΣ-ψηλός, κακός, μεγάλος, στενός)	8
	q167 (ΓΕΡΗ- καλή, νέα, άρρωστη, ψηλή)	5
	q165 (ΛΑΘΟΣ- στραβό, σωστό, ωραίο, κακό)	3
	q164 (ΝΕΟΣ-γέρος, καλός, μικρός, αργός)	2
ΚΡΙΣΗ ΣΧΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	q169 (ΗΣΥΧΟΣ- θόρυβος, θορυβώδες, θορυβώδης)	6
	q171 (ΓΡΗΓΟΡΟΣ- αργά, αργοπορία, αργός), q172 (ΑΠΡΟΣΕΧΤΟΣ-προσεχτικός, προσεχτικά προσοχή)	2
ΚΡΙΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ	q177 (Το φορτηγό χτυπιέται από το αυτοκίνητο)	5
	q176 (Είναι το αγόρι φιλάει το κορίτσι)	2
ΚΡΙΣΗ ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ		
ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΙ ΚΡΙΣΗ	q194 (ΧΑΛΙ)	5
	q210 (ΚΡΑΞ)	4
	q196 (ΜΠΑΛΑ)	3
ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ		
ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΙ		
ΚΑΤΟΝΟΜΑΣΙΑ		
ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	q290 (σπίτι/γάτα- σωστή ελληνική πρόταση)	3
ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΤΙΘΕΤΑ	q320 (βαρύς)	4
	q322 (σκληρός), q315 (φαρδύς), q321 (ψηλά)	3
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΣΕ ΕΠΙΘΕΤΑ	q327 (προσοχή)	8
	q329 (νεότητα)	6
	q328 (ακρίβια)	4
	q326 (σοφία),q325 (τιμιότητα)	3
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΤΙΘΕΤΑ	q343 (εγκρατής)	25
	q334 (κακός)	14
	q335 (βαθύς)	12
	q342 (γλυκός)	5
	q337 (υπάκουος)	4
	q338 (ικανός), q340 (φιλοκερδής)	2
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ	q358 (60:4)	10
	q351 (21-9)	9

	q356 (46-21), q360 (32-15)	7
	q361 (3*14)	6
	q359 (17+18)	5
	q355 (12/4)	3
	q350 (9/3), q357 (3*12)	2
ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	q363 (Τι μέρα ήταν;)	5
ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΛΕΞΕΩΝ		
ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	q380 (Είναι το φορτηγό που τραβάει το αυτοκίνητο)	2
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	q392 (Με τι αντάλλαξαν το λαγό;)	3
	q390 (Πού έφεραν το λαγό)	2
ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΛΕΞΕΩΝ		
ΓΡΑΦΗ ΛΕΞΕΩΝ	q400 (νήμα)	8
	q401 (μύδι)	7
	q399 (στέμα)	2
ΓΡΑΦΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	q404 (Αυτός πισιλιέται)	8
	q405 (Ο άντρας φιλιέται από τον σκύλο)	7
	q406 (Το αγόρι δεν σκουντάει το αυτοκίνητο)	4
	q407 (Είναι το αγόρι που ξυπνάει τη μητέρα του)	2
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΓΡΑΠΤΗΣ ΛΕΞΗΣ	q413 (πώμα)	3
	q409 (κοίτη), q415 (μύλοι)	2
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΓΡΑΠΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	q423 (Το φορτηγό δεν τραβιέται από το αυτοκίνητο)	5
	q420 (Το σκυλί δαγκώνεται από την γάτα), q427 (Η γυναίκα δεν φιλιέται από τον άντρα)	4
	q424 (Είναι το σκυλί που η γάτα δαγκώνει)	3

Διάγραμμα 7. Ποσοστό συμμετεχόντων που συγκέντρωσε σκορ κάτω από το κριτήριο επιτυχίας (80-100%) σε τουλάχιστον μία δοκιμασία σε συνάρτηση με τα έτη εκπαίδευσής τους.

ΦΟΡΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ, ΕΙΔΙΚΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΜΕΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΡΕΥΝΑ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Όνομα και Επίθετο (αρχικά γράμματα):

Φύλο: Άνδρας Γυναίκα

Έτος γέννησης:

Μητρική γλώσσα:

Προτιμώμενο χέρι γραφής:

Εκπαίδευση: Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Κάτοχος πτυχίου ΑΕΙ/ΤΕΙ

Κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών

Κάτοχος διδακτορικού τίτλου σπουδών

Εργασία/ Δουλειά: Ναι Όχι Συνταξιοδότηση

Επάγγελμα:

Έναρξη ομιλίας: Φυσιολογική Καθυστερημένη

Εγχειρήσεις/ χειρουργεία:

.....
.....
.....
.....

Ιστορικό νευρολογικής δυσλειτουργίας: Θετικό Αρνητικό

.....
.....

Ιστορικό ψυχιατρικής δυσλειτουργίας: Θετικό Αρνητικό

.....
.....

Φαρμακευτική Αγωγή:

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΑΝΩΝΥΜΙΑΣ.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΑΠΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ- ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ								
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:					
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:									
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:									
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :									
Τόπος Γέννησης:									
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:					
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:		ΤΚ:	
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):					

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

Δέχομαι να συμμετάσχω ανώνυμα στην έρευνα χορήγησης του Bilingual Aphasia Test-Greek Version (Τεστ Αφασίας για Δίγλωσσους) στα πλαίσια πτυχιακής εργασίας των φοιτητριών: Μαγριπή Χρυσάνθη, Μάντικα Ιωάννα, Συμωτά Δήμητρα, υπό τον όρο της άμεσης διακοπής της χορήγησης στην περίπτωση που το θελήσω. Είμαι ενήμερος ότι οι απαντήσεις στις δοκιμασίες του τεστ θα ηχογραφηθούν αποκλειστικά και μόνο για τα δεδομένα της πτυχιακής εργασίας.

Ημερομηνία:20.....

Ο – Η Δηλ.

(Υπογραφή)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) Αναγράφεται ολογράφως.

(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

(4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.